ДОКЛАД

за оценка степента на въздействие на инвестиционно предложение: „Изграждане на фотоволтаична централа в имоти с идентификатори 70250.324.862. и 70250.323.629 по КК на с. Сусам, община Минерални бани“ върху защитена зона BG0001031 „Родопи Средни“ по Директивата 92/43/ЕИО за местообитанията

(Съгласно Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони в сила от 11.09.2007 г. Приета с ПМС № 201 31.08.2007 г. ДВ бр. 73 от 11.09.2007 г., изм. и доп., бр. 81 от 15.10.2010 г., в сила от 15.10.2010 г., бр. 3 от 11. 01.2011 г., изм. и доп. ДВ. бр. 94 от 30 Ноември 2012 г.)

гр. Бургас, Юли 2021 г.

Данни за възложителя:

Възложител:	„Агро МЛ“ ЕООД
Адрес за кореспонденция:	с. Сусам, община Минерални Бани
Лице за контакти:	Ана Николова Генова

Изготвили доклада:

маг Веселин Митрев Вълчанов
СУ „Климент Охридски“
Диплома № 088219 / 1979 г.
специалност Биология

Подпис:

маг Димитър Христов Сотиров
Университет „Проф. Д-р Асен Златаров“
Диплома серия УАЗ-2012, у.и. № 154641,
регистрационен № 154641 от 18.07.2012 г.
специалност Еколокогия и опазване на околната среда

Подпис:

СЪДЪРЖАНИЕ

		Стр
	ВЪВЕДЕНИЕ	**4**
1	Анотация на инвестиционното предложение	**5**
2	Описание и характеристика на други планове, програми и проекти/инвестиционни предложения, съществуващи и/или в процес на разработване или одобряване, които в съчетание с оценяваното инвестиционно предложение могат да окажат неблагоприятно въздействие върху защитената зона;	**8**
3	Описание на елементите на инвестиционното предложение, които самостоятелно или в комбинация с други планове, програми и проекти/инвестиционни предложения биха могли да окажат значително въздействие върху защитената зона или нейните елементи;	**32**
4	Описание на защитена зона BG0001031 „Родопи Средни“, местообитанията, видовете и целите на управление на национално и международно ниво и тяхното отразяване при изготвянето на плана за инвестиционно предложение:	**37**
5	Описание и анализ на вероятността и степента на въздействие на инвестиционното предложение върху предмета и целите на опазване на защитената зона:	**43**
5.1.	Описание и анализ на въздействието на инвестиционното предложение върху природните местообитания и видовете в защитената зона	**43**
5.2	Описание и анализ на въздействието на инвестиционното предложение върху целостта на защитената зона	**111**
6.	Предложения за смекчаващи или възстановителни мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно отстраняване на неблагоприятните въздействия от осъществяването на инвестиционното предложение върху защитените зони;	**114**
7	Алтернативни решения и оценка на въздействието им върху защитените зони;	**115**
8	Картен материал	**116**
9	Заключение за вида и степента на отрицателно въздействие съобразно критериите по чл. 22 от Наредбата за ОС	**116**
10	Наличие на обстоятелства по чл. 33 ЗБР, включително доказателства за това и предложение за конкретни компенсиращи мерки по чл. 34 ЗБР	**116**
11	Информация за използваните методи на изследване, методи за прогноза и оценка на въздействието и източници на информация.	**117**
12	Литература	**118**

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад за оценка на степента на въздействие върху защитени зони от Натура 2000 по смисъла на *Закона за биологичното разнообразие,* е изготвен съгласно изискванията посочени в Решение. № ХА-14-ОС/2021г на РИОСВ Бургас относно инвестиционно предложение „Изграждане на фотоволтаична централа в имоти с идентификатори 70250.324.862 и 70250.323.629 по КК на с. Сусам, община Минерални бани“ с възложител Агро МЛ ЕООД. Докладът е изготвен съгласно изискванията по *реда на чл. 31, ал. 4 във връзка с ал.1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и чл. 2, ал. 1, т. 1 от Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредбата за ОС).*

В доклада са взети предвид резултатите и данните от *проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природните местообитания” и „Картиране и определяне природозащитното състояние на земноводни и влечуги“,* публикувани в *Информационната система за защитените зони от екологичната мрежата Натура 2000* относно природните местообитания и местообитанията на целевите животински видове предмет на опазване в засегнатата от инвестиционното предложение защитена зона.

След анализиране на представената документация и информация на основание чл.15 и критериите определени в чл. 16 от Наредбата по ОС преценката за вероятната степен на отрицателно въздействие компетентният орган по решението (РИОСВ) е преценил, че инвестиционното предложение *има вероятност* да окаже значително отрицателно въздействие върху природните местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитена зона BG0001031 „Родопи Средни“ за опазване на природните местообитания, приета с Решение на МС № 661/16.10.2007. При изготвената оценката на въздействията по отношение на количествените параметри площ на местообитания (природни местообитания или местообитания на видове) и популация на видове за референтни стойности са взети стойностите при научно описание на зоната, но не и преди ратифициране на договора за присъединяване към ЕС. При оценката на възможностите за възстановяване е оценена реалистичността на това изискване. Това означава, че където в миналото е имало трайно унищожаване на площи на местообитания, дори съгласно параметрите за благоприятен статус да се изисква възстановяване, такива трайно увредени площи без реални възможности за възстановяване не се включват в референтните стойности за площ и популация.

След връщане на ДОСВ с Писмо Изх. №ПД-30/10.06.2021г 04-00-401/07.12.2016г за корекции и доработка са направени допълнения като за определяне на кумулативния ефект върху BG0001031 „Родопи Средни“ са включени инвестиционните предложения, планове и програми в обхвата на РИОСВ Пловдив и РИОСВ Смолян.

Допълнително в анализа на въздействията върху засегнатите видовете и местообитания за които е определено въздействие незначително (степен 1) е направено определението им като преки и непреки, кумулативни, кракотрайни, средно трайни,

постоянни и временни, положителни и отрицателни за, но подобно определение е неприложимо за видове, местоположението на местообитанията на които е извън обхвата на потенциални въздействия (т. е природни местообитания и местообитания на видове, за които в наличните в информационната система Натура 2000 пространствени данни е посочено че не са налични в землището на с. Сусам или обитават различна среда от тази в която ще се реализира ИП.

По отношение на параметрите за качество и състояние на местообитанията (параметри в рамките на критериите „структура и функции”) референтните стойности на параметрите са приложени и спрямо вече съществуващи съоръжения. Така например въздействията от фрагментацията и унищожение на местообитанието в миналото от съществуващата инфраструктура са отчетени при оценката на кумулативните ефекти.

Фигура № 1-1 *Местоположение на ИП*

1. Анотация на инвестиционното предложение

Инвестиционното предложение на Агро МЛ ЕООД е за изграждане на фотоволтаична централа с инсталирана мощност 3,2 mW в имоти с идентификатори 70250.324.862 и 70250.323.629 по КК на с. Сусам, община Минерални бани. Предвидените за реализирането му терени са разположени в местността „Грамадата“ на около 1,6км югозападно от с. Сусам и на около 1км северозападно от общинския център, с. Минерални бани.

Местоположението на територията в която ще се реализира ИП спрямо най близките населени места е показано на фигурата по-горе.

ПИ № 70250.324.862 е част от оградения двор на Агро МЛ ЕООД в който са разположени две оранжерии за отглеждане на зеленчуци, а ПИ 70250.323.629 прилежаща на водещия към оранжериите полски път територия на около 50м от ПИ № 70250.324.862. Част от ПИ № 70250.324.862 е показана на фигура 1-2, а от 70250.323.629 на фигура 1-3.

Фигура № 1-2 *Изглед към ПИ № 70250.324.862*

Фигура № 1-3 *Изглед към ПИ 70250.323.629*

Разположението на двата имота е показано на извадка от КК на България с наложено върху нея аерофото изображение на следващата **Фигура № 1-4**:

Фигура № 1-4 *Разположение на ПИ №№ 70250.324.862 спрямо 70250.323.629*

Двата имота, предмет на ИП са с НТП „друг вид земеделска земя“ и са с обща площ 32,581дка. Същите са разположени извън границите на защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии, но са в обхвата на защитена зона BG0001031 „Родопи Средни“ за опазване на природните местообитания, приета с Решение на МС № 661/16.10.2007.

Съгласно удостоверение № 4/21.01.2021г на главния архитект на община Минерални бани ПИ №№ 70250.324.862 и 70250.323.629 попадат в територия предвидена в проекта за ОУП на община Минерални бани, който е в процедура по одобряване за устройствена зона „предимно производствена ПП“

За постигане на предвидената мощност върху носещи конструкции ще бъдат монтирани 5600 фотоволтаични модула, от които 4100 в ПИ № 70250.324.862 и 1500 в ПИ № 70250.323.629.

Модулите ще бъдат свързани последователно в стрингове върху едноскатни носещи стоманени конструкции, разположени в успоредни редове. Конструкциите се състоят от типови елементи, вертикални, забити в земята стълбове и хоризонтални носещи профили с наклон 15^0 . Фотоелектричната централа ще бъде присъединена към електроразпределителната мрежа на „Електроразпределение ЮГ“ ЕАД с цел продажба на произведената електроенергия. За присъединяване на централата към електроразпределителната мрежа ще бъде изградена комплексна трансформаторна подстанция (КТП). Разположените извън двора на оранжериите части от фотоволтаичната централа ще бъдат оградени с метална мрежа, закрепена върху метални стълбове.

Производството на електроенергия е автоматизирано и не се нуждае от постоянно човешко присъствие.

Не е необходима допълнителна територия и не се засягат други имоти за целите на реализацията на ИП.

2. Описание и характеристика на други планове, програми и проекти/инвестиционни предложения, съществуващи и/или в процес на разработване или одобряване, които в съчетание с оценяваното инвестиционно предложение могат да окажат неблагоприятно въздействие върху защитената зона

Предвидените за реализирането на ИП терени изцяло са разположени в границите на защитена зона BG0001031 „Родопи Средни“ за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна, част от екологичната мрежа Натура 2000.

По данни на РИОСВ-Хасково (Решение за предоставяне на достъп до обществена информация № 8/09.03.2021г., писмо № АП-81/09.03.2021г по реда на Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ) в защитената зона са заявени за одобряване следните инвестиционни намерения и планове/програми, които заедно с разглежданото ИП могат да доведат до формиране на кумулативен ефект.

Таблица 2-1 Списък на процедираните по реда на ЗБР/ЗООС инвестиционни предложения (ИП) в ЗЗ BG0001031 „Родопи Средни“ на територията на РИОСВ - Хасково

№	Инвестиционни предложения (план)	Община	Землище	Имот№	Площ
1	Приемо предавателна станция	Черноочене	Габрово	081020	0.600
2	Изграждане на 3 временни постройки за отдих	Минерални бани	Сърница	000667	5.413
3	Построяване на жилищна сграда	Черноочене	Паничково	003602	1.305
4	Изграждане на жилищна сграда	Димитровград	Светлина	503007	2.000
5	Реконструкция и разширение на хижа за отдих	Черноочене	Паничково	000128, 001175, 001178	0.465
6	Възстановяване на горски потенциал	Димитровград	Светлина	000222	1502.738
7	Построяване на жилищна сграда	Минерални бани	Брястово	119008	0.724
9	Изграждане на жилищна сграда	Минерални бани	Брястово	126009	2.138
10	Изграждане на жилищна сграда	Минерални бани	Брястово	053023	3.030
11	Изграждане на жилища сграда	Хасково	Гарваново	084052	7.00
12	Построяване на жилищна сграда	Минерални бани	Брястово	103006	2.997
13	Изграждане на фотоволтаична електроцентрала	Минерални бани	Брястово	001025	0.500
14	Изграждане на фотоволтаична електроцентрала	Минерални бани	Брястово	001025	3.000
15	Изграждане на външно ел. захранване на приемо-предавателна станция	Черноочене	Габрово	0	30.700
16	Изграждане на жилищна сграда	Кърджали	Три могили	69849.501.337	2.622
17	Построяване на сграда за отдих	Черноочене	Безводно	010954	1.000
18	Изграждане на външно ел. захранване на БС	Черноочене	Паничково	003238	3.561

19	Възстановяване и укрепване на десен бряг на р. Боровица	Кърджали	Ненково	0	1.140
20	Построяване на жилищна сграда	Минерални бани	Брястово	118004	1.875
21	Изграждане на хотел със СПА център и балнеолечение	Минерални бани	Брястово	001103	0.767
22	Изграждане на спортни съоръжения, прилежащ паркинг и локално пречиствателно съоръжение към хижа за отдих	Черноочене	Паничково	001176, 001197, 001201	4.231
23	Изграждане на жилищна сграда	Минерални бани	Спахиево	037011	0.2
24	Изграждане на жилищна сграда	Минерални бани	Спахиево	037002	0.2
25	Изграждане на 8 бр. сглобяеми къщички	Минерални бани	Спахиево	000152	2.360
26	Изграждане на 2 жилищни сгради	Минерални бани	Брястово	133008	1.842
27	Ремонт на преливник- изпускател на язовир	Черноочене	Новоселци	001031	0.120
28	Ремонт на водопойна чешма	Черноочене	Комунига	026001	0.010
29	Ремонт на водопойна чешма	Черноочене	Габрово	086069	0.010
30	Изграждане на система за капково напояване	Минерални бани	Брястово	001109	72.334
31	Поставяне на барака за скара бира в горски имот	Черноочене	Комунига	110105	0.030
32	Базова станция	Минерални бани	Сусам	258185	1.002
33	Изграждане на базова станция Глобул	Минерални бани	Спахиево	000145	0.4
34	Приемо предавателна станция	Минерални бани	Сусам	258170	0.950
35	Изграждане на 3 бр. монолитни жилищни бунгала и кладенец за битови нужди	Минерални бани	Спахиево	025001	3.008
36	Изграждане на краварник за 50 крави	Хасково	Гарваново	012044	3.999
37	Смяна на предназначението на земеделска земя с цел изграждане на жилищна сграда	Минерални бани	Спахиево	002180	6.787
38	Оптична кабелна линия	Свиленград	Капитан Андреево	0	1.331
39	Изграждане на рибовъдно стопанство	Хасково	Гарваново	000198	450.000
40	Изграждане на еднофамилна жилищна сграда за лични нужди	Минерални бани	Брястово	128003	1.553
41	Изграждане на кравеферма	Минерални бани	Спахиево	233001	3.995
42	Изграждане на жилищна сграда	Хасково	Гарваново	084034	2.500
43	4-5 еднофамилни къщи	Минерални бани	Брястово	255019	2.534
44	Изграждане на система за капково напояване на трайни насаждения ябълка и изграждане на опорна конструкция на трайни насаждения круша	Минерални бани	Брястово	035024	50

45	Изграждане на система за капково напояване на трайни насаждения ябълка и изграждане на опорна конструкция на трайни насаждения круша	Минерални бани	Спахиево	205008	65
46	Създаване на черешови насаждения със система за капково напояване, изграждане на ограждения, закупуване на специализирана земеделска техника и трактор с прикачен инвентар	Черноочене	Безводно	010356,010292, 010538,010619, 010545,010688, 010690,010620, 010681,010692, 010537,010623, 010974,010975, 010967,010960, 010309,010969, 010965,010779, 010371, 010312 и 010961	112.894
47	Преустройство и разширение на жилищна сграда в къща за гости с бистро	Черноочене	Безводно	10955	5.790
48	Промяна (разширение) на концесионната площ за добив на подземни богатства –злато съдържащи руди от находище „Чала”	Минерални бани	Брястово	к.т.	0.724
49	Промяна (разширение) на концесионната площ за добив на подземни богатства –злато съдържащи руди от находище „Чала”	Минерални бани	Спахиево	к.т.	0.724
50	Промяна (разширение) на концесионната площ за добив на подземни богатства –злато съдържащи руди от находище „Чала”	Минерални бани	Сърница	к.т.	0.724
51	Производство на зарибителен материал и риборазвъждане	Димитровград	Светлина	000104	166.277
52	Изграждане на триетажна масивна сграда представляваща хотел с ресторант и външен басейн	Кирково	Кремен	010582	5.918
53	Изграждане на кравеферма за отглеждане на 50 броя крави за мляко, както и закупуване на оборудване и техника	Минерални бани	Караманци	050003	2.001
54	Изграждане на кравеферма за отглеждане на 20-30 броя крави	Черноочене	Минзухар	058002	2.000
55	Изграждане на оранжериен комплекс за зеленчуци	Минерални бани	Сусам	322023	19.811
56	Добив на строителни материали – андезити от находище „Чешмата” с площ от 215 дка	Хасково	Въгларово	к.т.	215
57	Развъждане, отглеждане и угояване на риба за свободна консумация и спортен риболов в част от язовир „ГАРВАНОВО“	Хасково	Гарваново	000001	771, 433
58	Животновъден комплекс- за отглеждане на овце до 200 бр	Минерални бани	Сираково	038013	11.851
59	Отреждане на гробищен парк	Минерални бани	Брястово	009001, 009004	4.416
60	Проучване за самородно злато на р. Дюшундере и р.Крумовица	Крумовград	Сбор	0	1300

61	Проучване за самородно злато на р .Дюшундере и р. Крумовица	Крумовград	Джанка	0	1300
62	Проучване за самородно злато на р. Дюшундере и р. Крумовица	Крумовград	Сбор	0	1300
63	Проучване за самородно злато на р. Дюшундере и р. Крумовица	Крумовград	Джанка	0	1300
64	Изграждане на стопанска постройка за събиране и сушене на билки	Минерални бани	Спахиево	000152	2.360
65	ГСП и ПЗП	Минерални бани	0	0	7569.9
66	ГСП и ПЗП	Димитровград	0	0	4037.0
67	Изграждане на многофункционална спортна зала	Минерални бани	Минерални бани	УПИ VI а	7.807
69	Регионален център за третиране на неопасни отпадъци за общините Хасково, Димитровград и Минерални бани	Хасково	Гарваново	000519, 000518	228.868
69	Изграждане на телекомуникационно съоръжение	Черноочене	Паничково	002086	0.400
70	Изграждане на тръбен кладенец за водоснабдяване ферма за патици	Хасково	Въгларово	045002	5.002
71	Къмпинг	Минерални бани	Брястово	386003	11.257
72	ГСП за имот 77195.504.18 в землището на гр. Харманли	Хасково	Хасково	504018	89.962
73	Зона за рибовъдство и спортен риболов	Минерални бани	Сираково	000344	30.477
74	Спортно-развлекателен комплекс и пътна връзка	Минерални бани	Брястово	000780, 001145	3.642
75	Изграждане на център за обучение с места за настаняване	Минерални бани	Спахиево	227028	1.998
76	Изграждане на базова станция	Минерални бани	Сусам	258167	2.202
77	Изграждане на кравеферма за отглеждане до 54 броя крави за мляко	Черноочене	Комунига	016031	3.314
78	Изграждане на оранжериен блок „С“ за зеленчуци, допълнение към съществуващ Оранжериен комплекс	Минерални бани	Сусам	322023	19.811
79	Изграждане на базова станция за мобилни услуги	Минерални бани	Спахиево	000180	1.008
80	Изграждане на мобилно телекомуникационно съоръжение и преустройство на съществуваща базова станция	Минерални бани	Спахиево	000145	0.400
81	Изграждане на пункт за изкупуване и преработка на дивораст ящи гъби	Черноочене	Паничково	002076	2.464
82	Изграждане на съоръжение за реинсталация на интернет	Минерални бани	Спахиево	000147	0.159
83	Изграждане на пречиствателна станция за отпадъчни води за с. Сусам	Минерални бани	Сусам	605013	2.845

84	Животновъден комплекс „Раевата кошара“ - овчарник с битови помещения, стопанска постройка за груб фураж и ажурна ограда	Минерални бани	Сираково	038013	11.851
85	Трайни насаждения орехи	Димитровград	Горски извор	149044,136015, 149046,138005, 149017, 149005	157.510
86	Трайни насаждения орехи	Димитровград	Горски извор	000659, 000660, 000115,	267.603
87	Орехови насаждения	Минерални бани	Спахиево	000141,001002, 001011,001012, 001018,001019, 001020,001022, 061001, 06300, 063002, 063003	49.586
88	Изграждане на оранжериен комплекс	Минерални бани	Сусам	324021	21.701
89	Изпълнение на тръбен кладенец за водоснабдяване на ферма за патици	Димитровград	Горски извор	197030	0.452
90	Смяна НТП на имоти в землищата на с. Спахиево и с. Гарваново	Хасково	Гарваново	037046,037047, 037049,048041, 053004,053012, 053013,068044, 068045,068051, 097029,097033, 097034,098010, 098013,098015, 098042,099002, 099003	86.259
91	Смяна НТП на имоти в землищата на с. Спахиево и с. Гарваново	Минерални бани	Спахиево	010641,047008, 047010,118001, 119003,119006, 135001,135002, 136001,136006, 136009,136012, 157002,157004, 157005,157006, 157008,157009, 157011,235019, 241035	81.47
92	Възстановяване на язовирна стена и съоръжения	Минерални бани	Татарево	000276, 000277, 000606	55.245
93	Развъждане, отглеждане и угояване на риба за свободна консумация и спортен риболов	Минерални бани	Татарево	000034	13.608
94	Изграждане на козеферма за отглеждане на 500 броя кози-майки, с обслужващи помещения и торова площадка	Минерални бани	Сусам	777006	15.089
95	Изпълнение на тръбен кладенец за водоснабдяване на ферма за патици	Димитровград	Горски извор	197030	0.452
96	Изграждане на еднофамилна жилищна сграда	Черноочене	Йончево	000679	1.670
97	Отглеждане на пипер, домати, зеле и създаване на орехово насаждение	Черноочене	Даскалово	001041, 001078, 010067	4.400
98	Създаване на трайни насаждения от сливи	Черноочене	Небеска	000268	29.423

99	Създаване на трайни насаждения от орехи, череши и сливи, засаждане на лук и поддържане на естествени ливади	Минерални бани	Сърница	017009,011012, 046056,132054, 045013,006032, 034006,123003, 003026,012092, 092032,100013, 144016,145009, 026032,026023, 017010	65.603
100	Създаване на трайни насаждения от орехи, череши и сливи, засаждане на лук и поддържане на естествени ливади	Минерални бани	Колец	006015,020012, 002196,007053, 015005	4.935
101	Създаване на трайни насаждения от орехи, череши и сливи, засаждане на лук и поддържане на естествени ливади	Минерални бани	Караманци	055006,013001, 018031,006003, 010028,041020, 051001,018030, 013014	4.000
102	Изграждане на инсталация за компресиран природен газ с авторемарке, площадков газопровод, сградна газова и отоплителна инсталация	Черноочене	Комунига	УПИ XVI, ПИ 135	20.000
103	Изграждане на специализирана болница за рехабилитация	Минерални бани	Минерални бани	УПИ VII	0.450
104	Обособяване на мобилен бетонов център, варов център и склад за строителни материали	Минерални бани	Минерални бани	УПИ-XXI	1.867
105	Изграждане на жилищна сграда	Черноочене	Йончево	000691	2.414
106	Трайни насаждения от сливи	Минерални бани	Ангел Войвода	032004, 033008	20.314
107	Игрище за пейнтбол	Минерални бани	Брястово	001213	3.514
108	Промяна предназначение на земеделска земя с цел експлоатация на ППС	Черноочене	Габрово	081085	2.954
109	Създаване на черешово насаждение	Минерални бани	Колец	020070,	8.004
110	ПУП за жилищни нужди	Хасково	Хасково	77195.113.449	7.928
111	Цех за производство на контейнери	Минерални бани	Минерални бани	УПИ VI№, кв.26А	1.510
112	Изграждане на сондажен кладенец	Минерални бани	Брястово	212001	2.65
113	ПУП за жилищни нужди	Хасково	Хасково	77195.113.449	7.928
114	Цех за производство на контейнери	Минерални бани	Минерални бани	УПИ VI№, кв.26А	1.510
115	Изграждане на център за спортни дейности, свързани с отдих /йога център/	Минерални бани	Спахиево	227028	1.998
116	Изграждане на две жилищни сгради	Хасково	Гарваново	14550.84.32	2.700
117	Изграждане на две жилищни сгради	Хасково	Гарваново	14550.84.30	4.000
118	Промяна предназначението на земеделска земя за неземеделски нужди (за производствени и складови	Хасково	Гарваново	14550.95.41	5.000

	нужди)				
119	Създаване на трайни насаждения от орехи	Димитровград	Горски извор	17141.144.8, 17141.144.12, 17141.142.22, 17141.142.43, 17141.142.44, 17141.145.2, 17141.147.20,	227.901
120	Смяна предназначението от земеделска в горска територия	Хасково	Гарваново	14550.110.2	6.485
121	Ферма за отглеждане на животни и селскостопански култури, преработка на продукцията и места за настаняване	Минерални бани	Брястово	124004	6.922
122	Изграждане на рециркулационна система /аквaферма/ за отглеждането на клариев /африкански/ сом	Минерални бани	Сираково	УПИ XIV-386	1.000
123	Изграждане на къмпинг комплекс със СПА зона	Минерални бани	Татарево	188007	32.000
124	Създаване на трайни насаждения от орехи	Димитровград	Горски извор	17141.142.43, 17141.142.44, 17141.143.5, 17141.145.5, 17141.147.20, 17141.198.5, 17141.198.9	152.733
125	ПУП-ПЗ	Минерални бани	Колец	38042.32.12	2.691
126	Промяна на НТП на имот	Минерални бани	Брястово	06803.1.21	4.465
127	Промяна на НТП на имот	Минерални бани	Минерални бани	70250.269.3	4.465
128	Смяна НТП от пасище в храсти	Минерални бани	Татарево	72103.199.64	1.083
129	Смяна НТП от пасище в храсти	Минерални бани	Татарево	72103.199.63	3.220
130	Смяна НТП от пасище в храсти	Минерални бани	Сусам	70250.256.227	1.106
131	Смяна НТП от пасище в храсти	Минерални бани	Сусам	70250.256.238	0.484
132	Смяна НТП от пасище в храсти	Минерални бани	Сусам	70250.256.228	0.283
133	Смяна НТП от пасище в храсти	Минерални бани	Сусам	70250.256.11	3.058
134	ГСП	Минерални бани	Брястово	06803.600.216	33.747
135	Смяна НТП на имот от пасище в храсти	Минерални бани	Спахиево	68237.21.5	0.950
136	Смяна НТП на имот от пасище в храсти	Минерални бани	Спахиево	68237.47.4	0.456
137	Смяна НТП на имот от пасище в храсти	Минерални бани	Брястово	06803.288.824	0.299
138	Смяна НТП на имот от пасище в храсти	Минерални бани	Спахиево	68237.22.8	2.650
139	Създаване на орехови насаждения	Димитровград	Горски извор	17141.195.5	11.035
140	Смяна НТП на имот	Минерални бани	Спахиево	68237.41.2	5.580

141	Смяна НТП на имот	Минерални бани	Спахиево	68237.41.2	5.580
142	Изграждане на жилищна сграда	Минерални бани	Сусам	70250.259.45	1.948
143	Изграждане на ФВЦ	Минерални бани	Сусам	70250.324.12	2.110
144	Изграждане на еднофамилна жилищна сграда	Хасково	Гарваново	14550.84.627	0.68
145	Засаждане на едногодишни култури (пшеница, царевица, слънчоглед и др.) и орехи в землището на с. Горски извор, общ. Димитровград,	Димитровград	Горски извор	17141.37.17, 17141.37.26, 17141.149.16, 17141.149.39, 17141.198.2, 17141.198.5 и 17141.145.5	67.078
146	Засаждане на едногодишни култури (пшеница, царевица, слънчоглед и др.) в землището на с. Горски извор, общ. Димитровград,	Димитровград	Горски извор	17141.142.22, 17141.142.44, 17141.195.5 и 17141.195.4	193.663
147	Отглеждане на 1000 бр. кози и техните приплоди	Минерални бани	Татарево	72103.135.10	6.038
148	Развъждане и отглеждане на риба	Хасково	Хасково	77195.107.43	213.557
149	Изграждане на животновъден обект	Минерални бани	Спахиево	68237.242.4	3.004
150	Създаване на трайно насаждение	Минерални бани	Сусам	70250.305.12	6.461
151	Изграждане а втора клетка на депото за отпадъци	Хасково	Гарваново	14550.305.521	228.858
152	ПУП - ПЗ за социална инфраструктура	Минерални бани	с. Брястово	000439,000437, 000279	19.354
153	ПУП - ПЗ за социална инфраструктура	Минерални бани	с. Брястово	000981	19.354
154	ПУП-ПЗ за социална инфраструктура	Минерални бани	с. Брястово	000280	6.435
155	Проект на Подробен устройствен план (ПУП-ПЗ) за жилищни функции за жилищна сграда	Минерални бани	с. Брястово	001110	10.000
156	Проект на Подробен устройствен план (ПУП-ПЗ) за жилишни функции за жилищна сграда	Минерални бани	с. Брястово	1111	10.000
157	Проект на Подробен устройствен план (ПУП-ПЗ) за жилишни нужди	Минерални бани	с. Брястово	001009	16.958
158	Проект на Подробен устройствен план (ПУП-ПЗ) за жилишни нужди	Минерални бани	с. Брястово	001008	16.164
159	Нискоетажно жилищно застрояване	Димитровград	с. Светлина	99, 100, 105, 106, 108, 109, 110, 111 112	60.553
160	Изработване на ПУП – ПЗ за ПИ № 001232, местността „Гарваница“,	Минерални бани	Брястово	001232	58.228

Съгласно предоставените от РИОСВ Хасково данни в териториалния обхват на дейността му са заявени за реализиране 160 инвестиционни предложения, планове и програми в границите на BG0001031 „Родопи Средни“. От тях 14 са инфраструктурни проекти за полагане на телекомуникационни и захранващи с електроенергия кабели, базови и приемо-предавателни станции на мобилните оператори и кладенци за вода. Съгласно Закона за устройство на територията строителството в тях се извършва без промяна на предназначението на земята. При тях предизвиканите от строителството въздействия са краткосрочни с временен характер, с възможност за възстановяване на засегнатите местообитания и не водят до натрупване на отрицателен кумулативен ефект. От заявените ИП 7 са за отглеждане на риба във водоеми в защитената зона, 1 за отглеждане на кози, а 22 са за селскостопански дейности, създаване на трайни насаждения и отглеждане на различни селскостопански култури. Тези, които не са свързани с използването на пестициди като създаването на орехови и сливови насаждения са с положителен ефект и от значение за благоприятното природозащитно състояние на целевите за опазване животински видове в защитената зона. 5 ИП са за ремонтни и възстановителни дейности за съществуващи съоръжения, което не е свързано с увреждане на природни местообитания и местообитанията на целевите за опазване в защитената зона животински видове. За добив на строителни материали Със стопанисването на горите и преотреждането на земеделски земи в горски, поради захрастяването им са заявени 17 плана. Проучване за наличие на полезни изкопаеми (самородно злато) е заявено в 4 потенциални находища с обща площ 5200дка. След приключване на проучванията засегнатите от проучвателните дейности части от защитената зона ще се самовъзстановят в сравнително кратък срок поради което натрупване на отрицателен кумулативен ефект от проучвателните дейности в защитената зона не може да бъде отчетен. Добив на строителни материали и полезни изкопаеми е заявен на обща площ 217,172дка, а за фотоволтаични централи 5.610дка. Въпреки, че въздействията от последните две групи инвестиционни предложения са по-продължителни във времето при тях е възможно възстановяване на засегнатите местообитания след прекратяването на експлоатацията и рекултивацията. Изразен отрицателен кумулативен ефект състоящ се в отнемане на площта от целеви за опазване природни местообитания и местообитания на животинските видове е възможен от реализирането на заявените 68-те инвестиционни намерения за жилищно, вилно строителство, къмпинги, спортни съоръжения, животновъдни ферми, постройки за производствена дейност, включително депата за съхранение на неопасни отпадъци и терените за в които предстои изграждане на пречиствателни станции за отпадни води. Същите заемат обща площ 982,766дка.

По данни на РИОСВ Смолян (Решение № 7/23.06.2021г за предоставяне на достъп до обществена информация в защитена зона BG0001031 „Родопи Средни“ по Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна са заявени за одобряване следните инвестиционни намерения, които заедно с разглежданото ИП могат да доведат до предизвикване на кумулативен ефект.

Таблица 2-2 Списък на процедираните по реда на ЗБР/ЗООС инвестиционни предложения (ИП) в ЗЗ BG0001031 „Родопи Средни“ на територията на РИОСВ - Смолян

№	Инвестиционно предложение	Община	Землище	Имот №	Площ (дка)
1	МВЕЦ по поречието на р. Манастирска	Лъки	Манастир		0
2	МВЕЦ Юговска-2	Лъки	Югово	86012.80.056, 86012.109.177, 86012.109.175, 86012.80.046, 86012.80.053, 86012.107.009, 86012.107.006, 86012.107.008, 86012.80.054, 86012.80.052, 86012.609.011	19.831
3	Базова станция	Чепеларе	Павелско	55035.245	0.135
4	Комплекс за селски туризъм	Лъки	Борово	05623.22.058	2.118
5	Пречиствателна станция за отпадни води - с. Давидково	Баните	Давидково	20033.441	1.8
6	Водоснабдяване на рудник Дружба за питейни и битово-санитарни нужди от повърхностни води	Чепеларе	Богутево	к.т.	0
7	Водоснабдяване на рудник Дружба за питейни и битово-санитарни нужди от повърхностни води	Лъки	Манастир	к.т.	0
8	Жилищна сграда	Баните	Глогино	15117.940, 15117.1.146	4.420
9	Възстановяване на съществуващ селскостопански път	Баните	Заграждан	км	0
	Възстановяване на съществуващ селскостопански път	Баните	Две тополи	км	0
10	База за отдих	Баните	Босилково	05737.3.028	5.812
11	Жилищно застрояване	Чепеларе	Хвойна	77219.2.008, 77219.2.085, 77219.2.086, 77219.2.087, 77219.2.023, 77219.2.024, 77219.2.020, 77219.2.022, 77219.2.084	6.531
12	Жилищна територия	Баните	Стърница	70158.9.123	7.567
13	**Фотоволтаична инсталация**	Баните	Стърница	70158.9.390	3.100
14	Жилищно строителство	Лъки	Борово	05623.26.032	8.001
15	Жилищно строителство	Чепеларе	Хвойна	77219.2.056	2.609
16	МВЕЦ Преспа	Лъки	Манастир	кота	0
17	Ваканционно селище	Смолян	Кутела	40748.11187	4.913
18	Изграждане на МВЕЦ Бъзето и МВЕЦ Воденицата	Лъки	Здравец	кота	25.465
19	Изграждане на МВЕЦ Бъзето и МВЕЦ Воденицата	Лъки	Джурково	кота	25.465

20	Изграждане на претоварна с линия за сепариране на твърди битови отпадъци и площадка за компостиране на биоразградими отпадъци, реконструкция на обслужващ път, закриване на общинско депо, техническа и биологична рекултивация	Лъки	Югово	86012.680040, 86012.680039, 86012.680041	5.000
21	Изграждане на довеждащ колектор и пречиствателна станция за отпадни води на гр. Лъки	Лъки	Лъки	44478.11105	16.958
22	База за интензивно стопанисване на дивеч - ограда за диви свине	Лъки	Манастир	отдели	2000
23	МВЕЦ Сливка	Баните	Сливка	67355.1049, 67355.1056, 67355.1065, 67355.1067, 67355.1069, 67355.1070	0
24	МВЕЦ Сливка	Баните	Две тополи	20198.1813, 20198.1823, 20198.0111, 20198.1180, 20198.10091, 20198.1821, 20198.10090, 20198.10110, 20198.1822	0
25	МВЕЦ Сливка	Баните	Вълчан дол	12526.80138	0
26	Ваканционно селище	Баните	Босилково	05737.1001, 05737.1004	52.817
27	МВЕЦ Хладилника	Ардино	Песнопой	55912.449, 55912.448, 55912.451, 55912.452	25.680
28	МВЕЦ Хладилника	Ардино	Любино	44584.10.019, 44584.10.020	13.506
29	МВЕЦ Юговско ханче	Лъки	Югово	86012.82.046, 86012.84.049	0.875
30	МВЕЦ Хана	Лъки	Югово	86012.84.044, 86012.54.050	2.130
31	Базова станция за GSM/UMTS оборудване № 6441	Ардино	Ардино	00607.13.190	0.400
32	Жилищно строителство	Лъки	Борово	05623.18.028, 05623.18.026	6.990
33	Кравеферма	Чепеларе	Хвойна	77219.2.063	1.616
34	МВЕЦ ИМарет дере - II етап	Лъки	Манастир	46989.258	5.081
35	МВЕЦ Лъки	Лъки	Дряново	23950.191.061	0.442
36	МВЕЦ Лъки	Лъки	Джурково	20883.245.002	3.233
37	Жилищна сграда	Лъки	Дряново	23950.179.072, 23950.179.075	0.625
38	Изменение на парцеларен план на МВЕЦ Сливка	Баните	Две тополи	20198.10.128, 20198.10.132, 20198.1.832	4.269
39	Изменение на парцеларен план на МВЕЦ Сливка	Баните	Сливка	77355.1.115, 67355.1.146	0.343
40	Изменение на парцеларен план на МВЕЦ Сливка	Баните	Вълчан дол	12526.80.139	0.600

41	Екоселище	Лъки	Борово	05623.22.035, 05623.22.021, 05623.22.018, 05623.22.029, 05623.22.034	14.172
42	Жилищно строителство	Баните	Вишнево	11377.10.213	3.210
43	Базова станция GSM/UMTS - PDV0070 - Кръстова гора	Лъки	Борово	05623.35.017	4.356
44	Жилищно застрояване	Лъки	Манастир	46989.78.065	1.193
45	Жилищно строителство	Баните	Глогино	15117.897	2.120
46	Рехабилитация на общински път - SML – 2004(III – 8611) с.Давидково – с.Стърница от км.0+000 до км. 4+622.61	Баните	Давидково	км	0
47	Рехабилитация на общински път - SML – 2004(III – 8611) с.Давидково – с.Стърница от км.0+000 до км. 4+622.61	Баните	Стърница	км	0
48	Изграждане на централа към МВЕЦ Сливка, промяна на местоположението на сградо-централата	Баните	Две тополи	20198.1.502	1.965
49	Жилищно строителство	Баните	Давидково	20033.051	2.692
50	Жилищно строителство	Баните	Глогино	15117.1183	2.362
51	Жилищна сграда – вила за селски туризъм за сезонно ползване	Лъки	Югово	86012.83.040	0.976
52	База за отдих	Смолян	Кутела	40748.11.503, 40748.11.266, 40748.11.482	1.075
53	МВЕЦ Гълъбово	Ардино	Любино	44548.10.21, 44548.10.23	15.803
54	МВЕЦ Гълъбово	Ардино	Песнопой	E 25°05'32.6" N 41°40'56.7"	0
55	Жилищно строителство	Лъки	Белица	03530.7.34	1.158
56	База за релакс и соларна система	Чепеларе	Хвойна	77219.2.81	3.476
57	Преустройство и реконструкция на съществуващ обект представляващ Назначение с баня и Столова в обект за обществено обслужване Дом за възрастни хора	Лъки	Лъкавица	44447.262	703.823
58	Жилищно строителство	Баните	Глогино	15117.798	0.347
59	Жилищна сграда	Чепеларе	Павелско	55035.37.85	2.443
60	Преустройство и пристройка на съществуващи администартивно битови сгради /комплекс/ с цел изгрждане на ловна резиденция Карамуш	Лъки	Белица	03530.446, 03530.311, 03530.146	12.216
61	Жилищно застрояване	Лъки	Белица	03530.28.10	6
62	Проектиране корекциите на р. Манастирска и р. Лъкинска в участъка им в урбанизираната територия на гр. Лъки, общ. Лъки, обл. Пловдивска	Лъки	Лъки	0	0

63	Туристически комплекс	Лъки	Борово	05623.18.020	2.498
64	Жилищно застрояване	Лъки	Лъки	44478.101.1	1.984
65	Реконструкция и модернизация на спортен комплекс в гр. Лъки	Лъки	Лъки	УПИ-I, кв. 37	6.500
66	Жилищно застрояване	Лъки	Югово	86012.84.57	1.758
67	Изграждане на микропредприятие за производство на сезал от полипропилен	Баните	Заграждан	30209.13.615	2.434
68	Създаване и развитие на производствено микропредприятие за тръби от полиетилен	Баните	Заграждан	30209.13.619	1.357
69	Подмяна оборудването на съществуваща топлоцентрала на мазут с модул за термична газификация	Баните	Давидково	УПИ V, кв. 1	6.660
70	База за отдих	Чепеларе	Хвойна	ПИ № 008040	01.010
71	Изграждане на сондажен кладенец в кв.59 на гр. Лъки	Лъки	Лъки	кв. 59 на град Лъки и координатни точки	тръбният
72	База за отдих	Баните	с. Стърница	005046	1.291
73	Пристрояване и надстрояване на съществуващ ресторант с хотелска част	Смолян	с. Кутела	011308, УПИ I, кв.1	1.155
74	Създаване на лешникови трайни насаждения	Баните	с. Глогино	поземлени имоти с номера 000082 , 000330, 000341, 000301 , 000035	25.439
75	Създаване на лешникови трайни насаждения	Баните	с. Заграждан	поземлен имот № 001032	10.809
76	Кравеферма за 150 дойни крави	Лъки	Борово	ПИ 021034	4.582
77	„Депониране на отпадъка на Обогатителна фабрика на „Лъки Инвест“ АД на хвостохранилище „Лъки – 2 - временно“	Лъки	с. Борово,	№000051 ; №000052 –• №0000053 – №000005 – р. Юговска до стена • №000006 – р. Юговска от стена	0
78	„Депониране на отпадъка на Обогатителна фабрика на „Лъки Инвест“ АД на хвостохранилище „Лъки – 2 - временно“	Лъки	с. Югово	имоти: №166001 – горска територия;“ №167002 – горска територия, землище на с. Югово -	0.453
79	Частично изменение на приетата схема на МВЕЦ „Лъки-2 - съществуваща	Лъки	с. Югово	поземлен имот с проектен номер 167003, образуван от имот с № 167002	1.001
80	Склад за дървен материал	Лъки	с. Югово	083061	2.015
81	Създаване на трайни насаждения	Чепеларе	с. Павелско	040125	5.521
82	Създаване на трайно насаждение от орехи	Баните	Давидково	000534 и 000558 ,	12.028

83	Осигуряване на транспортен достъп за наблюдение, контрол, обслужване и обезопасяване на съоръжения към съществуваща малка водно електрическа централа	Ардино	Любино	010029	16.245
84	Осигуряване на транспортен достъп за наблюдение, контрол, обслужване и обезопасяване на съоръжения към съществуваща малка водно електрическа централа	Ардино	Песнопой	000473	5.061
85	Засаждане на едногодишни култури и създаване на трайни насаждения	Баните	Заграждан	008013	6.149
86	Засаждане на едногодишни култури и създаване на трайни насаждения	Баните	Глогино	000384	6.007
97	Засаждане на едногодишни култури и създаване на трайни насаждения	Баните	Босилково	007035	6.522
88	Изграждане на вилна сграда	Баните	Дебеляново	ПИ № 013073	1.387
89	„Цех за пелети“	Вълчан дол	Баните	УПИ I -20,229. кв. 4	0.979
90	Отглеждане на трайни насаждения от сливи, картофи, естествени ливади и пчелни семейства по биологичен начин	Баните	Глогино	15117.1.620, 000384, 15117.1.896, 15117.1.301, 15117.1.593, 15117.1.350, 15117.1.921	17.948
91	Отглеждане на трайни насаждения от сливи, картофи, естествени ливади и пчелни семейства по биологичен начин	Баните	Заграждан	008013, 30209.8.24	8.163
92	Отглеждане на трайни насаждения от сливи, картофи, естествени ливади и пчелни семейства по биологичен начин	Баните	Босилково	007035, 05737.7.56	10.586
93	Отглеждане на трайни насаждения от сливи, картофи, естествени ливади и пчелни семейства по биологичен начин	Баните	Стърница	70158.9.349 и 70158.9.219	11.853
94	Увеличаване на съществуващо земеделско стопанство с 6,000 дка трайни насаждения от сливи	Чепеларе	Павелско	018001	0
95	Сграда за обслужващ персонал и склад за инструменти	Лъки	Борово	ПИ № 021033	0.871
96	Сграда за сезонно ползване	Смолян	Момчиловци	49014.18.89	1
97	Създаване на трайни насаждения	Баните	Заграждан	30209.11.62	14.403
98	Жилищно строителство	Баните	Глогино	15117.1.76	0.933
99	„Изграждане на нов траен горски автомобилен път“ в части от землищата на село Глогино и село Заграждан, община Баните, област Смолян, в териториалният обхват на ЮЦДП ТП „ДГС - Славейно“	Баните	Глогино, Заграждан	15117.1.326, 30209.1.145, 30209.14.80, 30209.14.86, 30209.14.89	28.218
100	„Изграждане на нов траен горски автомобилен път“ в части от землищата на село Вишнево и село Гълъбово, община Баните, област Смолян, в териториалният обхват на ЮЦДП ТП	Баните	село Вишнево и село Гълъбово	11377.4.27 и 11377.13.2 , и 00850.8.167, 00850.8.221, 00850.8.224, 00850.8.225, 0085.8.509, 00850.8.585, 00850.8.588, 00850.8.589,	45.132

	„ДГС - Славейно“			00850.9.350, 00850.9.351 и 00850.9.352	
101	Животновъден обект за отглеждане на 300 броя овце с техните приплоди и 70 броя кози майки и техните приплоди	Чепеларе	Павелско	№038093	1.443
102	Цех за бутилиране на изворна вода	Лъки	Манастир	ПИ № 076051, водовземане в ПИ № 205018 и водопровод в поземлени имоти с номера: 205018, 205004, 205003, 205001, 078016, 078015, 076057, 000934, 000715, 000263, 000257, 000255, 000247	2.939
103	Интегрирана система за ранно известяване на горски пожари с автоматична наблюдателна станция	Лъки	Манастир	205001	0.214
104	Изграждане на тематичен парк за организиране на фестивали и спортно развлекателни мероприятия	Баните	Баните	44402.20.193 и 44402.20.196	8.366
105	Изграждане на екоселище „Сейкред ленд“	Лъки	Борово	УПИ - 022062	14.172
106	Изграждане на пречиствателна станция за руднични отпадъчни води от рудник „Джурково“	Лъки	Дряново	приложени координати	0.36
107	Овцеферма	Чепеларе	Хвойна	поземлен имот с номер 155025	0
108	"Животновъден обект за отглеждане на крави, овце и кокошки"	Баните	Стърница	УПИ II – за животновъдна ферма, кв.6	3.6
109	"Кланичен пункт за ДПЖ и търговия с месо"	Чепеларе	Хвойна	ПИ №155025	7.067
110	„Основен ремонт и реконструкция на Път III-861 „(II-86) – Югово – Лъки – Здравец“ от км 0+000 до км 31+014.30“,	Лъки	с. Югово, гр. Лъки, сДряново, Джурково, с. Здравец	от км 0+000 до км 31+014.30	333
111	„Основен ремонт и реконструкция на Път III-861 „(II-86) – Югово – Лъки – Здравец“ от км 0+000 до км 31+014.30“,	Чепеларе	Богутево	от км29+759.20 (до км 30+961.26	20.636
112	„Основен ремонт и реконструкция на Път III-861 „(II-86) – Югово – Лъки – Здравец“ от км 0+000 до км 31+014.30“,	Смолян	Момчиловци	от км 30+961.26 (границата със землището на с. Здравец и с. Богутево) до км 30+994.13	0.467

От заявени в РИОСВ Смолян 112 инвестиционни предложения, 10 са за реконструкция на съществуващи обекти, 12 са инфраструктурни проекти, реконструкция на пътища и водопроводи, а 14 са селскостопански проекти за отглеждане на трайни насаждения и животни при които трайни изменения на територията на защитената зона не се наблюдават. От останалите 1 ИП е за фотоволтаична централа на площ от 3,100дка, а остналите които са свързани с трайни промени поради различен вид строителство са с обща площ 1040,572дка.

Таблица 2-3 Списък на процедираните по реда на ЗБР/ЗООС планове, програми и проекти (ППП) на територията на РИОСВ – Смолян

№	План/програма	Община	Землище Заявител	Имот №	Площ (дка)
1	План - извлечение за промяна вида и интензивността на сечта през 2008 година	Лъки	ГПК	отдели	297
2	План - извлечение за промяна вида и интензивността на сечта през 2008 година	Лъки	Лъки	отдели	20.500
3	План - извлечение за промяна вида и интензивността на сечта през 2008 година	Лъки	ДЛС	отдели	6594.5
4	План - извлечение за промяна вида и интензивността на сечта през 2008 година	Лъки	ДЛС	отдели	207
5	План - извлечение за промяна вида и интензивността на сечта през 2008 година	Лъки	ДЛС	отдели	0
6	План - извлечение за промяна вида и интензивността на сечта през 2008 година	Лъки	ДЛС	отдели	0
7	План - извлечение за промяна вида и интензивността на сечта през 2008 година	Лъки	ДЛС	отдели	63
8	Консервационно-реставрационни работи на тракийски културни места	Баните	Босилково	0	0
9	Подобряване на материалната техническата база на общинска образователна инфраструктура - Баните	Баните	Давидково	0	0
10	Предварителен проект на общ устройствен план на курортно туристическо ядро Момчиловци,	Смолян	Момчиловци	0	0
11	План - извлечение за промяна вида и интензивността на сечта през 2010 година	Лъки	ДЛС	отдели	202
12	План - извлечение за промяна вида и интензивността на сечта през 2010-2012 година	Лъки	Манастир	отдели	266
13	План - извлечение за промяна вида и интензивността на сечта през 2010 година	Лъки	ДЛС	отдели	8.000
14	План - извлечение за промяна вида и интензивността на сечта през 2010 година	Смолян	ДГС	отдели	1976
15	План - извлечение за промяна вида и/или интензивността на сечта през 2010 година	Смолян	Момчиловци	49014.41.141	25.474
16	Лесоустройствена програма	Смолян	Кутела	40748.31.043	28.600
17	Лесоустройствена програма	Смолян	Кутела	40748.21.042	39.800
18	План - извлечение за промяна вида и/или интензивността на сечта през 2010 година	Лъки	ДЛС	отдели	15
19	План - извлечение за промяна вида и/или интензивността на сечта през 2010 година	Лъки	ДЛС	отдели	138

20	План - извлечение за промяна вида и/или интензивността на сечта през 2010 година	Смолян	Момчиловци	49014.1.017	343.520
21	План - извлечение за промяна на вида и интензивността на сечта през 2011 година	Чепеларе	ДГС	отдели	558
22	План - извлечение за промяна вида и/или интензивността на сечта през 2010 година	Лъки	ДЛС	отдели	948
23	План - извлечение за промяна на вида и/или интензивността на сечта през 2011 година	Смолян	Славейно	66957.100.001, 66957.100.003, 66957.100.005, 66957.200.001, 66957.200.002, 66957.200.004	6701.889
24	План - извлечение за промяна на вида и/или интензивността на сечта през 2011 година	Смолян	Кутела	40748.26.001, 40748.27.001	1749.122
25	План - извлечение за промяна на вида и/или интензивността на сечта през 2011 година	Смолян	Петково	55991.1.084	60.000
26	План - извлечение за промяна на вида и/или интензивността на сечта през 2011 година	Баните	Стърница	70158.26.001	505.167
27	Лесоустройствен проект (ЛУП) на недържавни гори	Чепеларе	ДГС	0	0
28	План - извлечение за промяна вида и интензивността на сечта през 2009 година	Лъки	ТП ДЛС Кормисош	отдели	0
29	Програма за опазване на околната среда с част Програма за лечебни растения	Чепеларе	0	0	0
30	Общинска програма за опазване на околната среда на община Лъки	Лъки	0	0	0
31	Общинска програма за опазване на околната среда 2009-2013	Смолян	0	0	0
328	Програма за управление на отпадъците на територията на община Лъки	Лъки	0	0	0
33	Програма за управление на отпадъците на територията на община Баните	Баните	0	0	0
35	Програма за управление на отпадъците на община Чепеларе	Чепеларе	0	0	0
36	Общ устройствен план на курортно-туристическо ядро Момчиловци, план за улична регулация - Ахматица	Смолян	Момчиловци	0	0
37	Горскостопански план на гори собственост на община Смолян	Смолян	0	0	0
38	Общински план за развитие на община Чепеларе за периода 2014-2020г.	Чепеларе	0	0	0
39	Общински план за развитие на община Лъки за периода 2014-2020г	Лъки	0	0	0
40	Общински план за развитие 2014-2020г“. на община Смолян	Смолян	0	0	0
41	Горскостопански план (ГСП) и План за защита от пожари (ПЗП)	Ардино	Ардино	0	2365700

	на горските територии на Община Ардино.				
42	Програма за управление на отпадъците на Община Чепеларе” до 2020г.	Чепеларе	Община Чепеларе	Територията на Община Чепеларе	0
43	Стратегия за водено от общностите местно развитие (ВОМР) на местна инициативна група (МИГ) „Преспа“	общини Баните, Лъки и Чепеларе	общини Баните, Лъки и Чепеларе	Територията на общини Баните, Лъки и Чепеларе	0
44	Общинска програма за опазване на околната среда на община Лъки	Лъки	Община Лъки	Територията на Община Лъки	0
45	„Програма за управление на отпадъците 2016-2020г.“	Община Смолян	Община Смолян	Територията на Община Смолян	0
46	Горскостопански план (ГСП) и План за дейностите по опазване на горските територии от пожари (ПДОГТП)	Лъки	с.Белица и с. Манастир	с.Белица и с. Манастир	3838
47	Горскостопански план (ГСП)“ за горите и горските земи, собственост на община Чепеларе	Чепеларе			22506
48	Стратегията за водено от общностите местно развитие на местна инициативна група Девин - Смолян за периода 2016-2020г.	общините Девин и Смолян	общините Девин и Смолян	общините Девин и Смолян	0
49	Общинска програма за управление на отпадъците на територията на община Лъки за периода 2016-2020г.	Лъки	Населени места на община Лъки	Населени места на община Лъки	0
50	Програма за управление на отпадъите за периода 2016-2020г.“ на Община Баните	Баните			0
51	Горскостопански план (ГСП) и план за дейностите по опазване на горските територии от пожари (ПДОГТП)	Лъки			21753
52	Горскостопански план (ГСП) и план за дейностите по опазване на горските територии от пожари (ПДОГТП)	Лъки	село Манастир	село Манастир	6540
53	Общ устройствен план на Община Ардино	Община Ардино	Община Ардино-населени места	Общиина Ардино	
54	Горскостопански план (ГСП) и План за дейностите по опазване на горите от пожари (на ГПК „Чил тепе - 97	Лъки	село Манастир	село Манастир	21654
55	Горскостопанска програма (ГСП) за горите попадащи в ревир „Мурджов пожар“	Лъки	село Манастир	село Манастир	1619
56	Горскостопански план (ГСП) и План за дейностите по опазване на горските територии от пожари (ПДОГТП)“	Чепеларе	с. Богутево	поземлени имоти с номера 143001 и 143004	2516
57	Общ устройствен план на Община Чепеларе	Община Чепеларе			
58	Общ устройствен план на Община Смолян	Община Смолян			
59	Програма за опазване на околната среда на Община Чепеларе с приложение №1 „Програма за лечебните растения	Община Чепеларе			0
60	„Програма за управление на отпадъците в община Ардино за периода 2018-2020г.“	Община Ардино			0

61	„Бизнес план по подмярка 6.1 „Стартова помощ за млади земеделски стопани" от мярка 6 „Развитие на стопанства и предприятия ",	Баните	Давидково	001070, 001116, 001036, 000667, 000676, 001030, 000342, 000664	26.606
62	„Бизнес план по подмярка 6.1 „Стартова помощ за млади земеделски стопани" от мярка 6 „Развитие на стопанства и предприятия ",	Баните	Рибен дол	62606.2.936, 62606.2.894, 62606.2.839, 62606.2.918, 62606.2.852	47.653
63	„Бизнес план по подмярка 6.1 „Стартова помощ за млади земеделски стопани" от мярка 6 „Развитие на стопанства и предприятия	Баните	Давидково	001482, 001608, 001600, 001471, 001453, 0011726	20.013
64	„Горскостопански план“ за гори и горски територии	Баните и Смолян	Стърница		22165
65	ПУП-ПРЗ за Жилищно строителство (Жм)“	Баните	Вълчан	12526.3.364	2.442
66	Горскостопански план (ГСП) и План за защита на горските територии от	Баните	Стърница	70158.3.139, 70158.2.244, 70158.28.4, 70158.26.5 и 70158.3.136	7156
67	„Горскостопански план (ГСП) на горските територии, стопанисвани от ГПК „Касъм дере““	Смолян	Момчиловци		15099
68	Горскостопански план“ (ГСП) за поземлени имоти в горски територии на Община Асеновград	Лъки	Манастир	214001, 214002, 214004, 214005, 214006, 214007, 214008, 214009, 214010, 214011, 214012, 214013, 214014, 214015, 214016, 214018	3873.901

Съгласно представената от РИОСВ Смолян информацията в частта от защитената зона, която е в обхвата на инспекцията са заявени 68 планове и програми. Тов са основно горскостопански програми, свързани със стопанското ползване на горите, общи устройствени планове на общините, бизнес планове, стратегии и общински планове и програми за развитие, управление на отпадъците и опазване на околната среда. Заявените програми не са свързани с безвъзвратно унищожаване на природни местообитания и местообитания на видове, които се опазват в защитената зона и не водят до натрупване на отрицателен кумулативен ефект.

По данни на РИОСВ Пловдив (Писмо № О-2832-1/23.06.2021г Решение № 9/2021г за предоставяне на достъп до обществена информация в защитена зона BG0001031 „Родопи Средни“ по Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна са заявени за одобряване следните инвестиционни намерения, които заедно с разглежданото ИП могат да доведат до предизвикване на кумулативен ефект.

Таблица 2-4 Списък на процедираните по реда на ЗБР/ЗООС инвестиционни предложения (ИП) в ЗЗ BG0001031 „Родопи Средни“ на територията на РИОСВ - Пловдив

№	Инвестиционно прдложение	Община	Землище	Имот №	Площ (дка)
1	Подобряване съществуващия общински път, свързващ селища в Община Първомай: - път IV – 58818 „с. Драгойново - Буково” от км. 0+000 до км. 7+001,80	Първомай	с. Драгойново, с. Буково	0	0
2	Жилищно строителство – еднофамилна жилищна	Асеновград	с. Врата	12992.14.10	0.860
3	Жилищно строителство – еднофамилна жилищна сграда	Асеновград	с. Сини връх	70737.28.114	3.548
4	Жилищно строителство	Асеновград	с. Врата	12992.14.51	5.667
5	Жилищно строителство – еднофамилна жилищна	Асеновград	с. Врата	12992.14.12	0.751
6	Изграждане на базова станция за мобилна комуникация –“Юговско ханче	Асеновград	кв. Наречен	99201.61.30	0.400
7	Жилищно строителство – еднофамилна жилищна сграда	Асеновград	с. Сини връх	70737.14.6	5.170
8	Жилищно строителство - четири жилищни сгради – вили	Асеновград	с. Бачково	02974.10.14	3.560
9	Жилищно строителство – еднофамилна жилищна сграда	Асеновград	с. Врата	12992.13.34	1.648
10	Жилищно строителство – две еднофамилни жилищни сгради - вили	Куклен	с. Добрилък	022131	1.598
11	Жилищно строителство – една нискоетажна еднофамилна жилищна сграда	Куклен	с. Добрилък	021086	0
12	Жилищно строителство – една нискоетажна еднофамилна жилищна сграда м	Асеновград	с. Косово	38799.36.104	1.090
13	Допълнително водоснабдяване – хоризонтален сондаж, помпена станция и мачтов трафопост в имот №047017 и трасе на тласкателен водопровод и ел. кабелна линия 20 kv	Първомай	с.Буково	047017	0
14	Изграждане на пункт за изваряване на ракия	Асеновград	с. Бачково	02974.8.53	0.267
15	Помпена станция за питейно – битови нужди на площ от 75 кв. м.	Асеновград	с. Мостово	49151.38.1	32.015
16	Изграждане на МВЕЦ „Наречен” на р. Чепеларска	Асеновград	кв. Наречен	,99201.75.19 ;99201.16.124 ;99201.16.126 ;99201.16.121 ;99201.16.128 99201.15.110	0
17	Изграждане на МВЕЦ „Тунела” на р. Чепеларска	Асеновград	с. Бачково	;02974.7.75 ,02974.7.77 02974.8.49	2.911
18	Изграждане на МВЕЦ „Луковица” на р. Луковица	Асеновград	с. Бачково	02974.2.81	0.700

19	Изграждане на базова станция на „Космо България Мобайл” ЕАД гр. София	Асеновград	с. Лясково	036005	0.400
20	Жилищно строителство	Асеновград	с. Врата	,12992.10.47 12992.10.49	1.032
21	Складова база за съхранение на селскостопанска продукция	Асеновград	с. Мостово	49151.14.121	7.399
22	Жилищно строителство	Асеновград	с. Врата	12992.14.40	2.610
23	Жилищно строителство	Куклен	с. Яврово	102012	1.578
24	Жилищно строителство	Асеновград	с. Тополово	72789.316.18	0.391
25	Изграждане на площадка за временно съхранение на оборски тор към съществуваща кравеферма	Първомай	с. Брягово	183014	0.500
26	Реконструкция на съществуващ път	Асеновград	с. Нокаково	51830.161.14	0.515
27	Пристрояване на съществуваща туристическа база-хижа „ Марциганица „“ включваща реконструкция и разширяване на съществуващите постройки	Асеновград	с. Добростан	21676.57.622	5.527
28	Изграждане на хотел с кафе -аперитив	Асеновград	с. Бачково	02974.7.58	1.142
29	Монтиране на соларна инсталация	Първомай	с. Брягово	38089	3.250
30	Изграждане на овчарник за 200 броя овце	Асеновград	с. Червен	80437.17.287	0.996
31	Електропроводна линия ниско напрежение /надземна / 14 kW с приблизителна дължина на трасето 700метра за захранване на базова мобилна комуникация „ Юговско ханче	Асеновград	с. Нареченски бани	99202.61.30, 99201.61.10, 99201.61.9	0
32	Изграждане на ловен дом и допълващо застрояване към него– помещения за нощувка на ловци, зала за хранене на ловци, складови помещения, навес с барбекю, паркинг	Първомай	с. Буково	058099	0
33	Изграждане на вилно селище	Асеновград	с. Мостово	49151.10.9	2.900
34	Изграждане на вилно селище	Асеновград	с. Мостово	49151.10.13	2.900
35	Създаване на 83 дка десертно лозе със система за капково напояване, закупуване на специализирана техника	Първомай	с. Искра	,020051 ,020048 ,020069 ,020068 ,020072 ,020070 ,020088 ,020081 ,020090 ,020089 ,020135 ,020092 ,020138 ,020137 ,020144 ,020140 ,020146 ,020145 ,021007 ,020154 ,021011 ,021010 ,021015 ,021012 ,021017 ,021016 ,021019 ,021018 ,021025 ,021023 021029	0

36	Изграждане на нов горски път III степен „Елата-ГСУ Доблалък“с дължина 9,876 км	Куклен	с. Добралък	019082№ ,018079 и № 014233	0
37	Изграждане на нов горски път III степен „Студена вода” с дължина 8,8 км	Асеновград	с. Тополово	,72789.2.187 ,72789.2.601 ,72789.2.603 ,72789.2.811 ,72789.2.845 ,72789.2.889 ,72789.2.901 72789.53.600	0
38	Изграждане на МВЕЦ„ НАРЕЧЕН -1” на р. Чепеларска, с водохващане при кота дъно река – 544, 00 м., кота ГВН - 550 и изтичало на ВЕЦ при кота – 535, 00 м.	Асеновград	с. Нареченски бани	,99201.14.227 ,99201.69.14 ,99201.90.52 99201.09.05	0
39	Разширение на гробищен парк	Асеновград	с. Мостово	40151.18.24	7.291
40	Изграждане на предприятие за бутилиране на натурална изворна вода	Асеновград	с. Бачково	02974.15.106	5.202
41	Разширяване на площадка за изграждане на сграда на МВЕЦ Наречен	Асеновград	кв. Наречен	99201.16.48	1.391
42	Присъединяване на проектен имот №02974.15.111 към имот ,02974.15.106№ с цел осъществяване на пътна връзка в проектен имот02974.15.111№	Асеновград	с. Бачково	02974.15.111	4.760
43	Изграждане на подпорни стени, площадка за товарене и част от склад	Асеновград	с. Бачково	02974.15.111	4.760
44	Изграждане на малка бензино – газ станция	Асеновград	кв. Наречен	99201.500.235	1.682
45	Занаятчийска работилница – изработване на дърворезба	Асеновград	с. Бачково	02974.3.23	1.369
46	Къща за селски туризъм	Асеновград	с. Горнослав	16955.27.24	3.956
47	Жилищно строителство	Асеновград	с. Мостово	49151.19.20	0.811
48	Жилищно строителство	Асеновград	с. Врата	12992.10.39	1.555
49	Къща за гости	Асеновград	с. Мостово	49151.19.205	2.333
50	Жилищно строителство	Родопи	с. Първенец	59032.29.18	8.291
51	Изграждане на кравеферма до 100 броя крави	Асеновград	с. Мулдава	49309.13.42	2.700
52	Изграждане на помпена станция и път към нея	Асеновград	с. Мостово	49151.23.14	8.169
53	Изграждане на овчарник за 150 броя овце	Асеновград	с. Долнослав	22839.44.18	1.824
54	Изпълнение на тръбен кладенец и резервоар за водоснабдяване на манастир „Света Петка	Асеновград	с. Мулдава	49309.12.28	0
55	Изграждане на базова станция GSM/UMTS №3230	Асеновград	с. Лясково	44834.36.5	0.400
56	Гъбопроизводство и компостна площадка	Асеновград	с. Червен	80437.18.2	2.744

57	Жилищно строителство	Асеновград	с. Горнослав	16955.755.33	0.450
58	Създаване на ново овощно насаждение от смокини на площ от 15.633 дка и закупуване на трактор	Асеновград	с. Тополово	72789.176.34	,13.109 2.524
59	Къща за гости и детска площадка	Асеновград	с. Врата	12992.10.182	5.947
60	Жилищно строителство	Асеновград	с. Врата	12992.10.45	1.000
61	Създаване на овощни градини от ябълки, изграждане на система за капково напояване, монтиране на защитни мрежи за предпазване на овощни градини от градушка,	Първомай	с. Езерово	143019 000347 000413 143013 000418 ,132011 143009	25.986
62	Изграждане на хотел, ресторант и кафе-аперитив	Асеновград	с. Бачково	02974.7.61и №02974.7.58	1.861
63	Вътрешно преустройство на съществуващи сгради в Пивоварна-бирария	Асеновград	с. Нареченски бани	51127.201.43	1.516
64	Изграждане на овцеферма	Асеновград	с. Добростан	21676.27.99	10.316
65	Изграждане на кравеферма за отглеждане на 50 броя крави	Асеновград	с. Мулдава	49309.13.30	1.200
66	Изграждане на комплекс от сгради представляващи конюшня, манеж, екокъщи и сгради за обслужващи и стопански дейности	Асеновград	с. Добростан; с. Врата	49151.14.136 , 49151.14.121 12992.10.48,	34.351
66	Кариери за добив на мрамори и баластра в южната част от концесионна площ „Делчевото-2	Асеновград	с. Горнослав	к.т.	66.165
67	Изграждане на овцеферма за 1000 броя овце	Първомай	с. Брягово	139006	3.700
68	Жилищно застрояване	Асеновград	с. Червен	80437.19.3	23.740
69	Жилищно строителство	Асеновград	с. Врата	12992.10.46	1.000
70	Жилищно застрояване с изграждане на сондажен кладенец	Асеновград	с. Червен	80437.17.1	1.650
71	Жилищно застрояване	Асеновград	с. Червен	80437.17.200	1.779
72	Автосервиз	Асеновград	с. Мулдава	49309.13.15	1.207
73	Жилищно строителство	Асеновград	с. Врата	12992.10.65	0.851
74	Конюшня със сгради за обществено полезна дейност	Асеновград	с. Врата	12992.17.4	1.693
75	Жилищно строителство	Асеновград	с. Бачково	02974.10.154	1.269
76	Изграждане на кариера за добив на мрамори“ в находище„ Делчевото-1“ (участък „Вратицата юг“)	Асеновград	с. Добростан		219.207
77	Жилищно строителство	Асеновград	с. Врата	12992.10.44	1
78	Жилищно строителство	Асеновград	с. Горнослав	16955.28.401	0.25
79	Създаване на овощна градина от круши	Асеновград	с. Горнослав	,16955.37.43 16955.37.99	8.416

80	Вилна сграда за сезонно ползване	Асеновград	с. Долнослав	22839.1.129	7.778
81	Жилищно строителство	Асеновград	с. Червен	80437.17.279	2.6
82	Изграждане на помпена станция и ТП	Асеновград	с. Мулдава	49309.12.31	0,400
83	Изграждане на ново маточно изкуствено езеро за екстензивно отглеждане на разплоден материал /Японски шаран Кои - Cyprinus carpio/	Асеновград	с. Бачково	02974.13.40	4,152
84	Жилищно строителство	Асеновград	с. Мулдава	49309.13.6	0.976
85	Жилищно строителство	Асеновград	с. Врата	12992.14.127 12992.14.128	3.597
86	Жилищно строителство	Асеновград	с. Сини връх	70737.14.18	2.59
87	Три броя къщи за гости, ресторант, открита детска площадка и открита спортна площадка с фитнес уреди	Асеновград	с. Врата	12992.10.192 12992.10.72	9.334
88	Цех за пелети	Асеновград	с. Косово	38799.27.73	4.833
89	Жилищно строителство	Асеновград	с. Врата	12992.10.188	2.311
90	Две жилищни сгради	Асеновград	с. Врата	,12992.14.127 12992.14.128	3.597
91	Изграждане на подземен резервоар с обем 20 куб.м. за отпадъчни води и локално пречиствателно съоръжение,	Асеновград	с. Мулдава	49309.12.522	1.2
92	Изграждане на еднофамилна къща	Асеновград	с. Врата	12992.16.28	1.484
93	Изграждане на семеен хотел	Асеновград	с. Нареченски бани	51127.201.166	0.908
94	Създаване на овощна градина от круши	Асеновград	с. Горнослав	16955.37.107	0.912
95	Разширение на път с. Мулдава - манастир "Св. Петка "у-к от км. 0+900 до км. 2+578	Асеновград	с. Мулдава	49309.12.31 49309.12.503 49309.12.509 49309.12.517	1,678км.
96	Отглеждане на трайни насаждения череши, сливи и люцерна	Асеновград	с. Горнослав	,16955.13.3	40.173
97	Свободно и садково отглеждане на риби в съществуващо рибовъдно стопанство	Първомай	с. Искра	000773	40,767
98	„Жилищно застрояване“	с. Червен	общ. Асеновград	80437.17.191	2516
99	Жилищно застрояване“	с. Врата	общ. Асеновград	12992.10.8	2901
101	Жилищно строителство	с. Врата	община Асеновград	12992.14.41	2.774
102	„Жилищно строителство”	с.Тополово	общ. Асеновград	72789.507.111 72789.507.113 72789.507.114 72789.507.115 72789.507.116	5.704

103	Отглеждане на череши - 1.800 дка, кайсии - 1.800 дка, праскови - 1.800 дка, сливи - 1.800 дка, круши 4.700 дка, дюли - 0.600 дка, угар 0.560 дка“ и„ Създаване на нови трайни насаждения от 2 дка сливи и 1 дка круши“	с.Искра	общ.Първомай	068076	3.7
104	Жилищно строителство”	с.Бачково	общ. Асеновград	02974.10.86	1.833

От заявените в РИОСВ Пловдив 104 инвестиционни предложения 3 са за реконструкция на съществуващи обекти, 8 са инфраструктурни проекти, реконструкция на пътища и водопроводи 9 са селскостопански проекти за отглеждане на трайни насаждения и животни при които трайни изменения на територията на защитената зона не се наблюдават. От останалите 1 ИП е за фотоволтаична централа на площ от 3,250дка, 2 за кариери за строителни материали с обща площ 285,372 дка а остналите които са свързани с трайни промени поради различен вид строителство са с обща площ 5692,419дка.

Терените в които ще се реализира ИП са отдалечени от типове природни местообитания 3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа *Magnopotamion* или *Hydrocharition,* 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion,* 7140 Преходни блата и плаващи подвижни торфища, 7220* Извори с твърда вода с туфести формации *(Cratoneurion),* 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове, 8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове, 8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите *Sedo-Scleranthion* или *Sedo albi-Veronicion dillenii* и 8310 Неблагоустроени пещери, няма данни за засягането им от планове програми и инвестиционни предложения в границите им и отрицателен кумулативен ефект върху тях не се очаква.

ИП ще се реализира в част от двора на оранжериен комплекс и прилежащата му площ поради което кумулативния ефект изразяващ се в отнемане на площи от местообитания на животински видове, трансформирането им в друг вид, повишени шумови нива и други водещи до намаляване на благоприятното природозащитно състояние на животинските видове които се опазват и местообитанията им в ЗЗ BG0001031 „Родопи Средни“ не може да бъде определен като значителен.

3. Описание на елементите на инвестиционното предложение, които самостоятелно или в комбинация с други планове, програми и проекти/инвестиционни предложения биха могли да окажат значително въздействие върху защитената зона или нейните елементи

В териториалните граници на инвестиционното предложение попада част ЗЗ BG0001031 „Родопи Средни“ за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, в която се очакват въздействия от реализирането на инвестиционното предложение.

Елементите на инвестиционното предложение са:

Носещи конструкции от стоманени галванизирани профили:

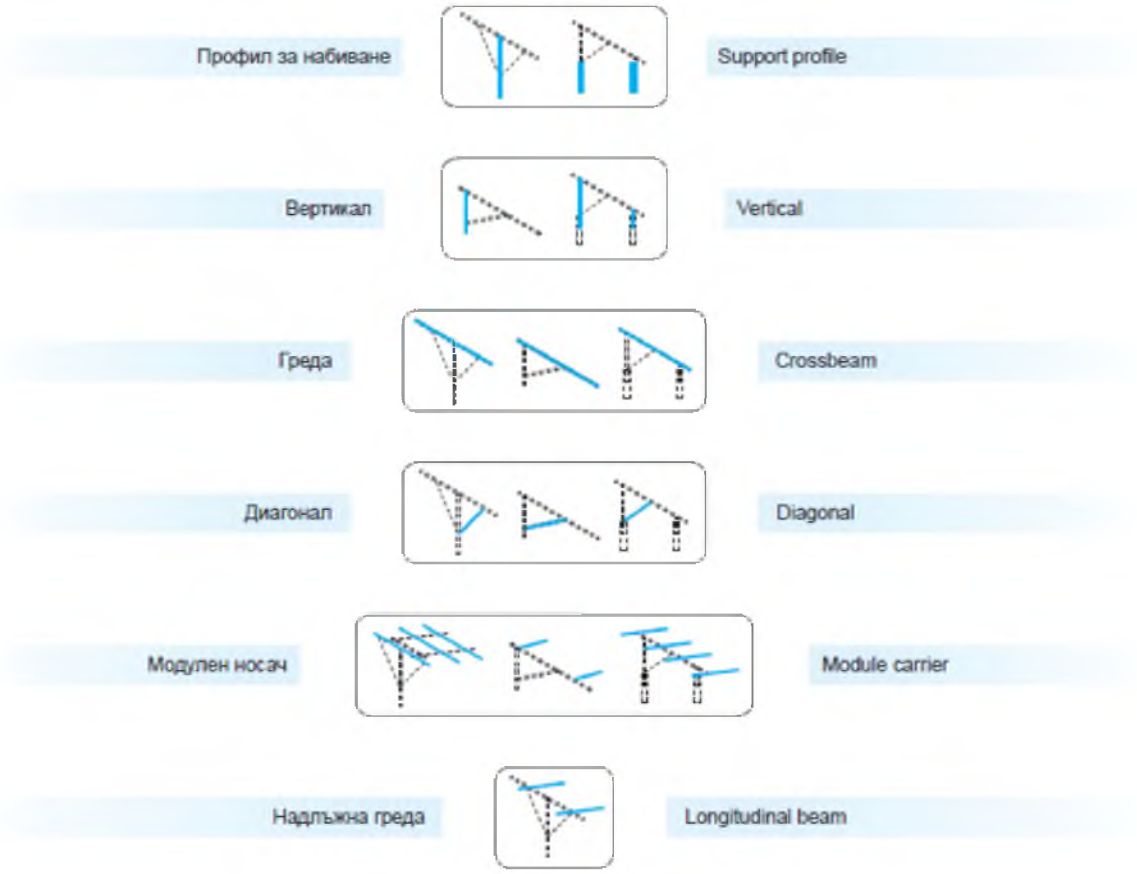

Фигура № 3-1 *Елементи на носещите конструкции*

Състоят се от вертикални профили за набиване върху които се закрепват демонтируеми вертикални профили, хоризонтални надлъжни и напречни носещи греди, които се стабилизират посредством диагонални стоманени профили. Връзките между отделните елементи се осъществяват посредством болтови връзки. Върху сглобените след свързване на всички профили се закрепват фотоволтаичните модули.

Фотоволтаични модули:

Представляват алуминиеви рамки с размери 1692 x 1002 x 35 мм върху които върху алуминиева основа са закрепени монокристалните фотоволтаични модули състоящи се от монокристални силициеви соларни клетки, изработени от монокристален силиций (m-Si). Клетките са свързани една с друга посредством тънкослойни метални проводници и се покриват със специално стъкло с ниска отражателна способност.

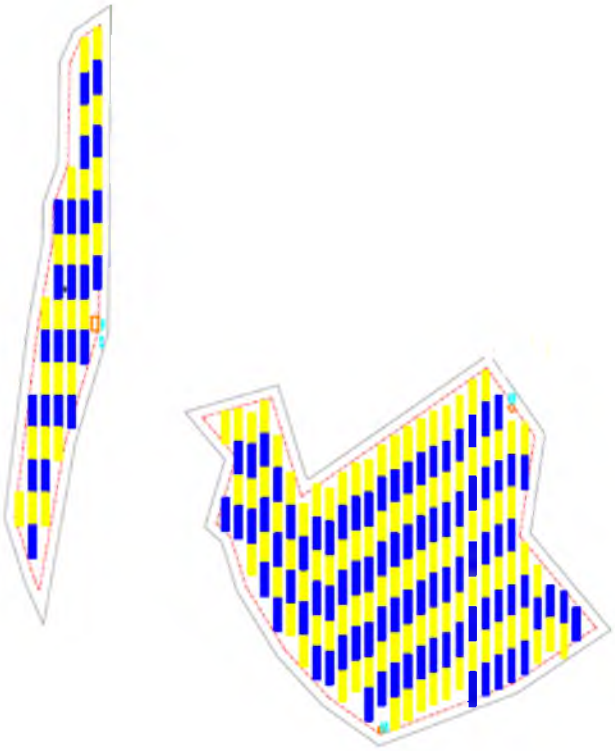

Фигура № 3-2 *Разположение на фотоволтаичните панели в ПИ №70250.324.862 и 70250.323.629*

Предвидени са фотоволтаични панели със следните технически данни:

Номинална мощност 335 - 350Wp:

Номинално напрежение : 34,4 – 35,22 V

Напрежение на отворена верига : 41,61 – 42,44 V

Номинален ток : 7,78 – 7,95 A

Ток на късо съединение : 8,22 – 8,41A

Номинална работна температура : 44 ±2°C

Размери : 1692 x 1002 x 35 mm

Тегло : 19,1 кг

Фотоволтаичните панели се свързват в стрингове посредством конекторни връзки и кабели разположени на долната страна на панелите.

Инвертори:

Представляват метални кутии с размери 930x 550x 283 mm.

Предназначени са да преобразуват постоянния ток от стринговете в променлив трифазен с честота 50Hz и преобразуват напрежението до 230 V/400 V. Разполагат се в края на всеки един стринг.

Трансформаторна подстанция (КТП) .

Масово се изграждат комплектни трансформаторни постове (КТП). Те са типови решения, като фирмите-производители си имат обикновено каталог на КТП-тата, които предлагат. Корпусите им са метални или бетонови (БКТП). В случая предназначението му

е да преобразува произведеното от фотоелектрическата централа напрежение до това в електроразпределителната мрежа.

Подземни кабелни линии:

Служат за доставяне на произведената електроенергия от инверторите до трансформаторната подстанция и от трансформаторната подстанция до електроразпределителната мрежа на „Електроразпределение ЮГ“ ЕАД

Очакваните въздействия от елементите на инвестиционното предложение, които самостоятелно или в комбинация с други планове, програми, проекти и инвестиционни предложения биха могли да окажат значително въздействие върху защитената зона или нейните елементи, очакванията могат да бъдат:

По време на строително монтажните дейности:

От отстраняване на храсти и тревна растителност при подготовка на терена за монтаж в ПИ № 70250.323.629 и полагане на подземна кабелна мрежа и при товаро разтоварни дейности:

-увреждане на природни местообитания и местообитания на целеви за опазване в защитената зона животински видове.

-намаляване на площта на местообитания на видове предмет на опазване в защитената зона

-намаляване площта на типове местообитания и местообитания на видове целеви за опазване

-трансформация на местообитанията

-фрагментация на местообитания

-увреждане на площи, които могат да бъдат от значение за оцеляването на видовете предмет на опазване в защитената зона, тъй като могат да бъдат важни като места за размножение, зимуване, почивка при миграция или за укриване по време на линеене, когато птиците които линеят са безпомощни до израстването на махови пера;

-подмяна на растителност, която е източник на храна за видовете предмет на опазване

-прекъсване на миграционни коридори

Въздействия могат да се очакват от монтажните дейности в ПИ № 70250.323.629 а ПИ №70250.324.862 е част от двора на оранжерийния комплекс в който растителността е отстранена.

Поради краткия период на монтажните дейности - няколко месеца и възможността за възстановяване на растителността под панелите през следващия вегетационен период въздействията могат да бъдат определени като краткосрочни и обратими. Поради наличието на оранжериен комплекс в съседство и асфалтиран път от с. Сусам до общинския център Минерални бани предвидените за реализирането на ИП терени се заобикалят от по-едрите бозайници, а разстоянието под панелите до земната повърхност позволява придвижване на по-дребни. Направените от нас наблюдения върху вече функциониращи централи показват, че същите се превръщат в своеобразни рефугиуми за

по-дребните бозайници, включително и за европейския див заек, които през различни пролуки или подземни ходове проникват на територията на централите и се укриват от хищниците.

От разопаковане:

При спазване на изискванията за дейности с отпадъци не се очакват въздействия поради замърсяване.

От набиване на вертикалните носещи елементи и свързването на елементите:

-шумови въздействия

За набиване обикновено се използват хидравлични машини подобна на тази на фигурата по-долу. При този вид машини за разлика от пневматичните чукове натискът е постоянен, като шумът е основно от двигателят на машината. Използват се машини с шумови емисии допустими с нормите за Европейския съюз и еквивалентни на тези от използваните в селското и горско стопанство. За свързването на болтовете и винтовете се използват пневматични, електрически кабелни или акумулаторни гайковерти и винтоверти. И в двата случая въздействията се свеждат до краткосрочни в рамките на монтажа и работния ден.

Фигура № 3-2 *Машина за хидравлично набиване на вертикалните носещи елементи*

По време на експлоатацията. Процесите са автоматизирани, наклонът на панелите позволява самопочистването им от валежите, а загряването им до 44±2°C препятства обледеняването. По тези причини обслужване се налага само при отчитане на резки промени в параметрите на системата поради излизане от строя на електронни елементи.

Поради антропогенизиране на района;

В повечето случаи охраната на подобни централи се извършва дистанционно чрез камери и СОТ и в по-редки случаи от 1 пазач. В района антропогенното присъствие се определя основно от броя на заетите в производството на зеленчуци в оранжерийния комплекс и движението на МПС в участъка от пътя с. Сусам с. Минерални бани като единствено увеличаване на броя на работещите в района ще се наблюдава по време на монтажа но не с повече от 10 души поради заети с монтажа.

Броят на заетите при различните процеси е следният:

Разтоварване на контейнери :

шофьор на товарен автомобил, оператор на автокран, обслужващ работник

Разнос на елементи до местата на разполагане

1 шофьор на товарен автомобил и 4 товароразтоварачи

Набиване на вертикални елемент

1 оператор на машина за хидравлично набиване и 1 спомагателен работник

Монтаж на ограда – 4 монтажника

Поради ограничената площ е нецелесъобразно ползването на повече от 1 автомобил за разнос и 1 машина за набиване.

Поради съседството на оранжерийния комплекс част от двора на който е - ПИ №70250.324.862 прогонване на защитени видове от местообитанията им поради шум и безпокойство поради допълнително антропогенно присъствие е малко вероятно.

4. Описание на защитена зона BG0001031 „Родопи Средни“, местообитанията, видовете и целите на управление на национално и международно ниво и тяхното отразяване при изготвянето на плана за инвестиционно предложение

ЗЗ BG0001031 „Родопи Средни“ е включена в списъка от защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, приет с Решение на Министерски съвет № 661 от 16 октомври 2007 г. С Решение №811 от 16.11.2010 г.(ДВ бр. 96/2010 г.) площта на защитената зона е увеличена на 155107,683 ха. За защитената зона е изготвен проект за заповед съгласно който същата включва родопските дялове Добростан - Преспа и Драгоица - Мечковец. Териториално зона попада в области Пловдив, Смолян, Хасково и Кърджали, съответно в териториалния обхват на РИОСВ-Пловдив, РИОСВ-Смолян и РИОСВ-Хасково. Територията е планинска и е слабо населена. Във високите части са запазени иглолистни и букови гори, а в ниските – дъбово-габрови. Добростанският дял и резерват Червената Стена са с обширен карстов район с много скали и пещери. Река Арда е все още запазена в средното си течение.

Защитената зоната опазва една от малкото останали жизнени популации на сухоземни костенурки в района планините обграждащи на Горнотракийската низина. Тя опазва останалите малки площи с местообитание 92C0 Гори от източен чинар *(Platanus orientalis)* в планините обграждащи Горнотракийската низина. Зоната опазва единственото известно историческо находище на леопардов смок *(Elaphe situla)* в планините обграждащи Горнотракийската низина. Зоната също така опазва значителна бройка мечки

на тяхната източна граница на разпространение в южна България. Източната ниска част на зоната е едно от най- важните места за опазване на пъстрия смок *(Elaphe sauromates)*. За ЗЗ

Цели за обявяване:

Целите на защитената зона са определени съобразно важността на защитената зона за постигане и поддържане на благоприятното природозащитно състояние на типовете природни местообитания и видовете по т. 2 от заповедта за обявяване в съответните биогеографски региони, както и за свързаността и целостта на мрежата от защитени зони в страната, като част от Европейската екологична мрежа Натура 2000. Те определят и приоритетите при планиране и прилагане на мерки в защитената зона.

Съгласно проекта за заповед за обявяването ѝ защитената зона се обявява с цел:

Опазване и поддържане на типовете природни местообитания, посочени в т. 2.1, в проекта за заповед за обявяването ѝ, местообитанията на посочените в т. 2.2 от проекта за заповед видове, техните популации и разпространение в границите на зоната, за постигане и поддържане на благоприятното им природозащитно състояние в съответните биогеографски региони;

Подобряване на структурата и функциите на природни местообитания с кодове 3260, 6210 (*важни местообитания на орхидеи), 62A0, 6430, 6520, 91E0*, 91M0, 91W0 в двата биогеографски региона и на природно местообитание с код 6220* в частта от защитената зона, попадаща в Континенталния биогеографски регион;

Подобряване на местообитанията на вида Обикновена блатна костенурка *(Emys orbicularis)* в двата биогеографски региона;

Подобряване на местообитанията на видовете Средиземноморски подковонос *(Rhinolophus blasii),* Подковонос на Мехели *(Rhinolophus mehelyi)* и Калописиева дактилориза *(Dactylorhiza kalopissii)* в частта от защитената зона, попадаща в Алпийския биогеографски регион;

Подобряване на местообитанията на видовете Дългоух нощник *(Myotis bechsteinii),* Леопардов смок *(Elaphe situla)* и Шипобедрена костенурка *(Testudo graeca)* в частта от защитената зона, попадаща в Континенталния биогеографски регион;

При необходимост подобряване на състоянието или възстановяване на типове природни местообитания, посочени в т. 2.1, от проекта за заповед местообитания на посочени в т. 2.2 в проекта видове и техни популации;

Поддържане на свързаността на местообитанията на приоритетните за опазване видове *Кафява мечка (*Ursus arctos*) и *Европейски вълк *(Canis lupus).*

Предмет на опазване;

За защитената зона е изготвен проект за заповед за обявяване съгласно която в предмета на опазването ѝ са: включени:

Типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР):

3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа *Magnopotamion* или *Hydrocharition;*

3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion;*

4060 Алпийски и бореални ерикоидни съобщества;

5130 Съобщества на *Juniperus communis* върху варовик;

5210 Храсталаци с *Juniperus spp.;*

6110* Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alysso-Sedion albi;*

6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик *(Festuco-Brometalia)* (*важни местообитания на орхидеи);

6220* Псевдостепи с житни и едногодишни растения от клас *Thero-Brachypodietea;*

6230* Богати на видове картълови съобщества върху силикатен терен в планините;

62A0 Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества;

6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс;

6510 Низинни сенокосни ливади;

6520 Планински сенокосни ливади;

7140 Преходни блата и плаващи подвижни торфища;

7220* Извори с твърда вода с туфести формации *(Cratoneurion);*

8110 Силикатни сипеи от планинския до снежния пояс;

8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове;

8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове;

8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите *Sedo-Scleranthion* или *Sedo albi-Veronicion dillenii;*

8310 Неблагоустроени пещери;

9110 Букови гори от типа *Luzulo-Fagetum;*

9130 Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum;*

9150 Термофилни букови гори *(Cephalanthero-Fagion);*

9170 Дъбово-габрови гори от типа *Galio-Carpinetum;*

9410 Ацидофилни гори от Picea в планинския до алпийския пояс *(Vaccinio-Piceetea);*

9530* Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор;

91AA* Източни гори от космат дъб;

91BA Мизийски гори от обикновена ела;

91CA Рило-Родопски и Старопланински бял борови гори;

91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae);*

91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори;

91W0 Мизийски букови гори;

91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа;

92A0 Крайречни галерии от *Salix alba* и *Populus alba;*

92C0 Гори от *Platanus orientalis;*

Местообитанията на подлежащите на опазване съгласно чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР видове:

Бозайници – *Кафява мечка *(Ursus arctos)*, *Европейски вълк *(Canis lupus)*, Дива коза *(Rupicapra rupicapra balcanica)*, Лалугер *(Spermophilus citellus)*, Пъстър пор *(Vormela peregusna)*, Остроух нощник *(Myotis blythii)*, Дългопръст нощник (*Myotis capaccinii)*, Трицветен нощник *(Myotis emarginatus)*, Голям подковонос *(Rhinolophus ferrumequinum)*, Малък подковонос *(Rhinolophus hipposideros)*, Южен подковонос *(Rhinolophus euryale)*, Средиземноморски подковонос *(Rhinolophus blasii)*, Подковонос на Мехели *(Rhinolophus mehelyi)*, Дългокрил прилеп *(Miniopterus schreibersii)*, Широкоух прилеп *(Barbastella barbastellus);*

Земноводни и влечуги – Жълтокоремна бумка *(Bombina variegata)*, Голям гребенест тритон *(Triturus karelinii)*, Пъстър смок *(Elaphe sauromates)*, Леопардов смок *(Elaphe situla)*, Обикновена блатна костенурка *(Emys orbicularis)*, Шипоопашата костенурка *(Testudo hermanni)*, Шипобедрена костенурка *(Testudo graeca);*

Риби – Обикновен щипок *(Cobitis taenia)*, Европейска горчивка *(Rhodeus amarus)*, Балкански щипок *(Sabanejewia aurata)*, Маришка мряна *(Barbus cyclolepis);*

Безгръбначни – *Ручеен рак *(Austropotamobius torrentium)*, Обикновен сечко *(Cerambyx cerdo)*, Буков сечко *(Morimus funereus)*, Бръмбар рогач *(Lucanus cervus)*, *Алпийска розалия *(Rosalia alpina)*, Обикновен паракалоптенус *(Paracaloptenus caloptenoides)*, *Четириточкова меча пеперуда (*Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria)*, Полиоматус *(Polyommatus eroides)*, Еуфидриас *(Euphydryas aurinia)*, Торбогнездница *(Eriogaster catax)*, *Dioszeghyana schmidtii*, Бисерна мида *(Unio crassus);*

Растения – Калописиева дактилориза *(Dactylorhiza kalopissii)*, Венерино пантофче (*Cypripedium calceolus).*

Приоритетни за опазване в защитената зона са типовете природни местообитания и видовете по т. 2, означени със знак (*) в приложения № 1 и № 2 от ЗБР, видът Венерино пантофче (*Cypripedium calceolus*), както и типовете природни местообитания и видовете, за които са определени цели за подобряване.

Предложеният в проекта за заповед за обявяване на защитената зона режим включва следните забрани:

-провеждане на състезания с моторни превозни средства извън съществуващите пътища в неурбанизирани територии;

-движение на мотоциклети, ATV, UTV и бъгита извън съществуващите пътища в неурбанизирани територии. Забраната не се прилага за определени на основание на нормативен акт трасета за движение на изброените моторни превозни средства, както и при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на противопожарни, аварийни, контролни и спасителни дейности;

-промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на ливади, пасища и мери, при ползването на земеделските земи като такива;

-разораване и залесяване на поляни, голини и други незалесени горски територии в границите на негорските природни местообитания по включени в предмета на опазване, освен в случаите на доказана необходимост от защита срещу ерозия и порои;

-премахване на характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове), при ползването на земеделските земи като такива, освен в случаите на премахване на инвазивни чужди видове дървета и храсти;

-употреба на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества, хранителни субстрати и продукти за растителна защита, които не отговарят на изискванията на Закона за защита на растенията;

-употреба на минерални торове в ливади, пасища, мери, изоставени орни земи и горски територии, както и на продукти за растителна защита и биоциди от професионална категория на употреба в тези територии, освен при каламитет, епифитотия, епизоотия или епидемия; Забраната не се прилага в границите на горски разсадници;

-използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи, без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието, храните и горите и когато концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките превишава фоновите концентрации съгласно приложение № 1 от Наредба № 3 от 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (ДВ, бр. 71 от 2008 г.);

-използване на води за напояване, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми;

-палене на стърнища, слогове, крайпътни ивици и площи със суха и влаголюбива растителност;

-палене на огън, благоустрояване, електрифициране, извършване на стопанска и спортна дейност в неблагоустроените пещери и на входовете им, както и чупене, повреждане, събиране или преместване на скални и пещерни образувания, преграждане на входовете или на отделни техни галерии по начин, възпрепятстващ преминаването на видовете прилепи, предмет на опазване в зоната

-провеждане на спелеоложки проучвания през размножителния период на прилепите – 1 март до 30 юни;

-паша на домашни животни в горските територии, които са обособени за гори във фаза на старост;

-добив на дървесина и биомаса в горите във фаза на старост освен в случаи на увреждане на повече от 50% от площта на съответната гора във фаза на старост вследствие на природни бедствия и каламитети. В горите във фаза на старост, през които преминават съществуващи горски пътища и други инфраструктурни обекти, при доказана необходимост се допуска сеч на единични сухи, повредени, застрашаващи или пречещи на безопасното движение на хора и пътни превозни средства или на нормалното функциониране на инфраструктурните обекти дървета.

-изграждане на пътища от втори и по-висок клас, без обезпечаване изграждането на съответна зелена инфраструктура за преминаване на мечки и други животни.

Горските типове природни местообитания по т. 2.1 от проекта за заповед се стопанисват в съответствие с разпоредбите на Глава четвърта от Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите (обн. ДВ, бр. 64 от 2011 г. изм. и доп.) и за тях е задължително прилагането на „Система от режими и мерки за стопанисване на горските типове местообитания от приложение № 1 от Закона за биологичното разнообразие“, утвърдена от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите.

Мерки за постигане целите на опазване на защитената зона са определени или могат да се определят също в:

-решения, издавани по реда на чл. 31 от ЗБР;

-горскостопанските и ловностопанските планове и програми;

-плана за управление на речните басейни в Източнобеломорски район за басейново управление на водите;

-националния план за действие за енергията от възобновяеми източници;

-планове за действие за видове и планове за управление на защитени територии;

-други планови, програмни и стратегически документи.

В границите на защитената зона се препоръчва:

-поддържане на обработваеми земи, които не са включени в сеитбооборот пет или повече години, като ливада, пасище или мера;

-промяна на начина на трайно ползване на обработваеми земи, които не са включени в сеитбооборот пет или повече години, в „ливада“, „пасище“ или „мера“;

-изпълнение на мерки за поддържане и опазване на съществуващите постоянни пасища, мери, ливади и местообитанията по т. 2.1 от проекта за заповед от разпространението на нежелана растителност - рудерални и инвазивни чужди видове, съгласно списъка с инвазивни чужди видове, които засягат Съюза (създаден и актуализиран с регламенти за изпълнение на Комисията в съответствие с Регламент (ЕС) № 1143/2014 на Европейския парламент и на Съвета) и публикуван на интернет страницата на МОСВ;

-възстановяване и поддържане на затревени площи, като такива с висока природна стойност чрез:

- косене ръчно или с косачки за бавно косене, от центъра към периферията или от единия край на площта към другия с ниска скорост, като окосената трева се изсушава и събира на купове или се изнася от парцела;

- паша, като се поддържа гъстота на животинските единици на цялата пасищна площ на стопанството, на която се извършва пашата, от 0,3 до 1,5 ЖЕ/ха;

-създаване на площи, заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, на каменни купчини и малки водни площи след предварително съгласуване със съответната РИОСВ;

-подмяна на инвазивните чужди видове дървета и храсти с местни видове след премахването им от характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, защитни горски пояси и живи плетове);

-провеждане на противопожарни дейности с цел намаляване на риска от пожари;

-прилагане на разновъзрастни лесовъдски системи в природно местообитание с код 91M0 за превръщане на издънковите насаждения в семенни;

-запазване и където е уместно възстановяване на типово специфичните хидроморфологични условия в природни местообитания с кодове 3260 и 91E0*;

-насърчаване на устойчивото управление на горите, чрез запазване на биотопните дървета и на достатъчно количество мъртва дървесина в горските екосистеми, избягване на залесяването с неместни дървесни видове и произходи и съобразяване на интензивността на дърводобива с растежния потенциал на дървостоите и предназначението на горите, ограничаване на изсичането/подмяната на горскодървесната растителност и употребата на биоциди, хормони и препарати за растителна защита;

-поддържане на поне 10% от общата площ на горските типове природни местообитания по т. 2.1 в защитената зона като гори във фаза на старост;

-подобряване на естествената хранителна база за мечката, в т.ч. засаждане на овощни дръвчета и плодни храсти, кестени, дъбове в отдалечени от урбанизираните територии райони.

Дейностите, подлежащи на съгласуване/одобрение: планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, които не са непосредствено свързани или необходими за управлението на защитените зони и които поотделно или във взаимодействие с други планове, програми, проекти или инвестиционни предложения могат да окажат значително отрицателно въздействие върху защитените зони, се подлагат на оценка за съвместимостта им с предмета и целите на опазване на съответната защитена зона, съгласно чл. 31 от ЗБР и Наредбата по чл. 31а от същия закон.

Инвестиционното предложение не е в противоречие с включения в проекта за заповед режим и цели за постигането на които е обявена.

5. Описание и анализ на вероятността и степента на въздействие на инвестиционното предложение върху предмета и целите на опазване на защитената зона

5.1. Описание и анализ на въздействието на инвестиционното предложение, върху видовете и природните местообитания в защитената зона

5.1.1. Описание и анализ въздействията върху типовете природни местообитания

В проекта за заповед за обявяване на в посочения в нея предмет на опазване са включени 35 природни местообитания от Приложение I на Директива 92/43 ЕЕС. .

При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I“ в защитената зона не са потвърдени следните типове природни местообитания, които са включени в проекта за заповед за обявяване на защитената зона и стандартния ѝ формуляр:

7140 Преходни блата и плаващи подвижни торфища

92A0 Крайречни галерии от *Salix alba* и *Populus alba*

Тъй като не са потвърдени като установени в защитената зона и при посещенията ни на място в района на ИП приемаме, че с реализирането на ИП няма да бъдат засегнати.

Включените в проекта за заповед за обявяване на защитената зона и установени типове природни местообитания обхващат следните основни групи: гори – 15 типа природни местообитания, естествени и полуестествени тревни формации и храсталаци - 9 типа, скални местообитания, растителност по скалисти склонове и пещери 4 типа, сладководни местообитания – 2 типа.

В проекта за ОУПО се предвижда запазване на границите на всички населени места и съществуващи урбанизирани територии на територията на защитената зона, като устройствените промени в тях се състоят единствено в определяне на режима на допустимото застрояване в тях.

Всички горски площи на територията на защитената зона се отреждат като гори със забрана на промяната на предназначението им и всички водни площи запазват площта си съгласно предоставения баланс, което изключва възможността за увреждане на типове природни местообитания представляващи гори и природни местообитания 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion* и 7220 Извори с твърда вода с туфести формации *(Cratoneurion*).

За оценка на степента на въздействие върху типовете природни местообитания, които не са гори и сладководни местообитания е извършено на налагане на площта на ПИ №70250.324.862 и 70250.323.629 върху площите на картираните по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” природни местообитания..

Съгласно данните от Агенцията по кадастъра ПИ №70250.324.862 и 70250.323.629 са с НТП земеделски земи и по състав на растителността нямат характеристиките на типове природни местообитания 9110 Букови гори от типа *Luzulo-Fagetum,* 9130 Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum,* 9150 Термофилни букови гори *(Cephalanthero-Fagion),* 9170 Дъбово-габърови гори от типа *Galio-Carpinetum,* 9410 Ацидофилни гори от *Picea* в планинския до алпийския пояс *(Vaccinio-Piceetea),* 9530* Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор, 91AA* Източни гори от космат дъб, 91BA Мизийски гори от обикновена ела, 91CA Рило-Родопски и Старопланински бял борови гори, 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae),* 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори, 91W0 Мизийски букови гори, 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа, 92A0 Крайречни галерии от *Salix alba* и *Populus alba* и 92C0 Гори от *Platanus orientalis.*

Вероятността за възникване на отрицателни въздействия върху останалите природни местообитания, подлежащи на опазване съгласно проекта за заповед за обявяване на защитената зона, както липсата или наличие на въздействие и степента му са определени на основание предоставените пространствени данни от информационната система Натура 2000 и в резултат на направеното обследване на място.

Двата имота са отдалечени от водни тела, не се предвиждат дейности свързани с формирането на отпадни води или замърсяване и пресушаване на водни тела, поради

което природни местообитания 3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа *Magnopotamion* или *Hydrocharition,* 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion,* 7140 Преходни блата и плаващи подвижни торфища, 7220* Извори с твърда вода с туфести формации *(Cratoneurion)* също ще останат незасегнати от реализирането на ИП, както и на природно местообитание 8310 Неблагоустроени пещери.

Съгласно наличните в информационната система Натура 2000 пространствени данни в землището на с. Сусам природни местообитания 4060 Алпийски и бореални ерикоидни съобщества, 5130 Съобщества на *Juniperus communis* върху варовик, 5210 Храсталаци с *Juniperus spp.,* 6110* Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alysso-Sedion albi,* 6220* Псевдостепи с житни и едногодишни растения от клас *Thero-Brachypodietea,* 6230* Богати на видове картълови съобщества върху силикатен терен в планините, 62A0 Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества, 6510 Низинни сенокосни ливади, 6520 Планински сенокосни ливади, 8110 Силикатни сипеи от планинския до снежния пояс, 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове, 8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове и 8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите *Sedo-Scleranthion* или *Sedo albi-Veronicion dillenii* не са представени и въздействия от реализирането на ИП върху тях не се очакват.

Конкретно в землището на с. Сусам в което ще се реализира инвестиционното предложение са картирани следните 2 типа природни местообитания, очакваните въздействия върху които са разгледани по долу в ДОСВ.

6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco- Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи) В състава на това местообитание влизат ксеротермни до мезоксеротермни тревни съобщества, на варовикова основа, от разреда *Festucetalia valesiacae*. Представени са както от континентални или субконтинентални пасища или ливадни степи, така и от многогодишни тревни съобщества на каменисти склонове от субсредиземноморските региони. Много от тези съобщества са вторични – на мястото на унищожени гори. Видовият им състав е изключително разнообразен.

Съобразно данните от проведеното картиране, природно местообитание 6210 е представено в ЗЗ „Родопи - Средни“ с обща площ от 3532,67 ха. Това се равнява на 2,28 % от актуалната площ на зоната (155086,24 ха). В землището на с. Сусам е представено на север от предвидената за реализирането на ИП територия, в хълмистите места край р. Банска.

Фиг 5.1.1-1 *Разположение на ИП спрямо природно местообитание 6210*

Въздействия от реализирането на ИП.

Пряко унищожаване;

ПИ №70250.324.862 и 70250.323.629 са разположени извън границите на полигони, картирани като тип природно местообитание 6210, отдалечени и отделени посредством обработваеми, необработваеми земи и пътища от р. Банска покрай която са картирани части от природно местообитание 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco- Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи). Въздействия, изразяващи се в пряко унищожаване поради урбанизация и застрояване от реализирането на ИП върху местообитанието няма да бъдат предизвикани (степен 0)

Фрагментация:

Значими части от местообитанието не граничат и не са фрагментирани от пътища от републиканската и общинската пътна мрежа. Не се предвижда допълнително фрагментиране от реализирането на ИП, тъй като не се предвиждат дейности в това местообитание (степен 0).

Трансформация на местообитанието:

Основните едификатори в съобществата на местообитанието са *Dichantium ischaemum, Festuca valesiaca, Eryngium campestre, Bromus* spp., *Galium verum, Teucrium chamaedrys, T. polium, Thymus* spp., *Convolvulus cantabrica, Petrorhagia prolifera, Sanguisorba minor, Melica ciliata, Medicago* spp., *Chrysopogon gryllus, Aegilops* spp. и др. Към настоящия момент степента на обрастване на площите с дървесна и храстова растителност е около и над 20% за преобладаващата част проучените полигони. Основните храстови видове, които се срещат, основно по границите на площите са драка, грипа, глог, цер и благун и по този параметър местообитанието е неблагоприятно, лошо състояние. Установени са следните рудерални видове: *Berteroa incana, Cichorium intybus,*

Convolvulus arvensis, Conyza canadensis, Daucus carota и др. В някои от полигоните на местообитанието (в около 30 % от общата площ), особено в близост до населените места те участват с над 10% от сумарното проективно покритие на фитоценозите.

С реализирането на ИП дейности свързани с пасищното животновъдство не се предвиждат и въздействия свързани със забавяне или ускоряване на процесите на деградация и трансформация на местообитанието не се очакват. Въздействия от реализирането на ИП върху местообитанието не се очакват.

Обща оценка на въздействията; не се очакват (0).

6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс;

Местообитанието е разпространено в цялата страна покрай реки и потоци. Включва съобщества на еутрофни високи треви от 3 подтипа:

37.13. Заливаеми поляни и ливади в крайречните гори, обрасли с високи треви (*Veronico longifoliae-Lysimachion vulgaris*).

37.71 – Влажни и нитрофилни високотревни съобщества край водните течения и по границите на горите принадлежащи на разредите *Glechometalia hederaceae* и *Convolvuletalia sepium* (съюз *Aegopodion podagrariae* и *Filipendulion*):

37.8 – Хигрофилни съобщества от високи многогодишни треви в планинския и алпийския пояс от клас *Betulo-Adenostyletea*.

В защитена зона „Родопи - Средни“ природно местообитание 6430 „Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс“ се отнася към подтип 2 – Влажни и нитрофилни тревни съобщества край водните течения и по границите на горите в ниските територии на страната.

При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I” в полигоните в които представено местообитанието са установени следните типични видове: *Angelica sylvestris, Equisetum ramosissimum, Filipendula ulmaria, Lythrum salicaria, Mentha longifolia, Rubus caesius, Telekia speciosa, Lysimachia punctata* и др. Комбинацията от видове е типична за това местообитание.

Пфиетата за референтна площ в защитената зона е 26,48 ха, което се равнява на 0,017 % от общата площ на зоната (155086,24 ха). В землището на с. Сусам това местообитание е представено покрай р. Банска.

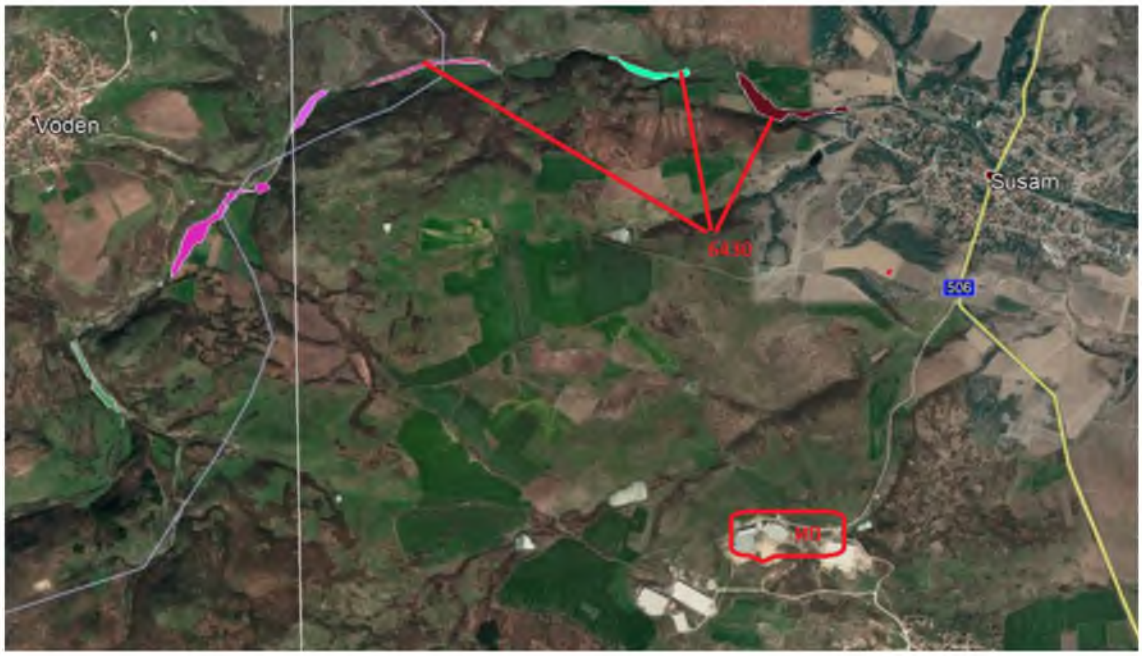

Фиг 5.1.1-2 *Разположение на ИП спрямо природно местообитание 6430*

Въздействия от реализирането на ИП.

Пряко унищожаване;

ПИ №70250.324.862 и 70250.323.629 са разположени извън границите на полигони, картирани като тип природно местообитание 6430, отдалечени и отделени посредством обработваеми, необработваеми земи и пътища от р. Банска покрай която са картирани части от природно местообитание. Въздействия, изразяващи се в пряко унищожаване поради урбанизация и застрояване от реализирането на ИП върху местообитанието няма да бъдат предизвикани.

Степен на въздействието (0)

Фрагментация:

Не се предвижда допълнително фрагментиране от реализирането на ИП, тъй като не се предвиждат дейности в границите на това местообитание. Основните въздействия върху местообитанието ще бъдат от наличието на прекомерна паша или изцяло липсата на такава.

Оценка на въздействието (0) не се очакват.

Трансформация на местообитанието:

В картираните полигони на местообитанието не са установени инвазивни видове. С реализирането на ИП дейности свързани с промяна на водния режим на р. Банска не се предвиждат и въздействия свързани със забавяне или ускоряване на процесите на деградация и трансформация на местообитанието поради осушаване, преовлажняване или други причини не се очакват. Въздействия от реализирането на ИП върху местообитанието не се очакват.

Обща оценка на въздействията; не се очакват (0).

5.1.2. Описание и анализ въздействията върху видовете, предмет на опазване в

защитената зона.

За оценка на въздействията върху видовете е използвана 5 степенна скала в която въздействията се подреждат от незначителни (1) до значителни (5). При оценката за референтно е прието състоянието в териториите с най-строг режим на опазване в които се изключва човешка дейност и само за тях се приема, че с реализирането на ИП не се предизвикват въздействия, както и за значително отдалечени територии от площта в която ще се реализира ИП. Във всички други случаи поради извършваната стопанска дейност от човека се извършват постоянно някакви промени в местообитанията на видовете, като в случаите когато е налична слаба промяна в съществуващото състояние или промяната е едва различима и се приближава до ситуация, „без промяна“ въздействията се приемат за незначителни и цифрово са изразени с 1.

Въздействия върху бозайниците;

Целеви видове за опазване в ЗЗ BG0001031 „Родопи - Средни“ са 18 вида бозайници, от които 12 вида прилепи:

Въздействията от реализирането на ИП върху всеки един вид ще бъдат следните:

Европейски вълк *(Canis lupus)*

Биологични особености;

Хищен бозайник от семейство кучета. До като през 1994 г. популацията му в България е била около 400 индивида през последните 15 години се наблюдава възход и сега е около 2000 индивида. Обитава предимно по-високите гористи места в планините, но в Северна България слиза и в равнинните гори, като предимно по-младите слизат в по-ниските места. Води скрит начин на живот, като предимно през нощта излиза да си търси храна. През брачния период вълците избират закътано и усамотено място по-високо в планината и близко до вода-поток, езеро, река.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

По данни от стандартния формуляр числеността на вида в защитената зона е 32-33 индивида. Данните от картирането през 1913 г по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I” са че зоната се обитава от 20-25 индивида в е 4-5 семейни двойки.

Според модела на потенциално пригодните местообитания за вида в зоната, общата площ на оптималните, пригодни за вълка местообитания е 961,5 км2, което е 62 % от площта на зоната. Пригодните местообитания в зоната са свързани и позволяват присъствието на териториални семейни двойки, които се нуждаят от обширни територии за заселване. Осигурено е свободното придвижване на вида през зоната и до съседни пригодни местообитания. видът използва всички пригодни местообитания в зоната. Еефективно заетите от вида местообитания покриват 950,7 км2 или почти 99 % от оптималните, пригодни местообитания в на зоната.

Общата площ на местообитанията, подходящи за сърцевинни зони е 57,72 км2 или 6 % от общата площ на оптималните за вида местообитания в зоната. Това са местата, подходящи за устройване на леговище и отглеждане на малките в летния период. сърцевинните зони в ЗЗ „Родопи – Средни“ са обширни и предлагат условия за заселване

на няколко семейни двойки. В зоната няма фрагментиращи фактори. Не се наблюдават бариери за свободното придвижване на вида и около нея. Отделните полигони с оптимални, пригодни местообитания за вида, както в границите на зоната, така и около нея, са свързани. Числеността на годишно отстрелваните позволява възпроизводството му. Природозащитното състояние на вида в зоната е благоприятно.

Оценка на популацията в територията на инвестиционното предложение.

Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания, в изследвания район (200 m буфер около границата на предвидената за реализирането на ИП територия) няма потенциални местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Унищожаване на местообитания;

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

ИП не засяга пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Прекъсване на биокоридори няма да има (степен 0).

Безпокойство.

В границите на максимално въздействие (на 200 м от границите на двата имота) няма потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Смъртност.

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Поради постоянното присъствие на хора в оранжерийния комплекс е съществува вероятност за присъствие на индивиди на разстояние по-малко от 600м от него. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействието от реализирането на ИП

Не се очакват въздействия върху числеността на популацията на вълка, както и увреждане на местообитанията му в резултат на реализирането на ИП

Видра *(Lutra lutra)* –

Биологични особености;

Бозайник от семейство Порови, чийто начин на живот изключително е свързан с водни басейни.

Заплахите за видрата *(Lutra lutra)* които водят до намаляване на числеността ѝ (Георгиев, Кошев 2005) са следните:

1. Пряко въздействащи негативни антропогенни фактори.

2.1. Застрелване на екземпляри. Значимост критична.

2.2. Убиване с различни видове капани. Значимост критична.

2.3. Разкопаване на дупки и унищожаване на млади. Значимост средна до висока.

2.4. Убиване от автомобили на шосета. Значимост ниска до средна.

2.5. Удавяне в риболовни уреди. Значимост висока.

2.6. Убиване от кучета. Значимост средна.

2. Косвено въздействащи негативни антропогенни фактори.

2.1. Разрушаване на местообитанията: добив на инертни материали, обезлесяване: сечи, опожаряване, паша, корекции на реки, строеж на ВЕЦ-ве. Значимост критична.

2.2. Замърсяване на водите. Значимост висока до критична.

2.3. Безпокойство. Значимост ниска до средна.

2.4. Унищожаване на хранителната база. Значимост висока.

2.5. Пазарен интерес към кожи. Значимост ниска, но критична в отделни райони (предстои проучване).

2.6. Интерес към органи от тялото със знахарска цел. Значимост ниска.

Видът е подвижен, трудно откриваем и директните срещи с човек са изключително редки.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

По данни от стандартния формуляр на защитената зона територията ѝ се обитава от 30- 35 индивида. При полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I” в защитената зона са установени подходящи брегове с различна пригодност с дължина 581,09 км с площ 27,814486 ха. Резултатите от проекта по картирането са, че в защитената зона има условия за обитаване на общо 30-35 възрастни видри и общо 50-60 индивиди от всички възрастови групи (млади, полувъзрастни и възрастни) в определен момент от развитието и състоянието на популацията (раждане на малки, присъствие на миналогодишни малки, скитащи и др.). Общата площ на потенциалните нефрагментирани местообитания в защитената зона, обхващаща водното огледало на всички водоеми в зоната и ивицата от 20 м в страни от границата на водата върху брега е 7098,82852 ха.

<u>Оценка на популацията в територията на инвестиционното предложение:</u>

Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания най близките потенциални местообитания са в р. Банска и бреговете ѝ. ПИ № 70250.324.862 и 70250.323.629 са отдалечени и отделени посредством обработваеми, необработваеми земи и пътища от р. Банска.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Унищожаване на местообитания в мястото на строителство.

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

ИП не засяга пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Прекъсване на биокоридори няма да има (степен 0).

Безпокойство.

Видът е активен през нощта, а през деня е укрит далеч от източници на безпокойство. Числи се към толерантните към човека видове и при наличие на подходящи

местообитания навлиза и в населени места (р. Марица - Пловдив, р. Тунджа – Ямбол, канал в парк – гр. Стара Загора). Безпокойство няма да има (степен 0).

Унищожаване на индивиди

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Не съществува вероятност за присъствие на индивиди в обхвата на ИП. Въздействие няма да има (степен 0).

Европейски лалугер *(Spermophilus citellus)*

Биологични особености;

Европейският лалугер е гризач от семейство катерицови. Обитава открити необработваеми места, покрити с ниска тревна растителност (ливади, пасища, сухи степи, покрайнините на обработваемите полета, покрай пътища и др). Живее на колонии под земята, като прави много резервни входове. Местообитанията му лесно се определят по множеството дупки.

Разпространението на лалугера на територията на страната е крайно неравномерно и петнисто. (Пешев,1955; Страка,1961). Местообитанията най-общо са открити тревисти и неразоравани терени, вкл. неразоравани ивици край пътища, в селскостопански площи и малки оврази. Предпочита ниска растителност, макар че съществуват колонии и в ливади с висока трева, пасища с рядко разхвърляни храсти (вкл. хвойна) и дървета.

Наблюдавани са като изключение случаи на обитавани от лалугери овощни градини, обраствания с боровинки и терен обрасъл с високостеблена хвойна, но в тези случаи винаги има в съседство терен с тревиста растителност (Стефанов 2006) Също така се наблюдават заселвания на изоставени в течение на няколко години орни площи и люцернови ниви (т.е. посеви с многогодишни култури). В равнинната част на страната, лалугерът се среща преимуществено по селските мери, като съседството на човека не му оказва негативно влияние. Не са редки наблюденията на колонии лалугери около населените места, непосредствено до крайните къщи на селата, овчарници и краварници. В планинските райони където се осъществява пасищно скотовъдство лалугери дори влизат във временните складови постройки на човека за хранене от складиран фураж. (Стефанов 2006)

Съгласно предоставения списък класове Корине Ландкавър използван за целите на Натура-2000 местообитанията на лалугера се покриват от класове № 231 (пасища), № 243 (селскостопански площи със значително участие на естествена растителност), № 321 (естествени ливади), № 333 (площи с разпръсната растителност) и № 322 (ниски храсталаци).

Разселващата способност на вида практически не е изследвана, но съществуват данни, съгласно, които лалугерите имат слаба разселителна способност. (Стефанов 2006). Разселване на лалугери и/или връзка между отдалечени колонии може да се осъществява чрез придвижване на животните по ивици неразорана земя покрай пътищата или по крайречни пасища и ливади, включително и такива, които периодично се заливат, но на които в засушливи години временно могат да се заселват лалугери.

Освен поради обработката на земите, напуска местообитанията си и поради прекратяването на изпасването на пасищата и промяната на вида и състоянието на тревната покривка.

Заплахи за вида, които водят до спад в числеността на популациите му или пълното му изчезване са следните въздействия (Стефанов 2006).

- **Разораване на необработваеми земи;**
- **Деградация на пасища поради намаляване на пасищното скотовъдство;**
- **Пряко унищожаване на лалугера като вредител по селскостопанските култури;**
- **Строителство;**
- **Залесяване, на мери, пасища и ливади;**
- **Използване за храна в някои райони;**

Оценка на популацията в защитената зона

В стандартния формуляр на ЗЗ BG0001031 „Родопи-Средни“ е включен като рядък (R), без данни за числеността на популациите му. Подробни изследвания върху разпространението на европейския лалугер са направени през 1977г от Кочев и Кочева. При картирането по проект „Картиране и определяне природозащитното състояние на бозайници, без прилепи, обособена позиция 4“ са картирани 40 потенциални местообитания. Установени са 15 находища на вида. В 11 от тях са установени находища (лалугерови колонии). Установено е 1 бивше находище и са постъпили данни за 6 находища от други екипи работещи по проекта, като 2 от тях са потвърдени от екипите за лалугер, а 4 са на нови местонаходища.

В резултат на направения индуктивен модел общата площ на потенциалните местообитания за целевия вид е както следва: оптимални местообитания – 2 378 ха и субоптимални местообитания – 22 394,8 ха.

Фиг 5.1.2-1. *Разположение на ИП спрямо субоптималните местообитания на европейския лалугер*

<u>Оценка на популацията в територията на ИП</u>

При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) видът е установен на територията на община Минерални бани в участъци с ниска тревна растителност покрай пътя с. Минерални бани – с. Сусам. На територията на община Минерални бани и с. Сусам са налични субоптимални местообитания на вида - необработваеми земеделски земи и открити площи, поляни и голини в земите от горския фонд. Конкретно на територията на ИП по време на направените от нас наблюдения отвори на подземни убежища на вида не бяха открити. Съгласно наличните в информационната система пространствени данни в територията в която ще се реализира ИП, включително изградените оранжерии е част от субоптималните местообитания на вида в защитената зона. В действителност ПИ № 70250.324.862 е част от двора на оранжериен комплекс и съществуването на лалугерова колония в него е невъзможно. В ПИ 70250.323.629, който е с площ 8,554дка и картиран като субоптимално местообитание в което при определени условия е възможно заселване на колония от лалугери

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Пряко унищожаване на местообитания

С реализирането на ИП ще бъдат засегнати 8,554дка субоптимални за европейския лалугер местообитания или 0,0038% от площта им в защитената зона. При наблюденията ни във вече реализирани фотоволтаични централи бе установено, че след време под панелите се появяват отвори на убежищата на подземно живеещи дребни бозайници за които фотоволтаичните централи се явяват своеобразни рефугиуми, което не изключва

възможността за поява на колония от лалугери след разселването им. Въздействията от реализирането на ИП се оценяват като незначителни (степен 1).

Фрагментация на местообитания

С реализирането на ИП ще бъде засегната незначителна част от субоптималните местообитяния на вида в която видът не е регистриран. Реализирането на ИП не изключва възможностите за разселване на вида и усвояването на нови територии. Въздействието се оценя като незначително (степен 1).

Безпокойство

Видът не проявява чувствителност към човешко присъствие и често на територии в които е установен се установяват отвори на убежища непосредствено до границите на населени места, хамбари и стопански дворове. Видът ползва подземни убежища с много подземни ходове и изходи в които въздействията са под прага на чувствителност. Установените колонии в ефективно заетите местообитания на вида са разположени извън обхвата на възможните въздействия. Въздействия поради безпокойство не се очакват (степен 0).

Бариерен ефект;

Реализирането на ИП не се явява преграда за осъществяване на миграции на вида и позволява безпрепятствено придвижване на индивиди. Въздействие не се очаква (степен 0).

Смъртност на индивиди;

На предвидената за реализиарнето на ИП територия липсват ефективно заети местообитания на вида. Очакваната смъртност ще бъде в границите на естествената и ще се определя от практиките в селското стопанство, основно от използването на родентициди. Въздействие не се очаква поради специфичната биология на вида- вид укриващ се в подземни убежища (степен 0).

Обща оценка на въздействията – незначителни, краткотрайни, временни (степен 1)

Пъстър пор *(Vormela peregusna)*

Биологични особености;

Рядък хищник, който се среща в Югоизточна Европа и Азия, включително и на територията на България, като ареалът на разпространението му бързо се смалява. Живее на открит и сух терен. По принцип обитава степи пустини и полупустини. В България предпочита безлесни пространства, но населява и други местообитания- гори, влажни места, храсталаци и покрай реките. Обитава открити степни терени, ниви, лозя, храсталаци. Видът обикновено не копае собствени, а разширява подземни леговища на по-едроразмерни гризачи. Обитава предимно открити пространства – степи, обработваеми площи и пасища, храсталачни места и окрайнини на редки гори. Разпространен е основно в райони където обитават лалугера и хомяците, които са главната му храна. Разгонването започва в началото на февруари. Женската ражда 4-8 малки. Храни се с гризачи, главно лалугери, гущери, птици и др.

Видът е нощно животно и през деня се укрива в подземни убежища, обикновено дупки от лалугери или други животни които разширява. Живее на открит и сух терен. По принцип обитава степи пустини и полупустини. В България предпочита безлесни пространства, но населява и други местообитания- гори, влажни места, храсталаци и покрай реките. До голяма степен разпространението на пъстрия пор на дадена територия зависи от наличието на колонии от лалугери, които представляват основния му хранителен ресурс.

Основните заплахи за вида са увреждане на местообитанията поради западане на пашата и коситба, захрастяване на пасищата и ливадите, пожари, химизация фрагментация и изолация на популациите, изчезване на лалугерите и едрите гризачи с които се храни, основно лалугери, хомяци, слепи кучета, мишевидни гризачи, рядко жаби, влечуги, мекотели (Спасов, Спиридонов, 1993) и използването на родентициди. Видът е активен през нощта, а през деня се укрива в подземни убежища, обикновено дупки от лалугери или други животни, поради което директни срещи с човека са много редки. Превръщането на пасища с лалугерови колонии в лозя е друга причина за влошаване състоянието на хранителната база през последните години. Липсата на интензивна коситба не следва да се приема като сериозна заплаха за местообитанията на пъстрия пор, като същевременно не се забравя, че тя е алтернатива на пашата що се отнася до поддържане на нисък тревостой в колониите на основната плячка на целевия вид.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на ЗЗ BG0001031 „Родопи-Средни“ пъстрият пор *(Vormela peregusna)* е включен като рядък (R), без данни за числеността на популациите му. При картирането по проект „Картиране и определяне природозащитното състояние на бозайници, без прилепи, обособена позиция 4“, видът не е регистриран с преки методи по време на теренната работа в ЗЗ BG0001031 „Родопи-Средни“. Налице е една регистрация на целевия вид посредством анкетен метод. Присъствието на целевия вид е регистрирано извън ЗЗ, но на по-малко от 1 километър от границата й. Поради изключително малкото разстояние и липсата на непреодолими бариери между мястото на регистрация и територията на зоната, може да се приеме, че това доказва присъствието на целевия вид в ЗЗ BG0001031„Родопи-Средни“. Приблизителната численост на пъстрия пор на територията на зона BG0001031, изчислена на базата на предполагаема плътност в пригодните местообитания 1 инд./10 км², е 14,5 индивида (при изчислена площ на пригодните местообитания 14 472,5 хектара, т.е. приблизително 145 км²). Подходящи местообитания представляват ливадите, изоставените земи и пасищата в близост до населените места.

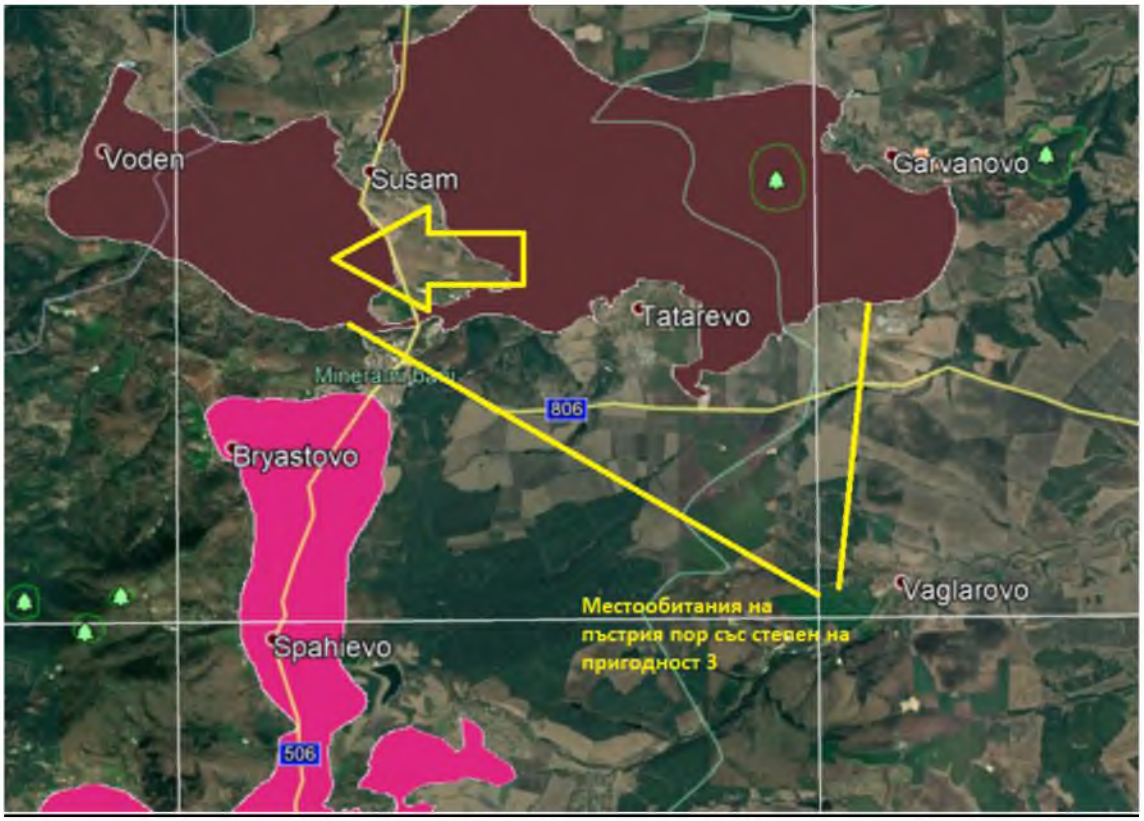

Фиг 5.1.2-2. *Разположение на ИП спрямо потенциалните местообитания на пъстрия пор*

Оценка на популацията в територията на ИП

Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) на територията на община Минерални бани няма ефективно заети от вида местообитания. Посредством дедуктивен модел територията в която ще се реализира ИП е определена като част от субоптималните местообитания на вида в защитената зона. Сред потенциалните местообитания на вида попадат необработваемите земеделски земи и откритите площи, поляни и голини в земите от горския фонд. В действителност ПИ № 70250.324.862 е част от двора на оранжериен комплекс и оцеляването на вида в него е невъзможно. ПИ 70250.323.629 е възможно да бъде пресичан от вида през нощта, но тъй като в него няма установени колонии от лалугери, които представляват основния му хранителен ресурс, същият не е от значение като ловно местообитание.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Предвидената за реализирането на ИП територия е разположена извън границите на ефективни заети от вида местообитания на вида.

С реализирането на ИП ще бъдат засегнати 8,554дка пригодни за пъстрия пор местообитания или 0,0059% от площта им в защитената зона. Поради незначителната част която ще бъде засегната въздействията от реализирането на ИП се оценяват като незначителни (степен 1).

Фрагментация на местообитания;

С реализирането на ИП ще бъде засегната незначителна част, пригодни за пъстрия пор местообитания. Поради незначителната по размер площ, която ще бъде засегната въздействието се оценява като незначително (степен 1)

Безпокойство

Реализирането на ИП не засяга ефективно заети местообитания. Видът ползва подземни убежища с много подземни ходове и изходи в които въздействията са под прага на чувствителност. Въздействие не се очаква (степен 0).

Бариерен ефект;

Реализирането на ИП не се явява преграда за придвижването на вида тъй като ПИ № 70250.324.862 е част от двора на оранжериен комплекс ПИ 70250.323.629 лесно може да бъде заобиколен. Въздействие не се очаква (степен 0).

Смъртност на индивиди;

На предвидената за реализирането на ИП територия липсват ефективно заети местообитания на вида. Очакваната смъртност ще бъде в границите на естествената Въздействие не се очаква поради специфичната биология на вида- вид с нощна активност укриващ се в подземни убежища. (степен 0).

Обща оценка на въздействията – незначителни, краткотрайни, временни (степен 1)

Дива коза *(Rupicapra rupicapra balcanica)*

Биологични особености;

Ареалът й на разпространение обикновено се намира между 800 и 2 500 m надморска височина. Предпочита най-непристъпните планински места или голите поляни над горите, понякога слиза и по-ниско, в самата гора. Старите мъжки живеят съвсем уединено, а женските и малките образуват стада от по 4-5-6, по-рядко и до 5-20 животни. Всяко стадо си има пазач — обикновено това е най-старата женска коза. Щом забележи и най-малката опасност, тя издава предупредителен звук. Всички кози тогава бързо избягват в непристъпните и безопасни места по скалите, по които се катерят с голяма бързина. Дивите кози търсят храната си сутрин към 9-10 часа и следобед към 16-17 часа. След това те почиват по непристъпните и безопасни места, като преживят храната си. Там прекарват и нощта. Предпочитат хладината, затова обикновено избират северните склонове. За да може да се придвижва по стръмните терени, които обитава, дивата коза се нуждае от добра видимост, и затова нощем се оттегля в скрити и трудно достъпни места, където почива до зазоряване. Зимно време обикновено търси храна цял ден. Обикновено водят заседнал начин на живот, като само понякога, при лошо време, слизат малко по-ниско в горите, но въпреки това предпочитат добре познатите им пътеки и райони.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

Числеността и у нас е около 2 000 индивида. Броят на индивидите обитаващи защитената зона по данни от Стандартния формуляр е в границите на 310 -420 индивида. Местообитанията и в Родопите са далече от човешки поглед навсякъде, където има непристъпни скалисти места и високи горски поляни.

В стандартния формуляр на ЗЗ BG0001031 „Родопи-Средни“ дивата коза *(Rupicapra rupicapra balcanica)* е включена с численост от 420 до 580 индивида. При картирането по проект „Картиране и определяне природозащитното състояние на бозайници, без прилепи, обособена позиция 4“, са установени 190 диви кози. В находища с по-добър контрол и превенция на бракониерството за установени и големи стада над 30 индивида. Тъй като всички находища в зоната са под граница на гората и по-голяма част от скалните комплекси са в гората, където видимостта е по-ограничена. Оценката на числеността на вида в зоната е 220-290 индивида през пролетта (без ярета) или общо 260 - 350. При плътност между 3 и 5 а оптималния брой индивиди за пригодните местообитания в зоната е 700 - 1400 индивида.

Потенциалните местообитания на вида в зоната са 14152,21 ха, а ефективно заетите местообитания са 8316,91 ха, което е 58% от пригодните за вида площи в зоната.

Оценка на популацията в територията на ИП

Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвиденият за реализирането на ИП терен е разположен извън границите на потенциални и ефективно заети местообитания на вида. Най-близките такива са в южната част на защитената зона.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Пряко унищожаване на местообитания

Предвидената за реализирането на ИП територия е разположена извън потенциалните и ефективни местообитания на дивата коза.

Въздействия не се очакват (степен 0).

Фрагментация на местообитания

Потенциалните за вида местообитания са под 10% от площта на зоната, а по-малко от половината от тях са ефективно заети. ЗЗ „Родопи - Средни” е с по-ниска средна надморска височина и местообитания на дивите кози са естествено фрагментирани – скални комплекси по ждрела и венци. В реализирането на ИП не се предвиждат дейности в местообитанията на дивата коза, нови пътища и строителство, което да предизвика допълнителна фрагментация.

Не се очакват въздействия (степен 0).

Безпокойство в места на размножаване

Подходящите за вида местообитания са значително отдалечени от землището на с. Сусам и извън обхвата на възможните въздействия.

Не се очакват въздействия (степен 0).

Смъртност на индивиди;

Смъртността ще бъде в границите на естествената. Видът е в приложение III на ЗБР и е изключен от списък на ловните обекти. Не се очакват въздействия (степен 0).

Обща оценка на въздействията – не се очакват (степен -0)

Кафява мечка *(Ursus arctos*)

Биологични особености;

В България кафявата мечка обитава равнинните и планински гори (в Европа до 4000 m надморска височина) в Рила, Пирин, Родопите, Средна Стара планина, Витоша, Плана и Лозенска планина като по данни на ловната таксация популацията и у нас наброява около 900 индивида. Кафявата мечка е сред малкото всеядни животни на земята и се храни с растения, трева, плодове, орехи, насекоми, риба и т. н. Когато храната не стига, мечките убиват по-дребни от тях животни. Кафявата мечка се числи към животните, които скитат, обича да се разхожда най-вече през нощта - на едно място се храни, на друго спи, на трето само се разхожда, на четвърто дремва. А когато търси зимна бърлога, може да отиде надалеч от своите земи. По-голямата част от зимата прекарва в сън в бърлогата си. Най-любимото й място обаче е това, на което растат горски плодове - малини, къпини, боровинки, орехи, лешници. Макар че стават полово зрели на 4-5 години, мечките не се чифтосват до десетата, защото размерът е много важен при избора на партньор. Размерът е много важен и за йерархията сред мечките в определен район. Мечките рядко се срещат, а още по-рядко се бият помежду си. Териториалните им спорове се решават, без опонентите дори да се срещнат. За да маркира своята зона, мъжкият се изправя до дърво, протяга лапи и прави драскотини с огромните си нокти по кората. Следващият претендент идва, измерва своя ръст по същия начин, и ако успее да драсне по-нависоко, вече е новият владетел на територията. По-дребните индивиди продължават в търсене на нови територии. Присъствието на мечка в региона може да бъде определено по наличието на отъпкани места, където се храни, драска и обелва корите на дърветата, когато маркира територии.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

По данни от стандартния формуляр на защитената зона територията и се обитава от 34 мечки. Данните от националния мониторинг от 2010 г. и анализът на тези данни сочат присъствието на 12 индивида, регистрирани в ГС „Славейно“, „Пампорово“, „Кормисош“, но всички индивиди, явно не са били регистрирани. Общият анализ направен тук на данните и състоянието на териториите сочи наличие на 13-15 възрастни индивида в зоната и едва ли повече от 33-35 мечки в нея, но при висока плътност на популацията, дължаща се в една или друга степен и на подхранването в ловните стопанства. Общата нефрагментирана площ на потенциалните местообитания е около 50000 ха, с над 26000 ха територии подходящи за бърлоги и укрития и около 19000 ха стари гори от първи и втори бонитет.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвиденият за реализирането на ИП терен е разположен извън границите на потенциални и ефективно заети местообитания на вида. Най-близките такива са в южната част на защитената зона.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Пряко унищожаване на местообитания

Предвидената за реализирането на ИП територия е разположена извън потенциалните и ефективни местообитания на кафявата мечка.

Въздействия не се очакват (степен 0).

Фрагментация на местообитания

В зоната няма отделени, изолирани местообитания. Местообитанията са едно, относително компактно цяло, в което индивидите могат относително безпрепятствено да се придвижват. Местообитанията не са фрагментирани. ИП ще се реализира извън границите на потенциални и ефективно заети местообитания на вида. Не се очакват въздействия (степен 0).

Безпокойство в места на размножаване

Местата подходящи за бърлоги са отдалечени от землището на с. Сусам. Кафявата мечка няма естествени неприятели. По отношение на човека тя е най-миролюбивият едър хищник. Обикновено тя го усеща отдалече и се отдалечава, без да установи директна среща. Нападенията върху човека са изключения, често при защита на потомството. Заплаха за кафявата мечка могат да бъдат само случаи на бракониерство и прекомерно развитие на ловния туризъм. Не се очакват въздействия (степен 0).

Смъртност на индивиди;

Смъртността ще бъде в границите на естествената. Видът е в приложение III на ЗБР и не е ловен обект. Не се очакват въздействия (степен 0).

Обща оценка на въздействията – не се очакват (степен -0)

Прилепи:

Като целеви за опазване в ЗЗ BG0001031 „Родопи-Средни“ са включени 12 вида прилепи от Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС.

Местообитанията с които е свързан жизненият цикъл на прилепите се разделят функционално на следните типове от гледна точка на съвременната консервационна биология:

убежища (roosts) – местообитания в които прилепите прекарват периодите на покой (почивка през деня и нощта, зимен сън) и в които се осъществяват размножението, отглеждането на малки и копулацията.

хранителни (ловни местообитания) (foraging habitats) -местообитания в които ловуват

летателни пътища (flayways)-местообитания по които прилепите преминават по пътя от убежището до ловната територия (commuting flyways/flypaths) и или по пътя от едно убежище към друго по време на сезонните миграции (migratory flyways)

По отношение на убежищата видовете прилепи в България са разделени на две големи групи (по Иванова 2005)

1. Пещеролюбиви: облигатно пещеролюбиви -целогодишно обитават само подземни убежища и **факултативно пещеролюбиви** -размножават се основно в подземни убежища, но могат да се размножават и в друг убежища (най-често различен тип постройки)

2. Не-пещеролюбиви:характерно е че един вид използва различен тип убежища през различните сезони:

скални- през лятото обитават цепки в скалите, данни за зимуването им почти липсват, често и синантропни;

горски през лятото обитават хралупи/или различни части на стари дървета; зимуват най-често в подземни убежища;

синантропни- през лятото обитават различен тип постройки; зимуват най-често в подземни убежища

В по-долу представената таблица са посочени местообитанията на видовете прилепи предмет на опазване в ЗЗ BG0001031 „Родопи-Средни“ по отношение на убежищата.

Различните видове убежища са отбелязани както следва

З зимно

Л лятно

Р размножително.

Таблица №5-1 Местообитания на видовете прилепи, предмет на опазване в ЗЗ BG0001031 „Родопи-Средни“

Вид	Подземни убежища	Хралупи	Цепки в скалите	Сгради
Пещеролюбиви				
облигатно				
Остроух нощник *(Myotis blythii)*	Л; Р; З			Л
Дългопръст нощник *(Myotis capaccini)*	Р,З	-	-	-
Голям нощник *(Myotis myotis)*	Л; Р; З			Л
Южен подковонос *(Rhinolophus euryale)*	Р,З	-	-	-
Подковонос на Мехели *(Rhinolophus mehelyi)*	Р,З	-	-	-
Средиземноморски подковонос *(Rhinolophus blasii)*	Р,З	-	-	-
Дългокрил прилеп *(Miniopterus schreibersi)*	Р,З	-	-	-
Факултативно				
Трицветен нощник *(Myotis emarginatus)*	Л; Р; З			Л; Р
Малък подковонос *(Rhinolophus hipposideros)*	Р,З	-	-	Л, Р
Голям подковонос *(Rhinolophus ferrumequinum)*	Л; Р; З			Л; Р
Не- пещеролюбиви				
Горски				
Широкоух прилеп *(Barbastella barbastellus)*	З	Л	(Л)	-
Дългоух нощник *(Myotis bechsteinii)*	З	Л; Р	(Л)	

От представените в таблицата данни могат да се направят следните заключение по отношение на убежищата на прилепите предмет на опазване в защитената зона.

Всички видове прилепи предмет на опазване в защитената зона ползват за зимуване подземни убежища.

Представените в стандартния формуляр видове, без широкоухия прилеп *(Barbastella barbastellus)* и дългоухия нощник *(Myotis bechsteinii)* използват за размножение също подземни убежища.

Малкият подковонос *(Rhinolophus hipposideros),* който е факултативно пещеролюбив прилеп използва като размножителни и летни убежища постройки (подпокривни пространства и стари необитаеми постройки)

Широкоухият прилеп *(Barbastella barbastellus)*, който е горски прилеп използва като летни убежища хралупи в стари дървета и цепки в скалите. Спад в числеността на обитаващите защитената зона прилепи или пълното им изчезване е възможно поради следните въздействия;

Преки въздействия:

Избиване, прогонване и безпокойство в убежищата поради невежество и суеверия.

Палене на огън в привходни части на пещерите; влизане с факли в пещерите;

Иманярска дейност в пещерите, свързана с чести посещения, шум и прогонване на прилепите.

Прогонване и избиване на прилепи в постройки при ремонтни дейности.

Унищожаване на убежища:

Изсичане на стари гори и единични хралупати дървета.

Унищожаване на скални венци и пещери при разработване на кариери, строежи на пътища и др.

Използването на пещерите като бунища или за стопански цели - кошари, мандри, гъбарници и др.; каптирането на водни пещери и затварянето на изходите им.

Превръщането на пещерите в туристически обекти.

Унищожаването на убежища в постройки при извършване на ремонтни дейности.

Препятствия и унищожаване на летателните пътища и коридори

Бариери: вятърни паркове, изградени на миграционни пътища;

Промяна на ориентирите - промяна на „линейните” елементи на ландшафта;

Резултатите по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” дават следните данни за състоянието на прилепната фауна в защитената зона и позволяват да бъдат прогнозирани въздействията върху всеки един вид които ще бъдат както следва:

Широкоух прилеп *(Barbastella barbastellus)*;

Биологични особености;

Рядък вид, срещащ се в горски ландшафти, предимно в планинските и полу-планинските райони. Обитава обрасли с гори райони, главно в планините. Води скрит начин на живот и рядко може да бъде наблюдаван. Ловува в покрайнини на гори, над пътища и алеи в гори и паркове като лети ниско и бавно. Храни се с малки насекоми, които често лови над водни басейни или събира от повърхността на листата.

През лятото женските формират малки колонии в цепнатини на кората на дърветата. Мъжките обикновено живеят поединично, но понякога се присъединяват към колониите на женските.

Зимува главно в подземни убежища. У нас предпочита студени пещери, с температура около 0 градуса. Може да се намери близо до входа на пещерата дори при много студено време. Зимува както поединично, така и в големи колонии, съставени от индивиди от двата пола. Понякога мигрира. Известни са придвижвания до 290 км.

Копулацията е през есента и зимата. Ражда през юни по едно (рядко две) малки. Полова зрелост при женските настъпва на втората година. Максималната продължителност на живота е 23 години.

Отрицателно действащи фактори са селективната сеч на стари и хралупати дървета, която намалява възможностите за намиране на подходящи убежища. Фрагментация на компактните горски местообитания и прекъсване на връзките между тях.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

Според стандартния формуляр на защитената зона в нея е налична местна постоянна популация с численост от 618 до 1125 индивида. При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013), в зоната е установено 1 находище. Не са установени места за струпване. Не са открити размножителни колонии.

Като потенциални местообитания за вида в зоната са определени всички площи, за които пригодността в изготвения индуктивен модел е над 0,3. Площта на потенциалните местообитания е оценена на 28614 ha (18,45% от площта на защитената зона).

<u>Оценка на популацията в територията на ИП</u>

Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвидените за реализирането на ИП терени са разположени извън границите на потенциални местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Унищожаване на местообитания;

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

ИП не засяга пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Характерът на ИП, не предполага бариерен ефект за прилепи, поради малката височина на предвидените съоръжения и високата мобилност на вида.

Безпокойство.

В обхвата на потенциалните въздействия липсват потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Унищожаване на индивиди

В района на предвидения за реализирането на ИП терен липсват убежища на вида. Въздействие не се очаква поради специфичната му биология. Смъртността на вида в защитената зона ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействията - не се очакват степен (0)

Дългоух нощник *(Myotis bechsteini)*;

Биологични особености;

Отделни индивиди се срещат почти из цялата страна. Видът е установен за пръв път в България при устието на р. Камчия. До 1985 г. са известни седем находища, а до края на 2006 г. – 34 находища. Най-висока е плътността на територии с надморска височина между 1000 m и 1400 m (средно 8,2 индивида от 12 находища), в райони с обширни и компактни горски масиви (Централен Балкан, Родопи, Странджа). Рядък е в Дунавската равнина, липсва в откритите части на Тракия.

Видът е типичен обитател на старите широколистни гори. Най-висока е числеността му в мезофилни горски масиви с постоянен водоем, в низините с преобладаване на различни видове дъб и полски ясен, а в планините – на бук. Единични индивиди живеят в хралупи на дървета с диаметър на стъблото 13–20 cm на 0,7–5 m височина от земята. Колонии са установявани само в по-стари дървета с диаметър 40–55 cm на височина 5–12 m.

Храни се летейки на малка височина в покрайнини на гори, просеки и групи дървета, облитайки отделните дървета и храсти като често събира храна от различни субстрати. В храната преобладават нелетящи наземни или живеещи по листата на дърветата безгръбначни животни и по-малко дневно летящи насекоми, които прекарват нощта, кацнали по листата на храсти или дървета.

Като летни убежища ползва почти само хралупи на дървета и рядко жилищни постройки и пещери.

Зимните убежища са пещери и галерии с висока влажност и температура между 4 и 11 градуса, по рядко при по-ниска от 1 до 7 градуса. Виси поединично или на малки групи (3-5 екземпляра). По-рядко се завира в цепнатини.

Понякога сменя убежищата си през зимата. В зимните групи често преобладават мъжките (до 75%).

Копулацията се извършва в периода между есента и пролетта. Формирането на размножителни колонии започва през средата на май, като групи от 15-35 мъжки, бременни женски и млади се заселват в хралупи на дървета. Максималната продължителност на живота е 21 години.

Мъжките живеят най-често поединично, а женските – на малки групи (5–10 индивиди) или колонии (10-30 индивиди). Женските са изключително привързани към района на хралупата където са родени. Индивидуалният ловен участък е малък – 0,6–1 ha, често припокриващ се между индивидите от една колония.

Видът е стационарен, като рядко извършва по-големи миграции (максимално до 60 km) (Kerth, Petit, 2005). В България е установена вертикална миграция от 770 m между убежището до мястото на хващането. През юни се ражда по 1 малко, което суче около 3 седмици. Размножителните колонии се разпадат през втората половина на август. От края на август до края на септември бехщайновите нощници (около 90% мъжки индивиди, 10% женски индивиди) се струпват по входовете на пещери или изоставени минни галерии с цел намиране на партньори .

Отрицателно действащи фактори са селективната сеч на стари и хралупати дървета, която намалява възможностите за намиране на подходящи убежища. Фрагментация на компактните горски местообитания и прекъсване на връзките между тях.

Оценка на популацията в защитената зона

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като наличен (P), без достатъчно достоверни данни за числеността на вида (категория DD).

При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I- Обособена позиция 5” в зоната са установени 2 находища (в тунел на ВЕЦ Бачково и изоставени сгради край яз. Кърджали). Не са установени места за струпване. Средната численост в размножителните колонии на вида в зоната е 20 женски екземпляра.

Площта на потенциалните местообитания е оценена по индуктивен модел на 18720 ha (12,1 % от площта на защитената зона).

Площта на местообитания с високо качество по индуктивен модел е оценена на 2066.3 ha (1,3 % от площта на защитената зона).

Оценка на популацията в територията на ИП

Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвидените за реализирането на ИП терени са разположени извън границите на потенциални местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Унищожаване на местообитания;

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

ИП не засяга пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Характерът на ИП, не предполага бариерен ефект за прилепи, поради малката височина на предвидените съоръжения и високата мобилност на вида.

Безпокойство.

В обхвата на потенциалните въздействия липсват потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Унищожаване на индивиди

В района на предвидения за реализирането на ИП терен липсват убежища на вида. Въздействие не се очаква поради специфичната му биология. Смъртността на вида в защитената зона ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействията - не се очакват степен (0)

Остроух нощник*(Myotis blithii);*

Биологични особености; - Често срещан в ниските части на страната вид. Предпочита райони с пресечен релеф – хълмове, скални разкрития и венци, стръмни речни брегове и др., карстови райони обрасли с редки гори и храсталаци Среща се и в паркове в по-големи населени места (Пловдив (Benda et al., 2003). Избягва обширните степни пространства. Пещеролюбив вид, който обитава пещерите през цялата година. Образува големи летни и зимни колонии. Често колониите са смесени с други видове прилепи. Храни се с едри насекоми нощни пеперуди, бръмбари, скакалци, които лови в полет или събира от земята. Летните му убежища са пещери, тъмни части на сгради, ниши и подпокривни пространства. Зимува в пещери които подържат температура над 3° до 12-15° С.

Извършва редовни миграции между летните и зимните убежища, които може да са разположени на разстояние 60-70 до 160 км едно от друго.

За размножителни убежища ползва подземни местообитания, пещери и галерии. Ражда в края на май - началото на юни. Малките започват да летят 3-4 седмици след раждането. Копулацията започва след приключване на лактацията.

Само около 10% от женските участват в размножаването през първата си година.

Установената максимална продължителност на живота е около 30 години.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като разпространен вид с численост от 600 до 4000 индивида през различните годишни сезони.

При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) в зоната са установени 29700 зимуващи индивида и 7970 индивида в летни находища, като са установени общо 7 находища.

Площта на потенциално най-благоприятните местообитания е оценена на 2122.2 ha (1.4% от площта на защитената зона).

Площта на потенциалните подходящи ловни местообитания е оценена на 56161 ha (20,6% от площта на защитената зона).

<u>Оценка на популацията в територията на ИП</u>

Най-близкото установено находище е край с. Сърница в минна галерия в планинския рид Мечковец на около 6 км от предвидените за реализирането на ИП терени. Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвидените за реализирането на ИП терени са разположени извън

границите на потенциални местообитания на вида, а въздушното пространство над тях е част от потенциалните му ловни местообитания.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Унищожаване на местообитания;

ИП не засяга пряко подземни местообитания на вида. Въздушното пространство над предвидената за реализирането на ИП територия, което е част от потенциалните ловни местообитания ще остане незасегнато. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

ИП не засяга пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Характерът на ИП, не предполага бариерен ефект за прилепи, поради малката височина на предвидените съоръжения и високата мобилност на вида.

Безпокойство.

В обхвата на потенциалните въздействия липсват потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Унищожаване на индивиди

В района на предвидения за реализирането на ИП терен липсват убежища на вида. Въздействие не се очаква поради специфичната му биология. Смъртността на вида в защитената зона ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействията - не се очакват степен (0)

Голям нощник *(Myotis myotis);*

Биологични особености; - Доста често срещан вид, обитаващ най-често пещерите в карстови райони. Съобщаван е и за големи населени места, Пловдив, под мост близо до града (Heinrich, 1936). Образува многочислени, шумни, летни колонии. Ловува в разредени гори, паркове и ливади. Храни се на открити места в редки горички и покрайнините им, където земята е покрита с опадали листа и малко трева. Лови жертвите си в полет или ги събира от различни повърхности – най-често от земята. В състава на храната му влизат едри насекоми, които лови в полет (напр. нощни пеперуди) или събира от земята (бръмбари, щурци и др). Средният размер на ловната територия на един прилеп е около 0,5 кв. км. При ловуване лети на височина 5 - 8 м.

Летните му убежища са пещери, рядко тъмни части на сгради, хралупи на дървета. Зимува в пещери, минни галерии и др., като избира места с висока влажност и температури в интервала 7-12 градуса. Обикновено виси свободно по таваните на пещерите. В Северна Европа размножителни колонии са открити в сгради, най-вече в тавански помещения; зимува в пещери, мини и мазета, рядко в мостове (Stutz 1999). Извършва редовни миграции между летните и зимните убежища (понякога над 200 км),

като използва редица временни междинни убежища. У нас най-дългата регистрирана миграция е 40 км.

През лятото мъжките живеят предимно поединично, а женските формират колонии, където раждат и отглеждат малките. Тези размножителни колонии се намират в малки, сухи и проветриви пещери или в привходни части на по-големи пещери, често смесени с други пещерни видове прилепи. Числеността на колониите може да достигне до няколко хиляди женски. По данни от нашата страна половата структура на колониите е 80 - 90% репродуктивни женски и до 10% възрастни мъжки. Раждат в края на май - началото на юни по едно голо и сляпо малко. Малките се раждат обикновено рано сутрин. На следващата нощ, майките, за да отидат на лов, ги оставят на малки групи с няколко женски. Малкото започва да лети след 40 - 50 дни, а става самостоятелно след 2 месеца. Полова зрелост женските достигат на 3-месечна възраст, а мъжките на 15-месечна.

Копулацията е главно през есента, по–рядко през пролетта когато женските посещават мъжките.

Само около 10% от женските участват в размножаването през първата си година. Максималната продължителност на живота е над 25 години, но най-често около 5 години.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

Според стандартния формуляр на защитената зона числеността на вида в нея през различните годишни сезони е от 600 до 4000 индивида. При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) в зоната са установени 2970 зимуващи индивида, а в летни находища са установени 812 индивида. Установени са общо 7 находища. Установените находища са подземни местообитания, в северозападната част на защитената зона, извън границите на община Минерални бани.

Площта на потенциално най-благоприятните местообитания е оценена на 1829.7 ha (1.2% от площта на защитената зона).

Площта на потенциалните подходящи ловни местообитания е оценена на 106345 ha (68,6% от площта на защитената зона).

<u>Оценка на популацията в територията на ИП</u>

Най-близкото установено находище е край с. Сърница в минна галерия в планинския рид Мечковец на около 6 км от предвидените за реализирането на ИП терени. Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвидените за реализирането на ИП терени са разположени извън границите на потенциални местообитания на вида, а въздушното пространство над тях е част от потенциалните му ловни местообитания.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Унищожаване на местообитания;.

ИП не засяга пряко подземни местообитания на вида. Въздушното пространство над предвидената за реализирането на ИП територия, което е част от потенциалните ловни местообитания ще остане незасегнато. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

ИП не засяга пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Характерът на ИП, не предполага бариерен ефект за прилепи, поради малката височина на предвидените съоръжения и високата мобилност на вида.

Безпокойство.

В обхвата на потенциалните въздействия липсват потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Унищожаване на индивиди

В района на предвидения за реализирането на ИП терен липсват убежища на вида. Въздействие не се очаква поради специфичната му биология. Смъртността на вида в защитената зона ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействията - не се очакват степен (0)

Дългопръст нощник *(Myotis capaccini);*

Биологични особености; Среща се в ниските части на цялата страна, най-често в карстови райони с пещери. Ловува нощем над реки и влажни зони, включително и изкуствени водни тела, канали и язовири, улавяйки насекоми летейки над водната повърхност. Съществуват доказателства, че в състава на храната му влизат и малки рибки (Aizpurua O, Garin I, Alberdi A, Salsamendi E, Baagøe H, et al. 2013)

Видът е изключително пещеролюбив като целогодишно обитава пещери и подземни галерии, където формира големи (до няколко хиляди индивида) колонии, почти винаги заедно с пещерния дългокрил. Летните убежища обикновено са малки, сухи и проветриви пещери. За зимни убежища избира големи водни пещери с висока влажност и температура от 2 до 6 градуса. Извършва сравнително дълги миграции между летните и зимните си убежища, в рамките на 50км, максимум 140км (Hutterer et al. 2005).

Женските встъпват в полова зрялост в първата есен от живота си, а мъжките през втората година. Женските започват да раждат през април и приключват в края на май. Първите летящи малки се появяват в края на юни, а през юли напълно престават да сучат.

Заплахите за вида включват промени в качеството на водата чрез замърсяване и пресушаване на водни басейни влажни зони и язовири. Увреждането или посещенията и безпокойството в пещери (туризъм, пожари и вандализъм), използвани като убежища също може да бъде проблем, защото този вид е силно зависим от пещерите. Видът се събира за медицински цели в Северна Африка.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

Според стандартния формуляр на защитената зона числеността на вида в нея през различните годишни сезони е от 100 до 11000 индивида. При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и

видове - фаза I“ (МОСВ 2013) в зоната не са установени 11000 зимуващи индивида, а в летни находища са установени 100 индивида. Установени са общо 5 находища в северозападната част на защитената зона.

Площта на потенциално най-благоприятните местообитания е оценена на 1584.7 ha (1.0% от площта на защитената зона).

Площта на потенциално подходящите ловни местообитания е оценена на 32538 ha (21,0% от площта на защитената зона).

Оценка на популацията в територията на ИП

Най-близкото установено находище е в землището на с. Боян Ботево на около 14 км от предвидените за реализирането на ИП терени. Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвидените за реализирането на ИП терени са разположени извън границите на потенциални местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Унищожаване на местообитания;.

ИП не засяга пряко подземни местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

ИП не засяга пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Характерът на ИП, не предполага бариерен ефект за прилепи, поради малката височина на предвидените съоръжения и високата мобилност на вида.

Безпокойство.

В обхвата на потенциалните въздействия липсват потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Унищожаване на индивиди

В района на предвидения за реализирането на ИП терен липсват убежища на вида. Въздействие не се очаква поради специфичната му биология. Смъртността на вида в защитената зона ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействията - не се очакват степен (0)

Трицветен нощник *(Myotis emarginatus)*;

Биологични особености;

Наречен е трицветен поради оцветяването в три цвята на космите му– в основата са сиви, по средата жълти, а върховете – наситено червеникавокафяви.

У нас е разпространен в цялата страна в места с надморска височина до 1500 м. При ловуване предпочита площи, покрити с храстова или дървесна растителност. Понякога ловува над водни площи. Заселва се също в карстови райони, паркове и градини.

Лети сред редки корони на дървета или малко над тях. Има сравнително висока летателна активност и може да ловува повече от два часа без да кацне. Храни се с дребни безгръбначни, които събира от листната повърхност на дървета и храсти. Хранителният му спектър включва паяци, мухи, мрежокрили и насекоми.

Летните му убежища са в пещери, тавани на жилищни постройки и по-.рядко – изкуствени галерии. Характерно за летните убежища е високата температура в тях (36-40 градуса). Летните колонии са компактни и плътни. Често обитава летни убежища с подковоноси, също и с пещерния дългокрил и дългопръстия нощник.

Зимува в пещери и по-рядко в зимни галерии – поединично или на малки групи при температура 5-10 градуса. Копулацията е в края на лятото. На следващата година през май се сформират размножителни колонии, състоящи се главно от женски. Колониите се разпадат към средата на август. В Централна Европа колониите се състоят от 20-200 индивида, докато в Южна Европа броят им достига 500-1000. Малките се раждат през юни. Самостоятелни полети на младите са регистрирани най-рано на 20 юли.

Сравнително уседнал вид, чиито придвижвания рядко надхвърлят 40 км. Най-дългата установена у нас миграция е около 100 км.

Максималната установена продължителност на живота е 20 години.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

Според стандартния формуляр на защитената зона в нея е налична местна постоянна популация с численост от 251 до 500 индивида. При картирането в зоната не са установени зимуващи индивиди, а в летни находища са установени 328 индивида. Установено е, че в България зимуват единични екземпляри и вероятността за зимуване на по-голям брой индивиди в защитената зона е незначителна.

Установени са общо 6 находища.

Площта на потенциално най-благоприятните местообитания е оценена на 2976,2 ha (1.9 % от площта на защитената зона).

Площта на потенциално най-подходящите ловни местообитания е оценена 68669 ha (44,3 % от площта на защитената зона).

<u>Оценка на популацията в територията на ИП</u>

Най-близкото установено находище е под яз. Гарваново на повече от 9 км от предвидените за реализирането на ИП терени. Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвидените за реализирането на ИП терени са разположени извън границите на потенциални местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Унищожаване на местообитания;

ИП не засяга пряко подземни местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

ИП не засяга пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Характерът на ИП, не предполага бариерен ефект за прилепи, поради малката височина на предвидените съоръжения и високата мобилност на вида.

Безпокойство.

В обхвата на потенциалните въздействия липсват потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Унищожаване на индивиди

В района на предвидения за реализирането на ИП терен липсват убежища на вида. Въздействие не се очаква поради специфичната му биология. Смъртността на вида в защитената зона ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействията от реализирането на ИП- не се очакват степен (0)

Дългокрил прилеп *(Miniopterus schreibersi)*;

Биологични особености;

Счита се, че това е най-често срещания в света прилеп (Palmeirim & Rodrigues 1995). Предпочита карстови райони тъй като обитава предимно естествени пещери. Образуват много големи колонии, достигащи десетки хиляди екземпляри, струпващи се гъсто по сводовете на пещерите. Често в тези колонии има и други видове прилепи, но дългокрилите преобладават. Размножителните колонии най-често се състоят от 500 до 2000 екземпляра.

Лови жертвите си в полет на височина 10-20м (Grzimek 1990, Nowak, 1997). Храни се с насекоми, (молци и от време на време с мухи). Предпочитани ловни територии са различни открити и полуоткрити естествени и изкуствени местообитания, включително и крайградските зони. Летните му убежища са пещери, рядко тавански помещения в сгради (Palmeirim & Rodrigues 1995). Зимува в пещери в топли места с температури от около 7-10° С и относителна влажност 80-85%. През лятото се отдалечава на разстояние до 70км от пещерите в които пребивава, като остава във второстепенни временни убежища.

Извършва дълги сезонни миграции на разстояние между летните и зимни убежища до 833км (Hutterer *et al.* 2005).

Копулацията се извършва през есента, рядко през пролетта, като женските в юни или юли раждат по едно малко. Малките престават да сучат и стават самостоятелни след 7-9 седмици. След преустановяването на лактацията женските отново стават готови за размножаване. Максималната продължителност на живота му е 22години.

Оценка на популацията в защитената зона

Според стандартния формуляр на защитената зона в нея е налична размножаваща се популация с численост от 4000 до 5000 индивида и в зоната зимуват от 3000 до 4000 индивида. При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) в зоната са установени 3201 зимуващи индивида, а в летни находища са установени 4044 индивида. Установени са общо 3 находища. Площта на потенциално най-благоприятните местообитания е оценена на 1836.2 ha (1.2% от площта на защитената зона).

Площта на потенциалните подходящи ловни местообитания е оценена на 40322 ha (26,0% от площта на защитената зона).

Оценка на популацията в територията на ИП

Най-близкото установено при картирането проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) находище е пещерата Гаргина дупка на около 35 км от предвидените за реализирането на ИП терени. Съгласно пространствените данни от проекта и нашите проучвания предвидените за реализирането на ИП терени са разположени извън границите на потенциални местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Унищожаване на местообитания;

ИП не засяга пряко подземни местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

ИП не засяга пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Характерът на ИП, не предполага бариерен ефект за прилепи, поради малката височина на предвидените съоръжения и високата мобилност на вида.

Безпокойство.

В обхвата на потенциалните въздействия липсват потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Унищожаване на индивиди

В района на предвидения за реализирането на ИП терен липсват убежища на вида. Въздействие не се очаква поради специфичната му биология. Смъртността на вида в защитената зона ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействията - не се очакват степен (0)

Средиземноморски подковонос *(Rhinolophus blasii)*;

Биологични особености;

Числи се към най-рядко разпространените в Европа подковоноси (Kryštufek 1999). Среща се в ниските части на цялата страна, но по-чест и многоброен е в Южна България.

Обитава богати на растителност места и по-рядко безслесни карстови райони. Храни се с насекоми, особено молци и бръмбари, уловени по време на полет.

През лятото населява пещери и скални цепнатини, естествени и изкуствени подземни кухини, често с проникваща светлина и непостоянна температура В северните части от ареала на разпространението си ползва като летни убежища и тавански помещения в сгради. Зимува в пещери с постоянна температура 11-12 градуса, където образува големи колонии смесени с други пещерни видове. Стационарен вид, не са регистрирани значителни миграции.

Заплахи за вида са изсичането на горите в Средиземноморския район, безпокойство в подземни местообитания, както и унищожаване на убежищата му (Kryštufek 1999). В някои страни съществува заплаха от безпокойство поради туристически посещения на пещери и използването на пещерите за стопански цели и животновъдство.

Оценка на популацията в защитената зона

Според стандартния формуляр на защитената зона в нея е налична постоянна популация популация с численост от 101 до 250 индивида. При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) в защитената зона не са установени зимуващи индивиди, а в едно лятно находище (пещерата Шепран дупка, в землището на с. Белица, Община Лъки) са установени 2 индивида. Площта на потенциално най-благоприятните местообитания е оценена на 1673.7 ha (1.1% от площта на защитената зона). Площта на потенциално подходящите ловни местообитания е оценена на 52467 ha (33,8% от площта на защитената зона).

Оценка на популацията в територията на ИП

Най-близкото установено при картирането проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) находище е на около 40 км от предвидените за реализирането на ИП терени. Съгласно пространствените данни от проекта и нашите проучвания предвидените за реализирането на ИП терени са разположени извън границите на потенциални местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Унищожаване на местообитания;

ИП не засяга пряко подземни местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

ИП не засяга пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Характерът на ИП, не предполага бариерен ефект за прилепи, поради малката височина на предвидените съоръжения и високата мобилност на вида.

Безпокойство.

В обхвата на потенциалните въздействия липсват потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Унищожаване на индивиди

В района на предвидения за реализирането на ИП терен липсват убежища на вида. Въздействие не се очаква поради специфичната му биология. Смъртността на вида в защитената зона ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействията - не се очакват степен (0)

Южен подковонос *(Rhinolophus euryale)*;

Биологични особености;

Обитава гористи карстови райони в близост до вода. Ловува основно в гори и покрайнините им, по-рядко из крайречна дървесна растителност. Хваща плячката си по кората на дървета и храсталаци. Лети ниско и бавно, умее да „увисва” във въздуха. Храни се с молци и други нощни насекоми.

Зимните му убежища са подземни кухини, обикновено обширни пещери с постоянен микроклимат. Обикновено се заселват в най-топлите части (10-13 градуса) на пещерите.

Летните убежища са естествени и изкуствени подземни кухини, по-рядко помещения в сгради.

Формира летни размножителни колонии. Понякога образува самостоятелни колонии в пещерите от 50 - 300 индивида. Често съжителства с други пещерни видове прилепи. У нас са регистрирани размножителни колонии обикновено с численост от няколко десетки до около 2000 индивида. В пещера в Северна България е регистрирана и рекордно голяма размножителна колония на вида, наброяваща 20 000 екземпляра. Ражда по едно малко в периода края на юни – началото на юли.

През зимата се среща в смесени колонии, най-често с подковоноса на Блази и подконовоноса на Мехели и по-рядко с големия подковонос. Най-дългите регистрирани придвижвания не надвишават 140 км.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

Според стандартния формуляр на защитената зона в нея е налична местна постоянна популация с численост от 101 до 250 индивида. При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013), в зоната са установени 35 зимуващи индивида и 76 в летни находища. Установени са общо 4 находища.

Площта на потенциално най-благоприятните местообитания е оценена на 1826,9 ha (1.2% от площта на защитената зона).

Площта на потенциалните ловни местообитания е оценена на 18742 ha (12,1% от площта на защитената зона).

<u>Оценка на популацията в територията на ИП</u>

Най-близкото установено находище е край с. Сърница в минна галерия в планинския рид Мечковец на около 6 км от предвидените за реализирането на ИП терени. Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвидените за реализирането на ИП терени са разположени извън границите на потенциални местообитания на вида, а потенциалните му ловни местообитания в землището на с. Сусам са в долината на р. Банска.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Унищожаване на местообитания;.

ИП не засяга пряко подземни местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

ИП не засяга пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Характерът на ИП, не предполага бариерен ефект за прилепи, поради малката височина на предвидените съоръжения и високата мобилност на вида.

Безпокойство.

В обхвата на потенциалните въздействия липсват потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Унищожаване на индивиди

В района на предвидения за реализирането на ИП терен липсват убежища на вида. Въздействие не се очаква поради специфичната му биология. Смъртността на вида в защитената зона ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействията - не се очакват степен (0)

Малък подковонос *(Rhinolophus hipposideros);*

Биологични особености;

Най-малкия по размери вид от подковоносите, обитаващи Европа. Видът е разпространен в цялата страна, без планинските части над 1500 м.н.в.

Малкият подковонос е пещерен вид, свързан преди всичко с богати на растителност карстови райони, разредени гори, паркове и храсталаци. Среща се и в населени места. Ловува на височина около 2 - 5 метра над земята близо до убежища (обикновено до 5 км) около гори, покрайнини на горите, храсталаци, речни обрасли с растителност брегове, над самата вода и около скали в карстови местности. Ловува и в агроландшафти, редовете на лозя, овощни градини, градини, над посеви с културни растения и пр. В състава на храната му влизат насекоми от 23 семейства и 7 разреда, главно люспестокрили (пеперуди) (*Lepidoptera)*, двукрили (*Diptera*) и мрежокрили (*Neuroptera*), а също така и паяци.

Видът е сравнително социален, но през лятото мъжките и женските живеят поотделно.

Летните убежища са разнообразни – постройки (мазета, тавани), пещери, изкуствени галерии, скални струпвания и др.

Зимните му убежища са подземни- пещери и изкуствени подземни галерии. Предпочита вътрешните им части, където температура им е 5 - 9 градуса. Зимува поеденичино или на редки групи, с разстояние между отделните индивиди – до 50 см.

Копулацията се извършва обикновено през есента, но също и по време на хибернация и през пролетта. Бременността продължава 67 дни. Формира размножителни групи през май-юни, най-често в постройки, съставени от 5-30 възрастни женски. Те раждат по едно голо и сляпо малко между средата на юни и средата на юли. Очите му се отварят след около една седмица. След 3-4 седмици започва да лети. Става самостоятелно на 6-8 седмици. Полова зрялост достига на 1-3 години. Продължителността на живота е средно 4 години. Установена е рекордна продължителност от 21 години.

Стационарен вид – прелетите между зимните и летните убежища обикновено не надвишават 15 км.

Главните им врагове са златките, домашните котки и хищните птици - сови, ястреби и други по едри видове, за които е уязвим тъй като лети по-бавно от тях и се ориентира, не посредством зрението, а чрез ехолокация.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като разпространен вид с численост от 251 до 500 индивида.

При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I- Обособена позиция 5” в известните находища за зимуване в зоната са установени 10 индивида. В летни убежища са регистрирани около 316 индивида. Установени са общо 27 находища. Площта на потенциално най-благоприятните местообитания е оценена на 4254.3 ha (2.7% от площта на защитената зона). Площта на потенциално подходящите ловни местообитания е оценена 24882,0 ha (16,0%. Видът е облигатно пещеролюбив и ползва като летни и размножителни убежища и подпокривни пространства в населените места.

<u>Оценка на популацията в територията на ИП</u>

Най-близкото установено находище е в местността Мечите дупки в планинския рид Мечковец на около 6 км от предвидените за реализирането на ИП терени. Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвидените за реализирането на ИП терени са разположени извън границите на потенциални местообитания на вида, а потенциалните му ловни местообитания в землището на с. Сусам са в долината на р. Банска.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Унищожаване на местообитания;.

ИП не засяга пряко подземни местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

ИП не засяга пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Характерът на ИП, не предполага бариерен ефект за прилепи, поради малката височина на предвидените съоръжения и високата мобилност на вида.

Безпокойство.

В обхвата на потенциалните въздействия липсват потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Унищожаване на индивиди

В района на предвидения за реализирането на ИП терен липсват убежища на вида. Въздействие не се очаква поради специфичната му биология. Смъртността на вида в защитената зона ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействията - не се очакват степен (0)

Голям подковонос *(Rhinolophus ferrumequinum)*

Биологични особености;

Най-едрия прилеп от подковоносите. Среща се в цялата страна, без най-високите части на планините. Обитава редки гори, храсталаци, открити места в близост до карстови разкрития и скални венци и води басейни. Съобщаван е за различни места в Югоизточна България (Benda et al 2003)

В откритите площи ловува летейки ниско над земята – 0,5-3 м а в горите и на по-голяма височина. Нощем се отдалечава до около 10 км от убежището, но понякога и до десетки километри.

Летните му убежища са плитки пещери, скални струпвания, под покривни пространства в запустели сгради, руини, изкуствени галерии. Понякога обитаваните сгради са в близост до пещери, където се оттегля при лошо време. Често ползва временни и нощни убежища, където почива по време на лов и изяжда едрите уловени насекоми. Храни се с големи летящи насекоми, главно нощни пеперуди и бръмбари.

Зимните убежища са в подземни естествени и изкуствени галерии.

Сезонните движения между летните и зимните убежища обикновено не надхвърлят 50 км, но са известни и прелети от 100 км.

През май-юни женските се събират в размножителни колонии, с численост до 200 екземпляра (рядко до 600), където раждат (юни – началото на юли) и отглеждат малките си. Размножителните колонии се разпадат в края на август - началото на септември. Мъжките стават полово зрели в края на втората си година. Женските за първи път раждат в третата година от живота им, но някои екземпляри едва в деветата. Женските не

участват в размножаването всяка година. Продължителността на живота е до около 30 години.

Оценка на популацията в защитената зона

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като разпространен вид с численост от 1000 до 2000 индивида.

При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I- Обособена позиция 5” в известните находища за зимуване в зоната са установени 95 индивида. В летни убежища са регистрирани около 1088 индивида. Установени са общо 21 находища. Най- близките находища са в община Лъки пещери, минни галерии, изоставени сгради и бункери. Площта на потенциално най-благоприятните местообитания е оценена на 3744 ha (2.4% от площта на защитената зона).

Площта на потенциално подходящите ловни местообитания е оценена 22130 ha (14,3% от площта на защитената зона). Видът е облигатно пещеролюбив и ползва като летни и размножителни убежища и подпокривни пространства в населените места.

Оценка на популацията в територията на ИП

Най-близкото установено находище е в местността Мечите дупки в планинския рид Мечковец на около 6 км от предвидените за реализрането на ИП терени. Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвидените за реализирането на ИП терени са разположени извън границите на потенциални местообитания на вида, а потенциалните му ловни местообитания в землището на с. Сусам са в долината на р. Банска.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Унищожаване на местообитания;.

ИП не засяга пряко подземни местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

ИП не засяга пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Характерът на ИП, не предполага бариерен ефект за прилепи, поради малката височина на предвидените съоръжения и високата мобилност на вида.

Безпокойство.

В обхвата на потенциалните въздействия липсват потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Унищожаване на индивиди

В района на предвидените за реализирането на ИП терени липсват убежища на вида. Въздействие не се очаква поради специфичната му биология. Смъртността на вида в

защитената зона ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействията - не се очакват степен (0)

Подковонос на Мехели *(Rhinolophus mehelyi)*;

Биологични особености;

Обитава пещерите през цялата година, често заедно с други видове от рода, както и с обикновения нощник, остроухия нощник и пещерния дългокрил. Предпочита площи с храстови съобщества, гори и сухи степи. Обитава предимно пещери и не използва изкуствени местообитания (но има публикация за ползване на изоставена сграда в България (Benda *et al*. 2003). Формира големи колонии – до 800 - 2000 екземпляра.

Предпочитани дневни убежища са топли и влажните пещери, често в карстови райони.

Зимните убежища са в по-студени подземни обекти (обикновено големи пещери с постоянен микроклимат). Важно условие за благоприятното му състояние е повишената влажност тъй като при изсъхване на летателната ципа не може да лети.

Видът е с оседнал начин на живот и не извършва дълги миграции. Най дългата миграция е на разстояние до 90км (Palmeirim and Rodrigues 1992).

Ражда по едно малко в периода от края на юни до началото на юли.

<u>Оценка на популацията в територията на ИП</u>

Най-близкото установено находище е в местността Мечите дупки в планинския рид Мечковец на около 6 км от предвидените за реализрането на ИП терени. Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвидените за реализирането на ИП терени са разположени извън границите на потенциални местообитания на вида, а потенциалните му ловни местообитания в землището на с. Сусам са в долината на р. Банска.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Унищожаване на местообитания;.

ИП не засяга пряко подземни местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

ИП не засяга пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Характерът на ИП, не предполага бариерен ефект за прилепи, поради малката височина на предвидените съоръжения и високата мобилност на вида.

Безпокойство.

В обхвата на потенциалните въздействия липсват потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Унищожаване на индивиди

В района на предвидения за реализирането на ИП терен липсват убежища на вида. Въздействие не се очаква поради специфичната му биология. Смъртността на вида в защитената зона ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействията - не се очакват степен (0)

Въздействия върху представителите на екологичната група включваща пещеролюбивите видове прилепи по време на хабернация, размножение и почивка през деня не се очакват. По отношение на ловните местообитания (foraging habitats) на прилепите които се опазват в защитената зона, предпочитани ловни местообитания за всички видове са открити водоеми (включително бавно течащи реки), крайречна дървесна растителност, покрайнини на гори, самите гори и за синантропните видове синантропни структури - паркове и градини. Задължително за дадена територия да бъде обитавана от прилепи е наличието на достатъчно големи открити водоеми от които прилепите летейки да пият вода.

С реализирането на ИП не се предвижда пресушаване на водоеми над повърхността на които се събират значителни количества насекоми. Обитаващите територията на република България прилепи се хранят с насекоми във въздушния слой, които ловят през нощта летейки предимно над открити пространства. Насекоми и прилепи се срещат както над нивите след разораването им, така и в трайни насаждения и в районите с подземни убежища поради което може да се твърди, че с прилагането на плана ловните местообитания на прилепите ще се запазят. Всички представители на прилепите *(Chiroptera*), които се срещат на територията на страната са нощни животни, които летят в приземния въздушен слой. В обхвата на възможните от реализирането на ИП въздействия няма естествени подземни местообитания, пещери, пропасти и стари гори, което дава основание реализирането на ИП да бъде без отрицателни въздействия върху всички видове прилепи, предмет на опазване в защитената зона.

Влечуги и земноводни:

Сухоземни костенурки *(Testudines)*:

Сухоземните костенурки в България обитават следните основни естествени местообитания (според класификацията на палеоарктичните хабитати на Devillers&Devilers , 1996):

КОД	МЕСТООБИТАНИЕ
2180	**Пясъчни дюни и брегове** Обрасли с храсти или редки дъбови гори покрай бреговете на Черно море
31.8	**Западноевразийски листопадни храсталаци (гъсталаци) на келяв габър, драка, люляк и др.** На много места в ниските и хълмисти места на страната
32 32.21A	**Твърдолистни храсталаци** **Гръкобалкански псевдо макиси** Термо-медитерански храстови формации (Предимно в Източните Родопи, Сакар,

32.531 32.71ч	Дервентскитевъзвишения, Санданско-Петричката котловина Гъсталаци на *Phyllirea* Източна гарига на *Cistus incanus*
34	**Тревисти степни съобщества на сухи варовити терени** На много места в ниските и хълмисти части на страната
35	**Сухотревни съобщества на силикатни терени** На много места в ниските и хълмисти части на страната
41.7	**Термофилни и субмедитерански дъбови гори (космат дъб, цер, благун)** На много места в ниските и хълмисти части на страната
41.8	**Смесени термофилни гори (келяв габър, мъждрян, липа, клен и др.** На много места в ниските и хълмисти части на страната

Шипобедрена костенурка *(Testudo graeca)*. Обитава открити местности с тревна растителност, редки храсти и нискостеблени гори. Най-висока численост има в окрайнините на широколистни гори и полустепни пространства с рядка храстова растителност. Среща се и по крайбрежни пясъчни дюни в близост до широколистни гори.

Отрицателно действащи фактори. Земеделската дейност на човека, особено през последните десетилетия (създаване на уедрени блокове, напоителни системи, машинната обработка на земята). Премахване на формите на микрорелефа, унищожаването на равнинните гори, събиране за храна от някои групи от населението и за "лечение", въпреки доказаната безполезност от това. Отрицателно въздействие имат също строителството на магистрали, газопроводи и др., застрояването на Черноморското крайбрежие, горските пожари (особено в Югоизточна България), заменянето на широколистните гори с иглолистни (Бешков 2011).

Оценка на популацията в защитената зона

В стандартния формуляр на защитената зона видът е представен като разпространен, установен в 36 находища.

В рамките на полевите проучвания по проект т „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” в зоната са установени 98 екземпляра, от които: 49 мъжки, 35 женски, 4 неполово зрели и 7 люпила За моделиране площта на потенциалното местообитание на вида е използван софтуерът MaxEnt. За крайното описание на потенциално разпространение са използвани резултатите от модела.

Общата площ на потенциалното местообитание на вида е 52679,54 ha.

Разпределението на площта на съответните категории на пригодност е както следва:

Отсъствие (клас 0): 102406,69 ha (66,03% от цялата територия на зоната);

Слабо пригодни (клас 1): 27911,51 ha (18,00%);

Пригодни (клас 2): 22699,80 ha (14,64%);

Оптимални(клас 3): 2068,24 ha (1,33%).

Установени са общо 98 находища.

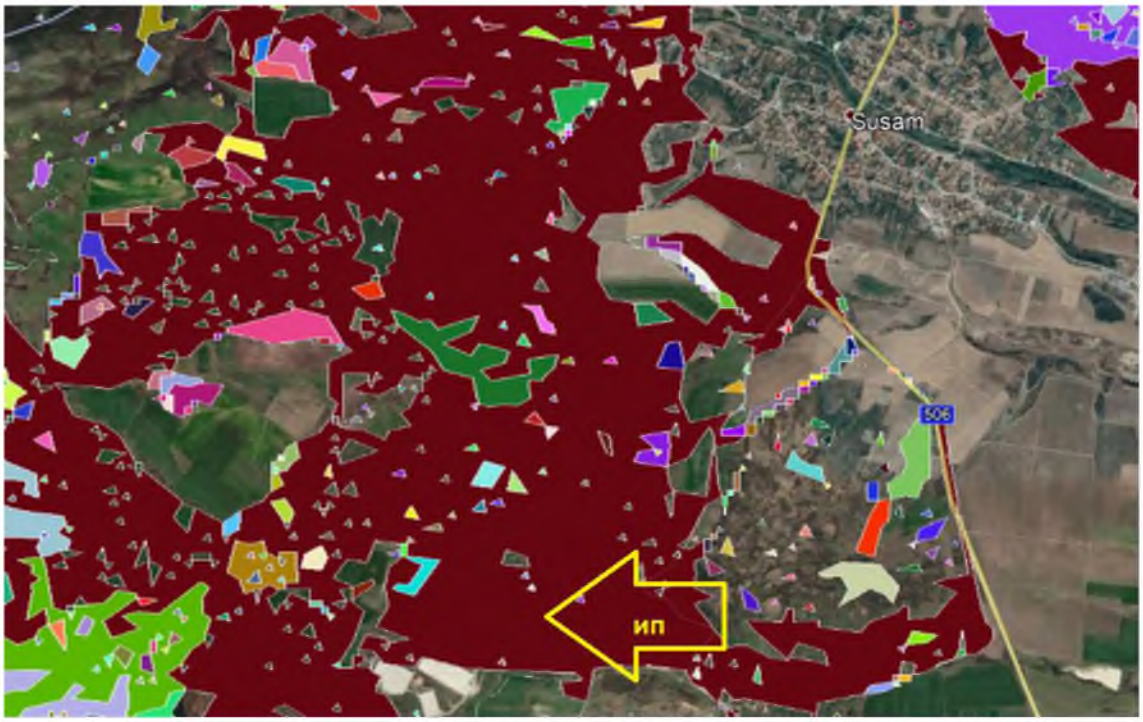

Фиг 5.1.2-3. *Разположение на ИП спрямо пригодните местообитания на шипобедрената костенурка (Testudo graeca)*

Оценка на популацията в територията на ИП

При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) видът е установен на територията на община Минерални бани и в землището на с. Сусам в което са налични пригодни местообитания за вида - необработваеми земеделски земи и открити площи, поляни и голини в земите от горския фонд. Конкретно на територията на ИП по време на направените от нас наблюдения костенурки не бяха намерени. Съгласно наличните в информационната система пространствени данни в територията в която ще се реализира ИП, включително и изградените оранжерии е част от пригодните за вида местообитания в защитената зона. В действителност ПИ № 70250.324.862 е част от двора на оранжериен комплекс в който няма условия оцеляването на вида. В ПИ 70250.323.629, който е с площ 8,554дка и картиран като пригодно местообитание е възможно навлизане и пребиваване за по-дълъг период на 1-2 индивида.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

С реализирането на ИП ще бъдат засегнати 8,554дка пригодни потенциални местообитания на вида, или 0,0038% от площта на пригодните местообитания на вида в зоната. Предвид малката площ на засегнатите пригодни местообитания, въздействието се оценява като незначително (степен 1).

Фрагментация на местообитания

ИП засяга периферната част на голям полигон с пригодни местообитания. Като се има предвид разположението и незначителната част, която заема предвиденият за реализирането на ИП терен спрямо общата площ на потенциалните местообитания на

шипобедрената костенурка *(Testudo graeca)*. Фрагментацията ще бъде незначителна. Въздействието се оценява като незначително (степен 1).

Прекъсване на биокоридори.

Местообитанията на шипобедрената костенурка *(Testudo graeca)* в защитената зона и извън границите са свързани като цяло. Поради сравнително малката площ спрямо потенциалните местообитания на вида и възможностите за заобикалянето или пресичане на терена въздействието се оценява като незначително (степен 1).

Безпокойство.

Тъй като сухоземните костенурки са с примитивна нервна система видът е слабо чувствителен към възможните, постоянни източници на безпокойство, като шум, вибрации и светлина. Въздействия не се очакват (степен 0).

Смъртност.

Поради ниското демографско обилие очакваната по време на строителството и експлоатацията смъртност ще бъде в границите на естествената. Въздействия предизвикващи промяна на числеността няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействията – незначителни, временни, краткотрайни (степен 1)

Шипоопашата костенурка *(Testudo hermani)*

Биологични особености:

Видът се среща по хълмисти местности с храсти и нискостеблени гори. Най-висока е плътността на популациите в районите с храсти и разредени гори в нископланинския пояс в Южна България. Видът е рядък в зоната, като се среща в крайречните гори и храсталаци и свързаните с тях тревни площи.

Отрицателно действащи фактори. Земеделската дейност на човека, особено през последните десетилетия (създаване на уедрени блокове, напоителни системи, машинната обработка на земята). Премахване на формите на микрорелефа, унищожаването на равнинните гори; събиране за храна от населението и за "лечение", въпреки доказаната безполезност от това. Отрицателно въздействие имат също големите инфраструктури строежи (магистрали, газопроводи и др.), застрояването на Черноморското крайбрежие, горските пожари (особено в югоизточна България), заменянето на широколистните гори с иглолистни. В нископланинските части на Берковско, Чипровско и Белоградчишко дивите свини често се хранят с малки и млади индивиди (Бешков 2011).

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона е включена като разпространен вид (C), установен в 45 находища.

В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” в зоната са установени са установени 135 екземпляра, от които 69 мъжки, 48 женски и 12 неполово зрели, както и 6 коруби. Общата площ на потенциалното местообитание на вида е 62405,32 ha.

Разпределението на площта на съответните категории на пригодност е както следва:

Отсъствие (клас 0): 92680,92 ha (59,76% от цялата територия на зоната);

Слабо пригодни (клас 1): 19949,66 ha (12,86%);

Пригодни (клас 2): 35655,14 ha (22,99%);

Оптимални(клас 3): 6800,51 ha (4,38%).

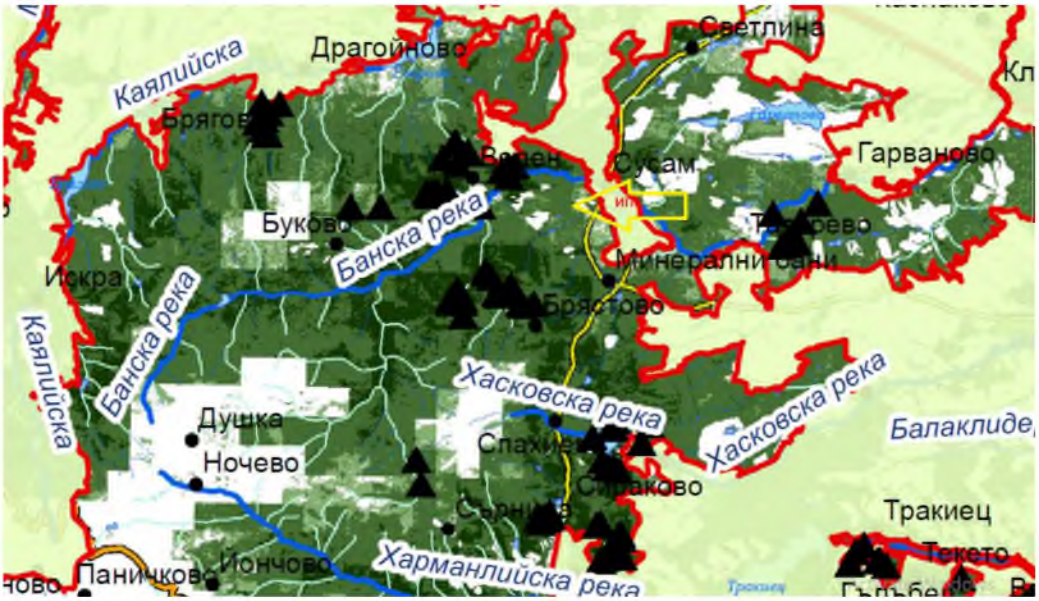

Фиг 5.1.2-4. *Разположение на ИП спрямо пригодните местообитания на шипоопашата костенурка (Testudo hermani)*

<u>Оценка на популацията в територията на ИП</u>

При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) видът е установен на територията на община Минерални бани и в землището на с. Сусам в което са налични пригодни местообитания за вида - необработваеми земеделски земи и открити площи, поляни и голини в земите от горския фонд. Конкретно на територията на ИП по време на направените от нас наблюдения костенурки не бяха намерени. Съгласно наличните в информационната система пространствени данни в територията в която ще се реализира ИП е част от пригодните за вида местообитания в защитената зона. В действителност ПИ № 70250.324.862 е част от двора на оранжериен комплекс в който няма условия оцеляването на вида. В ПИ 70250.323.629, който е с площ 8,554дка и картиран като пригодно местообитание е възможно навлизане и пребиваване за по-дълъг период на 1-2 индивида.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

С реализирането на ИП ще бъдат засегнати 8,554дка пригодни потенциални местообитания на вида, или 0,0024% от площта на пригодните местообитания на вида в зоната. Предвид малката площ на засегнатите пригодни местообитания, въздействието се оценява като незначително (степен 1).

Фрагментация на местообитания

ИП засяга периферната част на голям полигон с пригодни местообитания. Като се има предвид разположението и незначителната част, която заема предвиденият за реализирането на ИП терен спрямо общата площ на потенциалните местообитания на шипоопашатата костенурка *(Testudo hermani)*. Фрагментацията ще бъде незначителна. Въздействието се оценява като незначително (степен 1).

Прекъсване на биокоридори.

Местообитанията на шипоопашатата костенурка *(Testudo hermani)* в защитената зона и извън границите са свързани като цяло. Поради сравнително малката площ спрямо потенциалните местообитания на вида и възможностите за заобикалянето или пресичане на терена въздействието се оценява като незначително (степен 1).

Безпокойство.

Тъй като сухоземните костенурки са с примитивна нервна система видът е слабо чувствителен към възможните, постоянни източници на безпокойство, като шум, вибрации и светлина. Въздействия не се очакват (степен 0).

Смъртност.

Поради ниското демографско обилие очакваната по време на строителството и експлоатацията смъртност ще бъде в границите на естествената. Въздействия предизвикващи промяна на числеността няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействията - незначителни, временни, краткотрайни (степен 1)

Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*)

Биологични особености;

Среща се в цялата страна до около 1100 м. н.в.

Обитава блата, езера, язовири, рибарници и др. стоящи водоеми, както и бавно течащи реки и канали.

Придържа се по бреговете на водоемите и рядко се отдалечава от водата. Храни се с водни безгръбначни животни, по-рядко с риби, жаби и ларвите им, понякога поглъща и растителна храна. Яйцата се снасят обикновено през юни, като за целта женските могат значително да се отдалечат от водоема. Малките се излюпват през септември. Зимува на дъното на водоемите, по-рядко на сушата.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартният формуляр е включена като разпространена, установена в 15 находища. По време на проучванията по проекта „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I”, МОСВ, 2013 г в защитената зона са установени 37 екземпляра, от които 2 мъжки, 3 женски и 1 полово незрели. Установена е в североизточната част на защитената зона в област Хасково. На база индуктивното моделиране площите на отделните класове на пригодност на местообитанията в зоната са:

Отсъствие (клас 0): 130391,02 ha (84,08% от цялата територия на зоната);

Слабо пригодни (клас 1): 18463,70 ha (11,91%);

Пригодни (клас 2): 5501,19 ha (3,55%);

Оптимални(клас 3): 730,33 ha (0,47%).

Оценка на популацията в територията на ИП

При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) видът е установен на територията на община Минерални бани и в землището на с. Сусам в което са налични пригодни местообитания, слабо проточни водни тела и прилежащите им брегове. Конкретно на територията на ИП по време на направените от нас наблюдения обикновени блатни костенурки не бяха намерени. Съгласно наличните в информационната система пространствени данни територията в която ще се реализира ИП, включително и вече изградените оранжерии е част от пригодните за обикновената блатна костенурка *(Emys orbicularis)* местообитания в защитената зона. В действителност ПИ № 70250.324.862 е част от двора на оранжериен комплекс в който няма условия оцеляването на вида. В ПИ 70250.323.629, който е с площ 8,554дка и картиран като слабо пригодно местообитание в което видът се среща по изключение.

Фиг 5.1.2-5. *Разположение на ИП спрямо пригодните местообитания на обикновената блатна костенурка (Emys orbicularis)*

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Пряко унищожаване на местообитания;

С реализирането на ИП ще бъдат засегнати 8,554дка слабо пригодни потенциални местообитания на обикновената блатна костенурка, или 0,0046 % от площта им в зоната. В предвидените за реализирането на ИП терени появата ѝ е изключение. Предвид малката площ на засегнатите потенциални местообитания въздействието се оценява като незначително (степен 1).

Фрагментация на местообитания

ИП засяга периферната част на голям полигон слабо пригодни местообитания. Като се има предвид разположението и незначителната част, която заема предвиденият за реализирането на ИП терен спрямо общата площ на потенциалните местообитания на обикновената блатна костенурка фрагментацията ще бъде незначителна. Въздействието се оценява като незначително. (1).

Прекъсване на биокоридори.

Местообитанията на обикновената блатна костенурка в защитената зона и извън границите ѝ са свързани. Поради сравнително малката площ на която ще се реализира ИП, на територия с по-слаби биокоридорни функции въздействието се оценява като незначително (степен 1).

Безпокойство.

Тъй като водните костенурки са с примитивна нервна система видът е слабо чувствителен към възможните, постоянни източници на безпокойство, като шум, вибрации и светлина. Въздействия не се очакват (степен 0).

Смъртност на индивиди;.

Реализирането на ИП не е свързано с пресушаване или замърсяване на водни тела и не представлява заплаха за местообитанията на обикновената блатна костенурка. Инвестиционното предложение ще се реализира на територия която е част от слабо пригодни местообитания в която видът се среща по изключение. Смъртност на индивиди която да предизвика спад в числеността на популацията на вида не се очаква. Въздействия не се очакват (степен 0).

Обща оценка на въздействията - незначителни степен (1)

Пъстър смок *(Elaphe sauromates)*

Биологични особености;

Обитава открити терени със степна растителност, разредени широколистни гори и храсталаци. Среща се в равнините и ниските части на планините в Южна България източно от Пазарджик, Дунавската равнина, източните части на Предбалкана, Добруджа и Черноморието. Не заселва обработваеми площи, макар да навлиза в тях за хранене. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като наличен, без данни за числеността и находищата му.

През пролетта и есента е активен и през деня, но през горещите летни дни през деня се крие в дупки на гризачи, хралупи и под камъните. В храната му преобладават гризачи, птици и яйцата им и по-рядко гущери.

Заплахи за вида са:

Опожаряването през лятото на открити площи с високи сухи треви за поникване на нова трева за паша на домашните животни след първите дъждове.

Горски пожари възникнали поради небрежност или в резултат на разпространение на огъня при погрешната практика на изгаряне на стърнищата през лятото.

Превръщане на необработваемите земи в обработваеми.

Интензификация на селското стопанство.

Използване на отровни примамки за борба с гризачите.

Урбанизиране на големи площи от местообитанията му.

Прегазването му от автомобили по пътищата и др.

Пряко унищожаване от хора поради страх и ниска екологична култура.

Тъй като при змиите липсват външни слухови органи, не е чувствителен към шумови въздействия.

Конкуренти му са хищни птици и хищниците (лисици, чакали, порове, невестулки), хранещи се с дребни бозайници.

Видът е активен сутрин рано и привечер поради което директните срещи с хора обикновено са редки. При долавяне на вибрации по земната повърхност от движението на по-големи обекти се отдалечава и укрива в обратна на източника им посока.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартният формуляр е включен като много рядък вид (V), установена в 3 находища. При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I, Обособена позиция 3: Картиране и определяне природозащитното състояние на земноводни и влечуги” в рамките на полевите проучвания в зоната са установени 4 екземпляра, от които 4 възрастни и 0 полово незрели. Установен е в област Хасково. Изследвани са 77 отделни трансекта в местообитания на вида с различна степен на пригодност, с обща дължина 399052,68 м. Средната стойност на обилието на вида е 0,07 екз. на 1000 м (Ab = 0,07±0,09). Минималният отчетен брой на змиите е 0,00 екз. на 1000 м, а максималният – 0,14 екз. на 1000 м. Чрез моделиране с използване на софтуерът MaxEnt е определена площта на потенциалните местообитания на вида.

На база индуктивното моделиране площите на отделните класове на пригодност на местообитанията в защитената зона са:

Отсъствие (клас 0): 101528,70 ha (65,47% от цялата територия на зоната);

Слабо пригодни (клас 1): 25671,59 ha (16,55%);

Пригодни (клас 2): 21167,15 ha (13,65%);

Оптимални(клас 3): 6718,80 ha (4,33%).

Като потенциални местообитания са определени всички терени с разредени гори, храсталаци, пасища, ливади и запустели земеделски земи (целини, пасища, ливади и др.), покрити с ниска тревиста растителност, върху еднородни, слабо уплътнени водопропускливи почви.

<u>Оценка на популацията в територията на инвестиционното предложение.</u>

Съгласно наличните в информационната система пространствени данни територията в която ще се реализира ИП е част от пригодните за пъстрия смок местообитания в защитената зона. В действителност ПИ № 70250.324.862 е част от двора на оранжериен комплекс в който няма условия оцеляването на вида. В ПИ 70250.323.629, който е с площ 8,554дка, дължина 311м и картиран като пригодно местообитание при средна за защитената зона плътност 0,14 екз. на 1000 м видът се среща по изключение.

Фиг 5.1.2-6. *Разположение на ИП спрямо потенциалните местообитания на пъстрия смок (Elaphe sauromates)*

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

С реализирането на ИП ще бъдат засегнати 8,554дка пригодни потенциални местообитания на вида, или 0,004 % от площта им в зоната. В предвидените за реализирането на ИП терени появата ѝ е изключение. Предвид малката площ на засегнатите потенциални местообитания въздействието се оценява като незначително (степен 1).

Фрагментация на местообитания

ИП засяга периферната част от един голям полигон с пригодни за вида местообитания в който същият не е наблюдаван. Фрагментацията ще е незначителна (1).

Прекъсване на биокоридори.

В защитената зона като цяло местообитанията на пъстрия смок *(Elaphe sauromates)* са свързани. Площта на предвидения за реализирането на ИП терен е незначителна спрямо общата площ на терените с биокоридорни функции, поради което въздействието се оценява като незначително (степен 1).

Безпокойство.

Тъй като змиите са с примитивна нервна система и при тях липсват външни

слухови органи видът е слабо чувствителен към възможните, постоянни източници на безпокойство, като шум, вибрации и светлина. Въздействия не се очакват. (степен 0).

Смъртност.

Поради ниското демографско обилие не се очаква навлизане на отделни индивиди по време на монтажа, а по време на експлоатацията присъствието на хора ще бъде по изключение, поради което очакваната смъртност ще бъде в границите на естествената. Въздействието се оценява като незначително (степен 1).

Обща оценка на въздействията - незначителни, временни, краткотрайни степен (1)

Леопардов смок *(Elaphe situla)* син. *(Zamenis situla)* - Змия от семейство Смокообразни *(Colubridae)*, която в България се среща по долината на Струма до Кресненския пролом на север и в района на Созопол. До началото на 20 век е съществувало и находище край Асеновград. Достига на дължина до 110cm. Съществуват две форми, петниста и ивичеста, които в някои класификации са разглеждани като отделни подвидове. Името на вида се дължи на оцветяването на петнистата форма, която е и по-често срещана в България.

При петнистата форма светлокафявият гръб е осеян с големи, овални по форма червенокафяви или яркочервени петна, очертани с черна ивица. Черни петна има и странично на тялото. Коремът е бял, с множество шахматно разположени черни петна. Тези петна понякога образуват надлъжна ивица.

Местообитанията му са обрасли с треви и храсти сухи и топли скалисти местности. През лятото е активен главно през нощта, а през деня се укрива под камъни или храсти. Храни се главно с дребни гризачи и насекомоядни, по-рядко с гущери, малки на птици и други. Снася 2-4 обли яйца с размер около 36 mm. Безобиден е за човека, въпреки че при улавяне обикновено хапе.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като наличен без достатъчно достоверни данни за числеността на популацията му (категория DD). Няма налични данни за намирането на вида в зоната през последните 6 години. При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I, Обособена позиция 3: Картиране и определяне природозащитното състояние на земноводни и влечуги” в рамките на полевите проучвания в видът не е установен. Чрез моделиране с използване на софтуерът MaxEnt е определена площта на потенциалните местообитания на вида.

Отсъствие (клас 0): 154694,34 ha (99,75% от цялата територия на зоната);

Слабо пригодни (клас 1): 375,54 ha (0,24%);

Пригодни (клас 2): 16,25 ha (0,01%);

Оптимални(клас 3): 0,10 ha (0,00%).

Като потенциални местообитания са определени терени в най-североизточната част на защитената зона в област Хасково в землищата на селата Езерово и Воден.

Оценка на популацията в територията на инвестиционното предложение.

Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвиденият за реализирането на ИП терен е разположен извън границите на потенциални местообитания на вида В съседство на терена са регистрирани слабо пригодни за вида местообитания

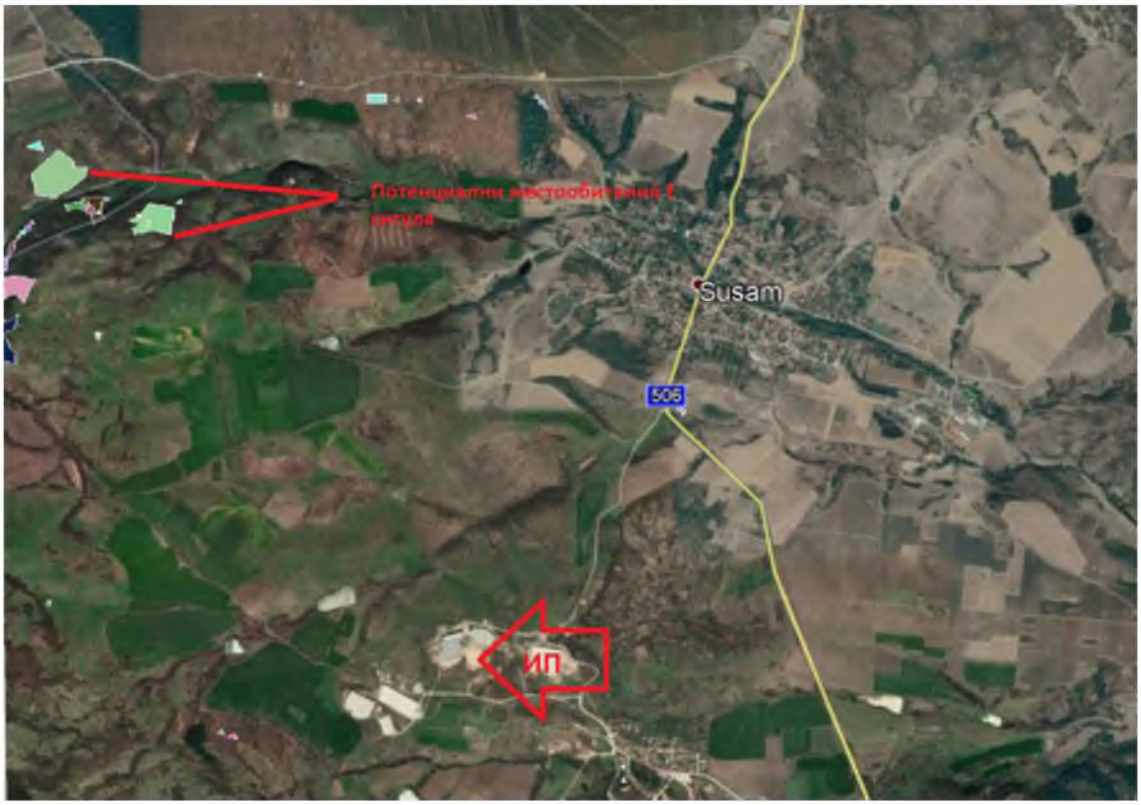

Фиг 5.1.2-6. *Разположение на ИП спрямо потенциалните местообитания на леопардовия смок (Elaphe situla)*

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Пряко унищожаване на местообитания

Предвиденият за реализирането на ИП терен е разположен извън границите на потенциални местообитания на вида. В съседство на терена са регистрирани слабо пригодни за вида местообитания. Въздействия не се очакват (степен 0).

Фрагментация на местообитания

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

ИП не засяга пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Характера на ИП, не предполага бариерен ефект за влечугите, поради добрите им възможности да преминават през сравнително тесни пространства и малки отвори. Въздействия не се очакват (степен 0).

Безпокойство.

Тъй като змиите са с примитивна нервна система и при тях липсват външни слухови органи видът е слабо чувствителен към възможните, постоянни източници на безпокойство, като шум, вибрации и светлина. В границите на потенциалните въздействия няма потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Смъртност на индивиди;

Поради ниското демографско обилие очакваната по време на монтажа и експлоатацията смъртност ще бъде в границите на естествената. Въздействия предизвикващи промяна на числеността няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействията – не се очакват степен (0)

Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata)*

Биологични особености;

Среща се в нискохълмистите и планински райони на България. Отсъства от обширни райони в източните части на страната. Обитава потоци, реки, канали, езера, язовири, блата, временни изкопи, наводнени коловози по черни пътища, локви и др. Среща се от около 50 м до около 2100 м надм. в. (Стара планина).

Оценка на популацията в защитената зона

В стандартният формуляр няма числени данни за популацията, като е посочено, че видът е разпространен (С) и установен в 31 находища. Установените находища на север от р. Боровица и извън границите на община Минерални бани. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” в зоната са установени 417 екземпляра, от които 376 възрастни и 41 неполово зрели. Общата пригодна площ на потенциалното местообитание на вида е 106618,37 ha. Разпределението на площта на съответните категории на пригодност е както следва:

Непригодни територии (клас 0): 56177,06 ha (36,20% от цялата територия на зоната);

Местообитания с ниска значимост (клас 1): 85352,98 ha (55,01%);

Местообитания със средна значимост (клас 2): 16,91 ha (0,01%);

Местообитания с висока значимост (клас 3): 13623,47 ha (8,78%).

Оценка на популацията в територията на ИП

При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) видът е установен на територията на община Минерални бани и в землището на с. Сусам в което са налични пригодни местообитания, водни тела и прилежащите им брегове. Конкретно на територията на ИП по време на направените от нас наблюдения жълтокоремни бумки не бяха намерени. Съгласно наличните в информационната система пространствени данни територията в която ще се реализира ИП не е част от местообитанията с на жълтокоремната бумка (*Bombina variegata)* в защитената зона.

Фиг 5.1.2-7. *Разположение на ИП спрямо пригодните местообитания на на жълтокоремната бумка (Bombina variegata)*

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Пряко унищожаване на местообитания

Предвиденият за реализирането на ИП терен е разположен извън границите на потенциални местообитания на вид. Въздействия не се очакват (степен 0).

Фрагментация на местообитания

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

ИП не засяга пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция.. Въздействия не се очакват (степен 0).

Безпокойство.

Тъй като земноводните са с примитивна нервна система видът е слабо чувствителен към възможните, постоянни източници на безпокойство, като шум, вибрации и светлина. В границите на потенциалните въздействия няма потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Смъртност на индивиди;

Тъй като не се засягат ефектовно заети местообитания по време на монтажа и експлоатацията смъртност ще бъде в границите на естествената. Въздействия предизвикващи промяна на числеността няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействията – не се очакват степен (0)

Голям гребенест тритон *(Triturus karelinii)*

Биологични особености;

Широко разпространен в по-голямата част от страната, до около 1300 м.н.в. (по изключение и по-високо). Отсъства около р. Дунав и долните течения на дунавските притоци, не е доказан за Северозападна България.

Обитава разнообразни водоеми със застояла вода – от големи блата и езера до малки локви, кладенци и др., като правило избягва проточни водоеми (реки, потоци и др.). По време на сухоземната фаза се среща в гори, храсталаци, пасища и ливади с разпръснати храсти и дървета, и др., като се придържа към по-влажните места.

Храни се с различни водни и сухоземни безгръбначни животни. Извършва сезонни миграции, свързани с размножаването и зимуването. Размножителният период започва веднага след стопяването на снега и продължава до средата или края на пролетта. Оплождането става във водата и се предшества от специфични брачни игри. Женската снася яйца, които залепва поединично по подводните растения. От яйцата се излюпват ларви, които до края на лятото метаморфозират и напускат водоемите. Голяма част от възрастните екземпляри напускат водоемите още през втората половина пролетта, но някои остават във водата до средата или до края на лятото. Може да зимува както във водата, така и на сушата.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартният формуляр на защитената зона е включен като рядък вид, установен в 9 находища. При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I”, МОСВ, 2013 г в рамките на полевите проучвания в зоната са установени 47 екземпляра, от които 46 възрастни (28 мъжки и 18 женски) и 1 ларва. Установен е в област Хасково, включително и в землището на с. Сусам. На база индуктивното моделиране площите на отделните класове на пригодност на местообитанията в зоната са:

Отсъствие (клас 0): 77424,82 ha (49,92% от цялата територия на зоната);

Слабо пригодни (клас 1): 50731,40 ha (32,71%);

Пригодни (клас 2): 22736,90 ha (14,66%);

Оптимални(клас 3): 4193,12 ha (2,70%).

<u>Оценка на популацията в територията на ИП</u>

При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) видът е установен на територията на община Минерални бани и в землището на с. Сусам в което са налични пригодни местообитания, водни тела за водната фаза и прилежащите им брегове за сухоземната. Конкретно на територията на ИП по време на направените от нас наблюдения тритони не бяха намерени. Съгласно наличните в информационната система пространствени данни територията в която ще се реализира ИП е част от слабо пригодните за големия гребенест тритон *(Triturus karelinii)* местообитания в защитената зона. В действителност ПИ № 70250.324.862 е част от двора на оранжериен комплекс в който няма условия оцеляването на вида. В ПИ 70250.323.629, който е с площ 8,554дка и картиран като слабо пригодно местообитание в което видът се среща по изключение след продължителни и обилни валежи и положителни температури.

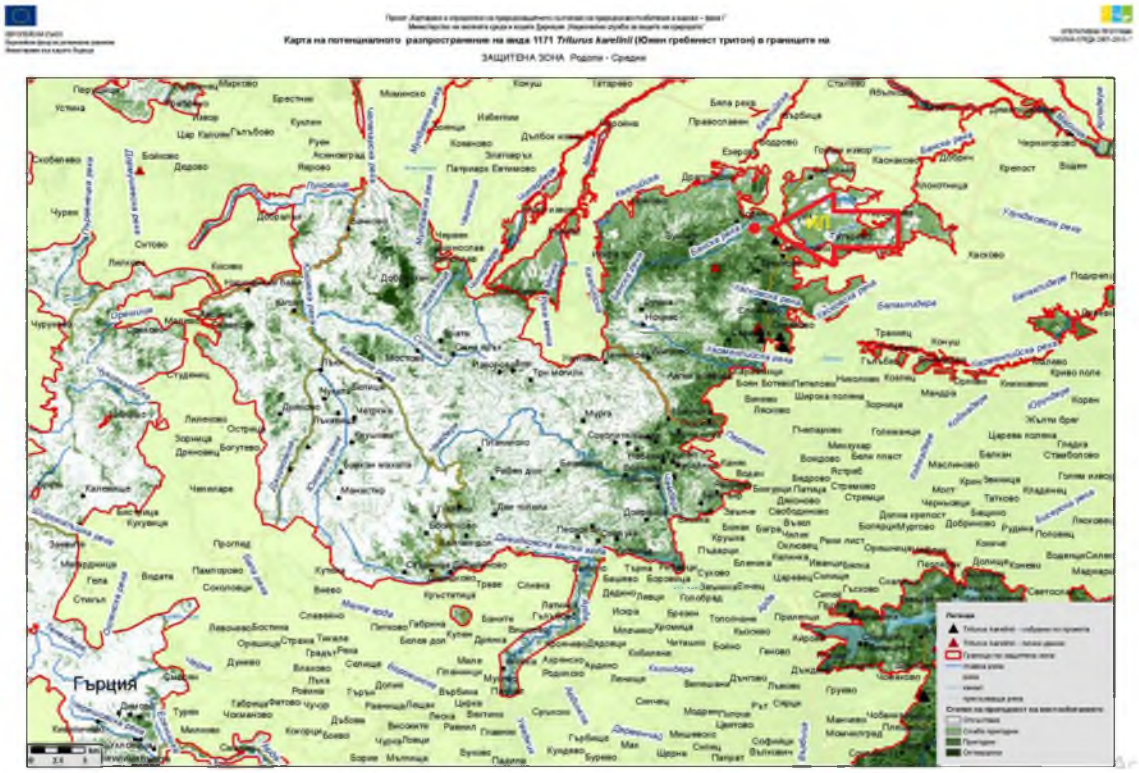

Фиг 5.1.2-8. *Разположение на ИП спрямо пригодните местообитания на на големия гребенест тритон (Triturus karelinii)*

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Пряко унищожаване на местообитания

С реализирането на ИП ще бъдат засегнати 8,554дка слабо пригодни за вида местообитания (0,0017% от площта им). С реализирането на ИП ще бъдат засегнати слабо пригодни местообитания в които появата на сухоземната фаза е изключение. Предвид малката площ на засегнатите слабо пригодни местообитания въздействието се оценява като незначително (1).

Фрагментация на местообитания

Предвиденият за реализирането на ИП терен засяга периферната част на голям полигон слабо пригодни местообитания. Като се има предвид разположението и незначителната част, която заема предвидения за реализирането на ИП терен спрямо общата площ на потенциалните местообитания на големия гребенест тритон фрагментацията ще бъде незначителна. Въздействието се оценява като незначително. (1).

Прекъсване на биокоридори.

Местообитанията на големия гребенест тритон в защитената зона като цяло са свързани. Поради сравнително малката площ на която ще се реализира ИП, на територия, обхващаща слабо пригодни местообитания, с по-слаби биокоридорни функции въздействието се оценява като незначително (степен 1).

Безпокойство.

Тъй като земноводните са с примитивна нервна система видът е слабо чувствителен към възможните, постоянни източници на безпокойство, като шум, вибрации и светлина. Въздействия не се очакват (степен 0).

Смъртност на индивиди

Реализирането на ИП не е свързано с пресушаване или замърсяване на водни тела и не представлява заплаха за местообитанията на голям гребенест тритон. Инвестиционното предложение ще се реализира на територия която е част от слабо пригодни местообитания в която видът отсъства. Смъртност на индивиди която да предизвика спад в числеността на популацията на вида не се очаква (степен 0).

Обща оценка на въздействията - незначителни, временни, краткотрайни

Риби;

Съгласно проекта за заповед за обявяване на защитената зона в нея се опазват видовете Обикновен щипок *(Cobitis taenia),* Европейска горчивка *(Rhodeus amarus),* Балкански щипок *(Sabanejewia aurata),* Маришка мряна *(Barbus cyclolepis);*

Предвидената за реализирането на ИП територия е разположена на разстояние по-голямо от обхвата на възможните въздействия от най-близките водни тела. Реализирането на ИП не е свързано с потребление на вода, формиране на отпадни води, пресушаване или замърсяването на водните обекти в защитената зона, така че целият клас риби не е застрашен от реализирането му. **Въздействия върху включените в проекта за заповед за обявяване на защитената зона риби не се очакват –степен 0:**

Безгръбначни:

Ручеен рак *(Austropotamobius torrentium)*

Биологични особености:

Сравнително широко разпространен вид предимно в Югозападна България, Родопи, Западна Стара планина, Централен Балкан и Средна гора. Среща се в по-малките планински реки и потоци, както и в горните и средните течения на по-големи реки. Предпочита участъци с каменисто дъно и удобни места за укрития по бреговете (коренища на крайбрежна дървесна растителност). Силно оксибионтен вид, който не понася ниско кислородно съдържание, замърсяване и високи температури. Олигосапробен вид. Установяван е от 180 до 1600-1700 м.н.в., като преобладава в зоната между 400 и 900 м.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

Видът е включен в стандартният формуляр на защитената зона като рядък (R) без данни за числеността на популацията му. При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” (МОСВ, 2013) видът не е установен. Общата площ на потенциалните местообитания е 1166,29 ha.

<u>Оценка на популацията в територията на ИП</u>

Предпочитаните от вида хабитати са речни участъци с каменист и песъкливо-каменист характер на дъното. Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и

определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвиденият за реализирането на ИП терен е разположен извън границите на потенциални местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Унищожаване на местообитания;

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори;

ИП не засяга пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Въздействия не се очакват (степен 0)

Унищожаване на индивиди;

Предвидените за реализирането на ИП терени са значително отдалечени от водни тела, подходящи местообитания на вида. Смъртността на вида в защитената зона ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействията – не се очакват степен (0)

Молюски;

Бисерна мида *(Unio crassus*)

Биологични особености;

Представител на клас миди *(Bivalvia*) обитаващ дълбоки течащи водоеми с пясъчно дъно.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона е включена като рядък вид (R) без данни за числеността на популацията ѝ. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I, Обособена позиция 1: Картиране и определяне природозащитното състояние на безгръбначни животни” по време на теренното изследване видът не е установен.

Въпреки че видът не е установен при теренните изследвания, в зоната е налична доста голяма площ от потенциални местообитания (2784,33 ha)

<u>Оценка на популацията в територията на ИП</u>

Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвиденият за реализирането на ИП терен е разположен извън границите на потенциални местообитания на вида..

Оценка на въздействията от реализирането на ИП

Реализирането на ИП не засяга пряко местообитания на вида. Поради изискванията за водна среда с определени характеристики бисерната мида (*Unio crassus)* не се среща на територията на предвидената за реализирането на ИП територия. Реализирането на ИП не е свързано с корекции на речни участъци, пресушаване на водни обекти или заустване на

непречистени отпадни води в тях поради което с реализирането на ИП негативни въздействия върху вида не се очакват.

Обща оценка-без въздействия –степен 0

Твърдокрили *(Coleoptera)*

Представителите на твърдокрилите **обикновен сечко *(Cerambyx cerdo)*, буков сечко *(Morimus funereus)*, бръмбар рогач *(Lucanus cervus)* алпийска розалия *(Rosalia alpina)*** са видове чиито ларви се хранят изключително с изгнила дървесина от мъртви дървета. Местообитанията на тези видове са широколистни гори урбанизирането на каквито не е предвидено .

Поради слаборазвитата нервна система при безгръбначните същите са слабо чувствителни към шумови въздействия и човешко присъствие, но повечето от тях са силно чувствителни към промените в характеристиките на местообитанията им. Особено уязвими са видовете, чийто жизнен цикъл преминава през ларвен стадий, за който е необходима жизнена среда различна от тази на имагото и най-често, когато ларвния стадий преминава във водна среда.

Негативните въздействия които са особено опасни по-отношение на насекомите *Insecta* са: 100 Култивация (Превръщането на необработваемите земи в обработваеми), 102 косене, сечи, 180 изгаряне, 700 замърсяване, 701 замърсяване на води, 702 замърсяване на въздуха, 920 пресъхване и 948 пожар.

Буков сечко *(Morimus funereus)*- Представител на сапроксилните бръмбари чиито ларви се хранят изключително с изгнила дървесина от мъртви дървета. Местообитанията му са в широколистните гори в защитената зона.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като много рядък вид (R) без данни за числеността на популацията му. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I, Обособена позиция 1: Картиране и определяне природозащитното състояние на безгръбначни животни” не са установени георефериранинаходища. Потенциални местообитания в защитената зона са гори с изобилие от мъртва дървесина и поне 1 дърво във фаза на старост на 1 ха.

Чрез моделиране посредством софтуерът MaxEnt е установена обща площ на потенциалните местообитания 71003,07 ха от които подходящи 55590,61 ха.

<u>Оценка на популацията в територията на ИП</u>

Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвиденият за реализирането на ИП терен е разположен извън границите на потенциални местообитания на вида..

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Пряко унищожаване на местообитания;

Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания в границите на предвидената за реализирането на ИП територии не попадат пригодни местообитания за вида. Въздействие не се очаква (степен 0)

Фрагментация на местообитания

Не се предвиждат инфраструктурни проекти и други дейности в горите, водещи до фрагментация на местообитанията. Въздействие не се очаква (степен 0)

Унищожаване на индивиди;

Предвидените за реализирането на ИП терени са значително отдалечени от подходящи местообитания на вида. Смъртността на вида в защитената зона ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка: не се очакват въздействия (степен 0)

Обикновен сечко *(Cerambyx cerdo)*

Биологични особености:

Представител на сапроксилните бръмбари, обитаващ широколистните гори в защитената зона. Предпочита изложени на слънце, болни или умиращи стари дъбове (най-вече летен дъб, по-рядко зимен дъб, бук или бряст), по-често овлажнени стволове на слънчеви места в гори на фаза на старост и разпадане. Остатъчни находища се срещат в стари паркове. Женската снася до 100 яйца по кората на дърветата. След 10-15 дни от тях се излюпват ларви, които през първата година правят ходове по кората, а през следващите 2 до 3 години навлизат в дървесината. Какавидират в издълбаните ходове, а имагото излиза през август, но не напуска галериите си до май-юни следващата година.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като рядък вид (R) без данни за числеността на популацията му. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I, Обособена позиция 1: Картиране и определяне природозащитното състояние на безгръбначни животни” видът не е регистриран и не са установени георeферирани находища. Поради невъзможност за отчитане по време на теренната работа на параметъра брой стари дървета на 1 хектар потенциалните местообитания са картирани на база експертно мнение по критерий присъствие/отсъствие на стари дървета. Чрез моделиране посредством софтуерът MaxEnt е установена обща площ на потенциалните местообитания 21436,26 ха.

<u>Оценка на популацията в територията на ИП</u>

Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвиденият за реализирането на ИП терен е разположен извън границите на потенциални местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Пряко унищожаване на местообитания;

Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания в границите на предвидената за реализирането на ИП територии не попадат пригодни местообитания за вида. Въздействие не се очаква (степен 0)

Фрагментация на местообитания

Не се предвиждат инфраструктурни проекти и други дейности в горите, водещи до фрагментация на местообитанията. Въздействие не се очаква (степен 0)

Унищожаване на индивиди;

Предвидените за реализирането на ИП терени са значително отдалечени от подходящи местообитания на вида. Смъртността на вида в защитената зона ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка: не се очакват въздействия (степен 0)

Бръмбар рогач *(Lucanus cervus*)

Биологични особености:

Разпространен в Европа Азия рядък вид. Имагото се среща по стволовете на стари и дебели дъбови (по-рядко други) дървета, където се храни със сокове, изтичащи от наранени участъци. Лети денем с тромав и шумен полет. Женската снася яйцата си в стари пънове, а новоизлюпената ларва се храни с гниеща дървесина. Цикълът на развитие на ларвата е дълъг и продължава около 5 години. В края му ларвата какавидира, а имагото се появява в началото на юли**.** Обитава старите, дъбови или смесени, широколистни гори. Може да бъде видян и в градските паркове и градини.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като рядък вид (R) без данни за числеността на популацията му. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I, Обособена позиция 1: Картиране и определяне природозащитното състояние на безгръбначни животни” са установени 2 георeферирани находища. Установен е в гори край Чепеларска река в северозападната част на защитената зона. Общата площ на потенциалните местообитания е 50477,10 хектара

<u>Оценка на популацията в територията на ИП</u>

Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвиденият за реализирането на ИП терен е разположен извън границите на потенциални местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Пряко унищожаване на местообитания;

Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите

проучвания в границите на предвидената за реализирането на ИП територии не попадат пригодни местообитания за вида. Въздействие не се очаква (степен 0)

Фрагментация на местообитания

Не се предвиждат инфраструктурни проекти и други дейности в горите, водещи до фрагментация на местообитанията. Въздействие не се очаква (степен 0)

Унищожаване на индивиди;

Предвидените за реализирането на ИП терени са значително отдалечени от подходящи местообитания на вида. Смъртността на вида в защитената зона ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка: не се очакват въздействия (степен 0)

Алпийска розалия *(Rosalia alpina)*

Биологични особености:

Реликтов вид за територията на Европа. Имагото е насекомо със средни размери. Среща се в стари гори в планинския пояс от 500 до 1500м с участие най-често на бук и бреза, но също бряст, габър липа и кестен. Други гостоприемници дървета са смърч, бор, топола, върба, глог, орех, круша. Възрастните са активни в слънчевите дни от юни до септември. Могат да бъдат открити около дърветата от които са излезли и по стари повалени дървета. Хранят се със сока от наранени дървета. След чифтосване, женската снася яйцата си в прясно отсечени, мъртви или умиращи букови дървета, в рани по кората или цепнатини. Ларвите пробиват ходове в отмиращата дървесина и след 2-3 години се превръщат в какавиди. Ларвите са част от храната на кълвачите, а имагото на много горски птици. Заплаха за вида са горските пожари и изсичането на старите букови гори.

Оценка на популацията в защитената зона

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като рядък вид (R) без данни за числеността на популацията му. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I, Обособена позиция 1: Картиране и определяне природозащитното състояние на безгръбначни животни” видът е регистриран в 1 георефериранo находище. Установен е в гори край Чепеларска река в северозападната част на защитената зона

Общата площ на потенциалните местообитания е 37051,67 ха от които подходящи 17995,18 хектара.

Оценка на популацията в територията на ИП

Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвидената за реализирането на ИП територия е разположена извън границите на потенциални местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Пряко унищожаване на местообитания;

Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите

проучвания в границите на предвидената за реализирането на ИП територия не попадат пригодни местообитания за вида. Въздействие не се очаква (степен 0)

Фрагментация на местообитания

Не се предвиждат инфраструктурни проекти и други дейности водещи до фрагментация на местообитанията и. Въздействие не се очаква (степен 0)

Унищожаване на индивиди;

Предвидените за реализирането на ИП терени са значително отдалечени от подходящи местообитания на вида. Смъртността на вида в защитената зона ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка: не се очакват въздействия (степен 0)

Правокрили;

Обикновен паракалоптенус *(Paracaloptenus caloptenoides)*

Биологични особености:

Представител на късопипалните скакалци обитаващ *к*аменисти или пясъчни, сухи местообитания (склонове, сипеи, пасища и т.н.) в средно-голяма надморска височина предимно между 800 и 1600 м н.в. (понякога дори и по-ниска). Възрастните се появяват през лятото. Те остават на земята, особено в подножието на засипаните с чакъл и камъни места и се укриват в близката растителност. Заплахи за вида са горски пожари, използване на инсектициди, загуба на местообитания (деградация поради захрастяване, залесяване, инфраструктурни проекти). В някои случаи реализирането на инфраструктурни проекти като прокарване на пътища може да предизвика създаване на нови местообитания в сервитутите им.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

Видът е включен в стандартния формуляр на защитената зона като рядък без данни за числеността на популацията му. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” са установени 8 находища. От тях 1 се отнася за източната екологична форма на вида и 7 – за западната. Общата площ на потенциалните местообитания е 18964,30 ха..

<u>Оценка на популацията в територията на ИП</u>

Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвидената за реализирането на ИП територия е разположена извън границите на потенциални местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Пряко унищожаване на местообитания;

Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания в границите на предвидената за реализирането на ИП територия не попадат пригодни местообитания за вида. Въздействие не се очаква (степен 0)

Фрагментация на местообитания

Не се предвиждат дейности водещи до фрагментация на местообитанията на вида в зоната. Въздействие не се очаква (степен 0)

Унищожаване на индивиди;

Предвидените за реализирането на ИП терени са значително отдалечени от подходящи местообитания на вида. Смъртността на вида в защитената зона ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка: не се очакват въздействия (степен 0)

Пеперуди;

Полиоматус *(Polyommatus eroides)*

Биологични особености;

Разпространен предимно в планините до 2300—2400 m, при долна граница на разпространение 800м

Среща се през месеците юни и юли. Гъсениците се хранят с растения от родовете *Astragalus, Chamaecytisus* и *Genista*.

Оценка на популацията в защитената зона

Видът е включен в стандартния формуляр на защитената зона като наличен (P) без данни за числеността на популацията му.

В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” видът не е установен в защитената зона. На база експертна оценка посредством индуктивно моделиране в югозападната част на защитената зона са картирани потенциални местообитания на вида. Общата площ на потенциалните местообитания е 6 478,79 ha по данни от крайната карта на вида за зоната.

Оценка на популацията в територията на ИП

Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвидената за реализирането на ИП територия е разположена извън границите на потенциални местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Пряко унищожаване на местообитания;

Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания в границите на предвидената за реализирането на ИП територия не попадат потенциални местообитания за вида. Въздействие не се очаква (степен 0)

Фрагментация на местообитания

Не се предвиждат дейности водещи до фрагментация на местообитанията на вида в зоната. Въздействие не се очаква (степен 0)

Унищожаване на индивиди;

Предвидените за реализирането на ИП терени са значително отдалечени от пригодни местообитания за вида. Смъртността на вида в защитената зона ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка: не се очакват въздействия (степен 0)

Тигрова пеперуда (*Euplagia quadripunctaria*).

Биологични особености:

В Европа е често срещан вид, като имагото е най-масово от края на май- до юли. Гъсениците и имагото обитават различни местообитания засолени степи, засолени равнини, засолени блата и плитки засолени езера, силно повлияни от панонския климат с високи температури и засушаване през лятото тип местообитания, 1530, 6260, покрайнини на гори, сметища, градски паркове (Лондон), като не се отдалечава от водни обекти реки и потоци. (EEA). В България е често разпространен вид (Абаджиев, Бешков, 2007). Може да бъде наблюдавана както денем така и нощем. Среща в основните райони за пеперуди (Абаджиев, Бешков, 2007) като Попинци, Долината на р. Арда, Калиманци, Златни пясъци, Триград, Ропотамо и др. Ларвите и се срещат по често разпространени и рудерални растения по влажни места, сметища, градски паркове и др като коприва *(Urtica dioica)*, мъртва коприва *(Lamium purpureum)* самобайка *(Glechoma hederacea)*, малини *(Rubus idaeus)*, бял равнец *(Achillea millefolium)* (Kirby, 1903, South, 1920). Единствено на остров Родос се наблюдават струпвания в големи количества на имагото.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона е включена като разпространен вид с численост 39976 - 72241 индивида.

При полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I, Обособена позиция 1: Картиране и определяне природозащитното състояние на безгръбначни животни” видът е установен в 44 георeферирани находища в различни части от зоната. Чрез софтуера MaxEnt е определена площта на потенциалните местообитания на вида в защитената зона която е 80 660,56 ha, респективно 52,01% от площта на зоната.

<u>Оценка на популацията в територията на ИП</u>

Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвидената за реализирането на ИП територия е разположена извън границите на потенциални местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Пряко унищожаване на местообитания;

Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания в границите на предвидената за реализирането на ИП територия не попадат пригодни местообитания за вида. Въздействие не се очаква (степен 0)

Фрагментация на местообитания

Не се предвиждат инфраструктурни проекти и други дейности водещи до фрагментация на местообитанията ѝ. Въздействие не се очаква (степен 0)

Унищожаване на индивиди;

Предвидените за реализирането на ИП терени са значително отдалечени от подходящи местообитания на вида. Смъртността на вида в защитената зона ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка: не се очакват въздействия (степен 0)

Dioszeghyana schmidtii

Биологични особености;

Имагото се появява рано през пролетта и среща от март до май (Fajčík 1998; Nowacki 1998; Korompai 2006), масово през втората половина на април. Появата на имагото съвпада с цъфтежа на трънката *(Prunus spinosa)*, глога *(Crataegus)* и дивата круша (Korompai 2006). Периодът на масовия летеж продължава в местообитанията на вида 15 до 20 дни. Молците са активни през нощта, първите екземпляри се появяват на здрачаване и около половин час, след като летенето им продължава до късно през нощта. Привличат се от живачните лампи на уличното осветление. Ларвите се срещат от май до юни (Fajčík 1998). Видът обитава зоната на дъбовите гори до надморска височина 1200м. Предпочитан хабитат са ксеротермните гори и лесостепи, но се среща и в горски култури (Korompai 2006 г.). Съобщаван е за типове природни местообитания *91G0* *Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*, *91H0** Панонски гори с космат дъб. *(Quercus pubescens)*, *91I0* *Евро-сибирски степни гори с *Quercus spp* и *91M0* Балкано-панонски церово-горунови *гори*; s (Viceníková, Polák 2003). Ларвите се по клоните на мекиша *(Acer tataricum)*, полския клен (*Acer campestre*), цера *(Quercus cerris)* и косматия дъб *(Quercus pubescens*).

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона е включена като много рядък вид с численост 9964 – 14047 индивида.

В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” видът е установен в 6 находища. Установените находища са в североизточната част на защитената зона в област Хасково, включително и на територията на община Минерални бани. Общата площ на потенциалните местообитания е 10207.70 ha (6,58% от площта на зоната). Заплаха за вида е естественото и изкуствено залесяване с несвойствени и чужди видове, опожарявания, застрояване на терените, прочистване от храсти, инфраструктурни съоръжения, интензивно земеделие, използването на растителнозащитни препарати и превръщането на естествените ѝ местообитания в обработваеми площи.

<u>Оценка на популацията в територията на ИП</u>

Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвидената за реализирането на ИП територия, която е с НТП „друг вид нива“ е разположена извън границите на потенциални местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Пряко унищожаване на местообитания;

Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания в границите на предвидената за реализирането на ИП територия не попадат пригодни местообитания за вида. Въздействие не се очаква (степен 0)

Фрагментация на местообитания

Не се предвиждат инфраструктурни проекти и други дейности водещи до фрагментация на местообитанията й. Въздействие не се очаква (степен 0)

Унищожаване на индивиди;

Предвидените за реализирането на ИП терени са значително отдалечени от подходящи местообитания на вида. Смъртността на вида в защитената зона ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка: не се очакват въздействия (степен 0)

Еуфидриас (*Euphydryas aurinia*)

Биологични особености;

Представител на дневните пеперуди. В България е разпространена локално до 2100 m н.в. в континенталния и алпийския биогеографски региони. Обитава тревисти ливади и поляни в гори и покрайнините им. В районите в които е установен се среща по влажни и по-рядко в сухи тревисти места, покрай канавки изкопи потоци и други източници на Има едно поколение от април до юли според надморската височина. Има 4 стадия - яйце, ларва (гъсеница), какавида и имаго (пеперуда). Гъсениците са черни, грубо окосмени с фини разклонени шипчета, с бели стигми и бели точици между сегментите, с червеникави главова капсула и анален край. Хранят се със *Succisa pratensis* (ливадна синьоглавка, обикновено синьоглавче), самогризка (*Scabiosa*), жълта тинтява (*Gentiana lutea*) и орлови нокти (*Lonicera periclymenum*). Ларвите зимуват на групи в паяжинно гнездо. Появяват се отново през март-април. Какавидират през април-май, имагинират април-юни в зависимост от надморската височина. Заплаха за вида е използването на растителнозащитни препарати и превръщането на естествените тревни местообитания в обработваеми площи.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като рядък вид (R) без данни за числеността на популацията му. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” не са установени геореферирани находища на вида в защитената зона. Потенциалните местообитания на вида са определени на база експертна оценка посредством индуктивно моделиране. Не са картирани оптимални за вида местообитания. Общата площ на потенциалните местообитания е 17 005,21 ha по данни от крайната карта на вида за зоната.

<u>Оценка на популацията в територията на ИП</u>

Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвидената за реализирането на ИП територия, която е с НТП „друг вид нива“ е разположена извън границите на потенциални местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Пряко унищожаване на местообитания;

Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) и нашите проучвания предвидената за реализирането на ИП територия е разположена извън в границите на потенциалните ѝ местообитания. Въздействие не се очаква (степен 0)

Фрагментация на местообитания

Не се предвиждат инфраструктурни проекти и други дейности водещи до фрагментация на местообитанията ѝ. Въздействие не се очаква (степен 0)

Унищожаване на индивиди;

Предвидените за реализирането на ИП терени са значително отдалечени от подходящи местообитания на вида. Смъртността на вида в защитената зона ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка: не се очакват въздействия (степен 0)

Растения;

Венерино пантофче *(Cypripedium calceolus)*

Биологични особености;

Многогодишно растение от семейство Орхидеи (Салепови) *(Orchidaceae)*, широко разпространено в Евразия от Британските острови до Тихия океан.

Среща се в низините и планинските широколистни, смесени, по-рядко иглолистни и степни гори, покрай границата на гората, горски поляни и храсталаци.

Предпочита добре овлажнени, но не заблатени почви, но се среща и на относително сухи почви. Често се отбелязва на места с умерено осветление. Предпочита неутрални и алкални почви със значително съдържание на хумус. В северната част на ареала си на разпространение се среща почти изцяло на варовити терени, на богати на калций почви. В южните части на Европа се среща и на плодородни почви и торфища с неутрална и леко киселинна реакция.

В България е рядък терциерен реликт като единственото потвърдено находище на тази орхидея в България в резервата Червената Стена.

Възпроизвежда се чрез семена и вегетативно (с коренища). През първите три години покълналите семена се развиват под земята, получавайки храна в резултат на симбиотична връзка с гъбичките. Четвъртият зелен лист се развива на четвъртата година. Цъфти 15-17 години след покълването на семето, при благоприятни условия – след 8 години. Цветята се опрашват от насекоми. Вегетативно размножаването е чрез коренището, което се разклонява веднъж на всеки 5-6 години, при което се увеличава броят на издънките около първоначално

появилото се растение. Коренищата могат да се припокрива и да се разделят при което се появява туфа от няколко индивида.

Коренищата с вегетативни пъпки зимуват на 1,5- 2 см под повърхността на земята. Надземната част се появява през април, пъпките се появяват в началото на май, а цъфтежа е от средата на май до началото на юни. Продължителността на цъфтежа е 2-3 седмици, като опрашените цветове изсъхват след 2-3 дни. Семената узряват и опадат след 2-3 месеца.

Оценка на популацията в защитената зона

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като много рядък вид (V) без данни за числеността на популацията му. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” в границите на защитена зона „Родопи – Средни“ видът е установен само в едно находище, по северния склон на вр. Червената стена. Наблюдаваните екземпляри в единственото находище през 2011 г. са 5, а през 2012 г. 8, от тях 3 цъфтящи. Данните от наблюдения на тази популация в периода 1991-2005 г. са оптимално 10 наблюдавани индивида годишно. Тъй като в Европа венериното пантофче е по-често разпространено съществува вероятност да се среща и на други места в Родопите.

На база експертна оценка посредством индуктивно моделиране са картирани потенциалните местообитания на вида. Общата площ на оптималните и потенциални местообитания на популациите на венериното пантофче *(Cypripedium calceolus)* в защитена зона „Родопи – Средни“ е 77,14 ха, от които установени на терен оптимални местообитания - 3,27 ха.

Оценка на популацията в територията на ИП

Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) предвидените за реализирането на ИП терени са разположени извън границите на потенциални местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Пряко унищожаване на местообитания

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействията –не се очакват, степен 0

Калописиев дланокоренник *(Dactylorhiza kalopissii)*

Биологични особености;

Многогодишно растение от семейство Орхидеи (Салепови) *(Orchidaceae*), балкански ендемит, установен само на територията на северозападна Гърция, Бившата Югославска Република Македония и у нас. Обитава открити влажни ливади и мочурища до 1000м н в.

Оценка на популацията в защитената зона

В стандартния формуляр на защитената зона е включена като много налична с численост на популацията му 45 -150 индивида. В рамките на полевите проучвания по

проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” в границите на защитена зона „Родопи – Средни“ видът е установен само в едно находище над с. Горнослав.

Установени са 44 цъфтящи и само 4 вегетативни растения. Състоянието на популацията е много потиснато, числеността е намаляла над 3 пъти в сравнение с периода преди 2005 г. Причина е преустановяването на коситбата на ливадата. След това има силно развитие на *Equisetum telmateia* и *Petasites hybridus*, както и натрупване на значително количество мъртва растителна маса. Това препятства нормалното развитие на вида и особено възпроизводството, т.к. семената не могат да попаднат на повърхността на почвата и да никнат.

Оценка на популацията в територията на ИП

Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (МОСВ 2013) в границите на предвидената за реализирането на ИП територия няма находища и потенциални местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на ИП;

Пряко унищожаване на местообитания

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

ИП не засяга пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействията –не се очакват (степен 0).

5.2. Описание и анализ на въздействието на инвестиционното предложение върху целостта на защитената зона;

С реализирането на ИП се предвижда разполагане на носещи конструкции на 5600 фотоволтаични модула, от които 4100 в ПИ № 70250.324.862 и 1500 в ПИ № 70250.323.629, разполагане в края на стринговете от модули на инвертори с размери 930x 550x 283 mm, разполагане на типово изпълнена трнасформаторна подстанция (КТП) и прокопаване на траншеи за подземни кабели, които ще бъдат засипани. Реализирането на ИП не е свързано с отделяне на емисии, генерирани отпадъци и други физични фактори, които пряко или косвено биха увредили компонентите на околната среда или оказали негативно въздействие върху типовете местообитания и видовете предмет на опазване в ЗЗ BG0001031 „Родопи Средни“. Реализирането на ИП не засяга водоеми, мочурища, специфични растителни и животински местообитания предмет на опазване в защитената зона, както и защитени територии по ЗЗТ, представляващи ключови елементи в нея.

Възможно е краткосрочно обезпокояване на някои животински видове и изместването им в близки до предвидените за реализирането на ИП терени, но трайно прогонване от защитената зона не се очаква.

Загуба на местообитания (по време на строителството/по време на експлоатацията);

С реализирането на ИП няма да бъдат засегнати природни местообитания, предмет на опазване в ЗЗ BG0001031 „Родопи Средни“.

От местообитанията на животинските видове, ще бъдат засегнати в незначителна степен <1% слабопригодни потенциални местообитания на следните видове:

Европейски лалугер *(Spermophilus citellus)*

Ще бъдат засегнати 8,554дка субоптимални местообитания (0,0038%) от площта им в защитената зона.

Пъстър пор *(Vormela peregusna)*

Ще бъдат засегнати 8,554дка пригодни местообитания (0,0059%) от площта им в защитената зона.

Шипобедрена костенурка *(Testudo graeca)*

Ще бъдат засегнати 85,4дка пригодни за вида местообитания (0,0038%) от площта им в защитената зона.

Шипоопашата костенурка *(Testudo hermani)*

Ще бъдат засегнати 85,4дка пригодни за вида местообитания (0,0024%) от площта им в защитената зона.

Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*)

Ще бъдат засегнати 8,554дка слабо пригодни потенциални местообитания на обикновената блатна костенурка, или 0,0046 % от площта им в зоната.

Пъстър смок *(Elaphe sauromates)*

Ще бъдат засегнати 8,554дка пригодни местообитания за вида (0,004 %) от площта им в защитената зона.

Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata)*

Ще бъдат засегнати 8,554дка m2 местообитания с ниска значимост (0,001%) от площта им

Голям гребенест тритон *(Triturus karelinii)*

Ще бъдат засегнати 8,554дка слабо пригодни за вида местообитания (0,0017% от площта им).

С реализирането на ИП в засегнатите местообитания ще настъпят техногенни промени, но поради характера на ИП, монтаж на фотоволтаични модули върху набити в земята вертикални носещи елементи, всеки един от които е с незначителна площ в основата навлизането на отделни индивиди от посочените видове в засегнатата част от потенциалните им местоообитания няма да бъде възпрепятствано. Поради относително малката по раязмер засегната площ от потенциалните местообитания на по-горе посочените видове въздействията ще бъдат незначителни.

Обезпокояване на видове (по време на реализирането на ИП)

Възможно е краткосрочно обезпокояване на някои по-разпространени животински видове в района на фотоволтаичната централа, без трайното им прогонване от заеманите от тях територии по време на набиването на вертикалните носещи елементи и монтирането на панелите. Въздействията ще бъдат с кратковременен ефект без да се прогонват видове от заеманите от тях територии. С ограничаването на навлизането на хора и едри хищници във фотоволтаичната централа ще се създадат условия

превръщането ѝ в своеобразен рефугиум за някои животински видове, предимно дребни бозайници и дребни пойни птици, служещи за храна на хищниците, включително и двата вида смокове, които са целеви за опазване в зоната, което ще бъде с положителен ефект върху числеността им в района. Поради автоматичния режим на работа, безпокойство на животински видове по време на експлоатацията не се очаква.

Въздействие върху качеството на: води, атмосферен въздух и генериране на шум, вибрации, отпадъци.

Реализирането на ИП не е свързано със създаването на източници, на вредни емисии. Реализирането на ИП не е свързано с корекция на реки, дерета и дейности водещи до промяна на хидрологичния им режим.

Шумовото натоварване по време на строителството ще бъде краткотрайно и с малък обхват без да доведе до трайно прогонване на видове, които са предмет на опазване в защитената зона от заеманите от тях територии. Шумовите въздействия по време на монтажните дейности ще бъдат аналогични на въздействията от машините в селското и горско стопанство и обслужващите оранжерийния комплекс автомобили.

Реализирането на ИП не е свързано с генериране на опасни отпадъци. Всички елементи подлежат на рециклиране след повреда и излизане от експлоатация.

Фрагментация

Поради разположението и незначителната площ на предвидената за реализирането на ИП територия спрямо територията на защитената зона и площта на местообитанията на животинските видове, чиито местообитания ще бъдат засегнати фрагментацията на засегнатите местообитания ще бъде незначителна.

Тъй като с реализирането на ИП ще бъде засегната незначителна част в периферията ѝ в обхвата на въздействията от свързаните с производствените дейности на голям оранжериен комплекс целостта на защитената зона няма да бъде нарушена.

Кумулативен ефект от въздействията;

В съседните територии не се извършват дейности, които да представляват потенциал за негативно въздействие върху околната среда, поради което няма условия за трансгранични въздействия и създаване на кумулативен ефект. Както се вижда от приложените по горе справки за инвестиционните намерения в защитената зона общата площ на засегнатат част от защитената зона поради урбанизация и застрояване от всички предвидени ИП в зоната, включително добив на полезни изкопаеми и фотоволтаични централи е 8231,113дка, което е 0,5306% от площта на защитената зона. В предоставените ни от РИОСВ Пловдив, РИОС Смолян и РИОСВ Хасково няма информция относно засегнатат част от местообитанията на по-горе посочените видове от всяко едно заявено ИП, но като се има предвид незначителната част от защитената зона, която е засегната поради уранизация и застрояване от заявените до сега ИП и, че загубата на потенциални местообитания на видовете, които се опазват в ЗЗ от Настоящето ИП е в границите на 0.001- 0.0038% от площта им кумулативния ефект поради загуба на местообитания може да бъде определен като незначителен.

6. Предложения за смекчаващи или възстановителни мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно отстраняване на неблагоприятните въздействия от осъществяването на инвестиционното предложение върху защитените зони

По-голямата част от предвидената фотоволтаична централа е разположена в двора на голям оранжериен комплекс, а останалата в обхвата на възможните от производствената дейност въздействия поради което не се налага набелязването на по-голям брой мерки за гарантиране опазването на природните местообитания и местообитанията на видовете предмет на опазване в ЗЗ BG0001031 „Родопи Средни“.

Мерките които се предлагат са;

Преди започване на дейностите по проекта да се обособи временна площадка за разполагане на доставяните елементи на конструкцията, контейнерите с фотоволтаични модули и машината за набиване на вертикалните носещи профили в двора на оранжерийния комплекс.

Постигнат резултат: Минимизиране увреждането на прилежащите на оранжерийния комплекс площи представляващи потенциални местообитания на видовете Европейски лалугер *(Spermophilus citellus)*, Пъстър пор *(Vormela peregusna),* Шипобедрена костенурка *(Testudo graeca),* Шипоопашата костенурка *(Testudo hermani),* Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Пъстър смок *(Elaphe sauromates)*, Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata)* и Голям гребенест тритон *(Triturus karelinii)* и недопускане загиване на индивиди поради прегазване от доставящите оборудването автомобили.

Да не се допуска изхвърляне на води от промиване на бетоновози и.

Във встъпителния и периодичните инструктажи/обучение на работниците и техническия персонал да бъдат включени инструкции, относно видовете, предмет на опазване и техните местообитания в ЗЗ BG0001031 „Родопи Средни“.

Постигнат резултат: Недопускане съзнателно унищожаване на индивиди от видовете Шипобедрена костенурка *(Testudo graeca*), Шипоопашата костенурка *(Testudo hermani)*, Обикновена блатна костенурка *(Emys orbicularis)* и Пъстър смок *(Elaphe sauromates)* поради използването им от някои части от населението като храна или вроден страх.

Преди началото на монтажните дейности в ПИ 70250.323.629 да бъде направен обход и в случай на намиране на индивиди от двата вида сухоземни костенурки или обикновена блатна костенурка същите да бъдат изнесени на безопасно за тях разстояние, гарантиращо оцеляването им.

Постигнат резултат: Недопускане съзнателно унищожаване на индивиди от видовете Шипобедрена костенурка *(Testudo graeca*), Шипоопашата костенурка *(Testudo hermani)*, Обикновена блатна костенурка *(Emys orbicularis)*. За останалите видове, чиито местообитания са извън обхвата на възможните въздействия налагане на смекчаващи мерки не се налага.

Относно поставеното изискаване от РИОСВ Хасково да се набележат смекчаващи мерки срещу фрагментация на потенциалните местообитания на видовете, които ще бъдат засегнати от ИП заявяваме: ИП ще се реализира в част от двора на оранжериен комплекс,

производствена площадка в която се извършват товаро разтоварни дейности, свързани с доставката на консумативи и спедиция на готовата продукция, което не евзето предвид от колектива извършил картирането на местообитанията на видовете, които се опазват в защитената зона. Картирането е извършено посредством математически модел и верифициране само на части от определените като пригодни местообитания. Оранжерийният комплекс заема полузатворена от оранжериите площ в двора на която е възможно единствено навлизане на индивиди и връщането им обратно, но пресичането на територията не е възможно. По-тези прични всякакви смекчаващи фрагментацията мерки, която е определена като незначителна, поради възможността за заобикаляне на оранжерийния комплекс биха били неефективни. За да бъде осигурено безпрепятствено пресичане на територията единственото възможно решение е разрушване на оранжерийния комплекс, което е неприемливо. Да не забравяме, че в Република България приоритет са човешкия живот и здраве поради което не може да бъде лишено населението на страната от пресни зеленчуци през зимния сезон или да бъде заставено да консумира само от внос.

7. Алтернативни решения и оценка на въздействието им върху защитените зони

Алтернатива на местоположението. По отношение местоположението на предвидената за реализиране на инвестиционното предложение територия липсват алтернативни решения. По-голямата част от нея е част от двора на голям оранжериен комплекс, а останалата е в обхвата на възможните от производствената дейност въздействия.

Алтернативното решение за избор на друг имот в защитената зона може да бъде по-неудачно, тъй като предвиденият за реализирането на ИП имот е в част от зоната с напреднала урбанизация, като в тази част се очакват най-ниски въздействия върху местообитанията на видовете които се опазват в нея.

Нулева алтернатива:

Според т. 8 на допълнителните разпоредби на наредбата за оценка на съвместимостта на планове и програми с целите на опазване на защитените зони „нулевата алтернатива” е описание на настоящото състояние и последиците от него в случаите, когато инвестиционните намерения, които се предлагат не могат да бъдат осъществени.

При „нулевата алтернатива” ще се запази сегашното екологично състояние на видовете и местообитанията – определящи ще останат въздействията от производствените дейности в оранжерийния комплекс.

В случай, че не бъдат осигурени средства за реализирането на инвестиционното предложение същото ще остане нереализирано.

По отношение на нулевата алтернатива и в случай на нереализиране на инвестиционното предложение със запазването на по-голямата част от територията като част от двора на оранжериен комплекс разширение на местообитанията на видовете, които

са предмет на опазване в защитената зона не се очаква поради специфичните им изисквания.

8. Картен материал

При изготвянето на доклада са използвани извадка от кадастралната карта на землището на с. Сусам с разположение на ПИ Извадки от и карти на разпространението на природните местообитания и местообитанията на видовете, които се опазват в ЗЗ BG0001031 „Родопи Средни“, които са достъпни в информационната система Натура 2000.

9. Заключение за вида и степента на отрицателно въздействие съобразно критериите по чл. 22 от Наредбата за ОС

При изготвянето на Доклада за оценка за степента на въздействие върху защитена зона BG0001031 „Родопи Средни“, обявена по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна от инвестиционно предложение „Изграждане на фотоволтаична централа в имоти с идентификатори 70250.324.862. и 70250.323.629 по КК на с. Сусам, община Минерални бани” с възложител възложител Агро МЛ ЕООД е използван принципа на превантивността, като предметът на опазване на защитените зони е изведен приоритетно. С реализирането на инвестиционното предложение се очаква запазване целостта на защитената зона без разпокъсване, нарушаване и значителна загуба на местообитания включени в Директива 92/43 ЕЕС. Очакваното въздействие върху видовете предмет на опазване в зоната ще бъде незначително, без да се подтиска мигрирането и размножението им.

Кумулативните въздействия от дейности, свързани с реализирането на ИП ще бъдат незначителни, без да се променя съществуващото положение в защитената зона.

Реализирането на ИП не е в противоречие с наложения в проекта за заповед за обявяване на ЗЗ BG0001031 „Родопи Средни“ режим и не е в противоречие с целите за постигането на които се обявява.

С реализирането на ИП няма да се допусне замърсяване и увреждане на влажни зони реки и потоци поради което въздействията върху обитаващите водна среда видове в ЗЗ BG0001031 „Родопи Средни“, ще бъдат незначителни.

Във връзка с по-горе изложеното авторите на ДОСВ предлагат компетентния орган да съгласува инвестиционното предложение.

10. (доп. - ДВ, бр. 81 от 2010 г., в сила от 15.10.2010 г.) наличие на обстоятелства по чл. 33 ЗБР, включително доказателства за това и предложение за конкретни компенсиращи мерки по чл. 34 ЗБР - когато заключението по т. 9 е, че предметът на опазване на съответната защитена зона ще бъде значително увреден от реализирането на плана, програмата и проекта или от реализирането и експлоатацията на инвестиционното предложение и че не е налице друго алтернативно решение

Разглеждането и оценявано ИП не води до значително увреждане на защитената зона, поради което в ДОСВ не се разглежат обстоятелства по чл. 33 ЗБР, включително доказателства за това и предложение за конкретни компенсиращи мерки по чл. 34 ЗБР

11. Информация за използваните методи на изследване, методи за прогноза и оценка на въздействието и източници на информация

Прогнозите и оценките на въздействието са извършени въз основа на многогодишния практически опит, натрупан при проучването и мониторинга на влажни зони, защитени територии, на редки, застрашени и защитени видове птици в България.

Прогнозната оценка е на база информацията за степента на засягане на съответния вид и неговия хабитат в района на ИП.

Направените анализи и изводи са в съответствие с изискванията на Директивите на Европейския съюз, хармонизираното българско природозащитно законодателство и на всички международни конвенции, по които България е страна.

Използвана е справочна литература, Уеб страници и публикации от НПО, като източници на информация за региона и защитените зони.

Методиките, които са използвани са представени в списъка с литературните източници в следващия раздел.

Прогнозите и оценките на въздействието са извършени въз основа на многогодишния практически опит, натрупан при проучването и мониторинга на влажни зони, защитени територии, на редки, застрашени и защитени видове птици в България.

За оценка на степента на въздействията върху видоветте, предмет на опазване в защитената зона и техните местообитания е използвана 5 степенна скала (Percival 2003), представена в таблицата по-долу и ползвана в Ирландия, която също е член на ЕС.

Таблица: № 11-1 Определяне на степента на въздействията:

Степен	Описание на въздействията
Много висока -5	Тотална промяна или много голяма загуба на ключови елементи на защитената зона или характеристики на основните условия на средата така, че бъдещето развитие ще доведе до коренна промяна на нейния характер/композиция/атрибути така, че мястото ще бъде напълно променено **критерий от площта на включените в зоната местообитания/ численост на видовете са се запазили по-малко от 20%**
Висока -4	Много от ключовите елементи на защитената зона или характеристики на основните условия на средата са променени така, че бъдещето развитие ще доведе до промяна на нейния характер/композиция/атрибути така, че мястото в по-голямата си част ще бъде променено **Критерий загуба на от 20% до 80% от площта на включените в зоната местообитания/от числеността на видовете**
Средна 3	Промяна на един или няколко от ключовите елементи на защитената зона или характеристики на основните условия на средата така, че бъдещето развитие ще доведе до частични промени на нейния характер/композиция/атрибути. **Критерий загуба на от 5% до 20% от площта на включените в зоната местообитания/от числеността на видовете**
Ниска 2	Слаба промяна на съществуващите елементи и условия. Промяната, произтичаща от загубата/промяната ще бъде осезаема, но основният характер/композиция/атрибути на защитената зона ще бъдат подобни на развитието без намеса в съществуващите обстоятелства/модели. **Критерий загуба на от 1% до 5% от площта на включените в зоната местообитания/от числеността на видовете**
Незначителна 1	Много слаба промяна в съществуващото състояние. Промяната е едва различима и се приближава до ситуация, "без промяна". **Критерий загуба на по-малко от 1% от включените в зоната местообитания/от числеността на видовете**

12. Литература

Нормативни документи:

Закон за опазване на околната среда (ДВ, бр. 91/2002 г; изм. и доп. ДВ, бр.98/2002 г; ДВ, бр.86/2003 г; ДВ, бр.70/2004 г; ДВ, бр.74/2005 г; ДВ, бр.77/2005 г изм. и доп. ДВ бр. 52/06.06.2008 год.)

Закон за защитените територии (ДВ, бр. 133/1998 г; изм. и доп. ДВ, бр. 98/1999 г; ДВ, бр. 28/2000 г; ДВ, бр.48/2000 г; ДВ, бр.78/2000 г; ДВ, бр. 23/2002 г; ДВ, бр. 77/2002 г; ДВ, бр. 91/2002 г; ДВ, бр. 28/2005 г. изм. и доп. ДВ бр. 65 от 11.08.2006 г.

Закон за биологичното разнообразие (ДВ, бр. 77/2002 г; изм. и доп. ДВ, бр.88/2005 г; ДВ, бр.105/2005 г. в сила от 1.01.2006 г., бр. 29 от 7.04.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. и доп., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.07.2007 г. (*) - изм., относно влизането в сила, бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г.

Директива 92/43 на Съвета на ЕИО от 21.05.1992 г. за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони в сила от 11.09.2007 г., приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г. Обн. ДВ. бр.73 от 11 Септември 2007г.

Информационни източници:

Бисерков, В. (Редактор), 2007. Определител на земноводните и влечугите в България. София, Зелени Балкани, 196 с.

Биоценози с естествено формираща се флора и фауна, толерантни към умерен антропогенен натиск и възможности за съществуване на уникални флористични и фаунистични елементи, Справочник, МОС, 1997 г.

Бондев, И. Растителността в България, 1991 г, София

Дефиниция за постоянни пасища и земеделски земи с висока природна стойност Доклад на тематична работна група 2 Национална селска мрежа октомври 2013 Г. http://www.nsm.bg/sites/default/files/2-Постоянни%20пасища-доклад%20финален-17окт2013.pdf

Зингстра Х., Ковачев А., Китнаес К., Цонев Р., Димова Д., Цветков П. (ред.) 2009. Ръководство за оценка на благоприятно природозащитно състояние за типове природни местообитания и видове по НАТУРА 2000 в България. Изд. Българска фондация Биоразнообразие. София Technical report № 40

Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие. Основни доклади т. 2. Програма за поддържане на биологичното разнообразие, 1993.

Застрашените животни в България, Академично издателство „проф. Марин Дринов”, София, 2000 г.

Пешев, Ц, Нанкинов, Д, Пешев, Д. Гръбначните животни в България, 2000 г, София

Попгеоргиев Г, Плачийски Д., 2006, Да опазим сухоземните костенурки в България, БДЗП, Природозащитна поредица, кн.9

Цонев Р, Димова Д, Белев Т, Хабитати, разпространение, площ и алгоритъм за картиране; Преработили: Росен Цонев и Мариус Димитров)

Шурулинков П, Проблемни животни; сп. Българска наука, бр.20 2009

Boitani L; Francisci F, Andreoli G, Ciucci P 1997. Home range, activity and movements of a wolf pack in central Italy. – J. Zool. 343, 4: 803-819.

Bossard M., Feranec J., Otahel J. 2000, CORINE land cover technical guide, European Environment Agency

Приложения:

Разположение на ИП спрямо пригодните местообитания на на жълтокоремната бумка (Bombina variegata)

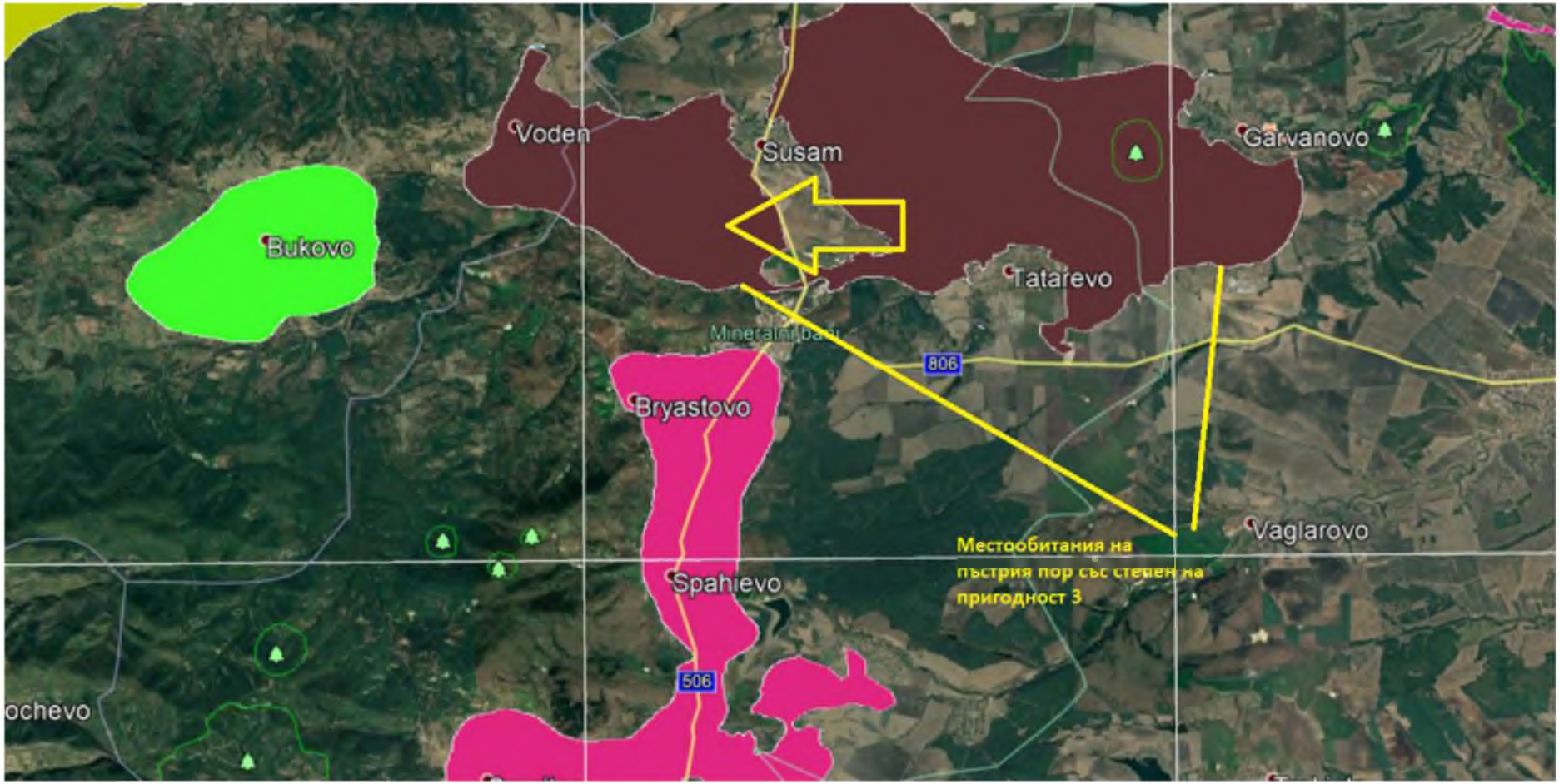

Местоположение на ИП спрямо потенциалните местообитания на пъстрия пор

Разположение на ИП спрямо природно местообитание 6210

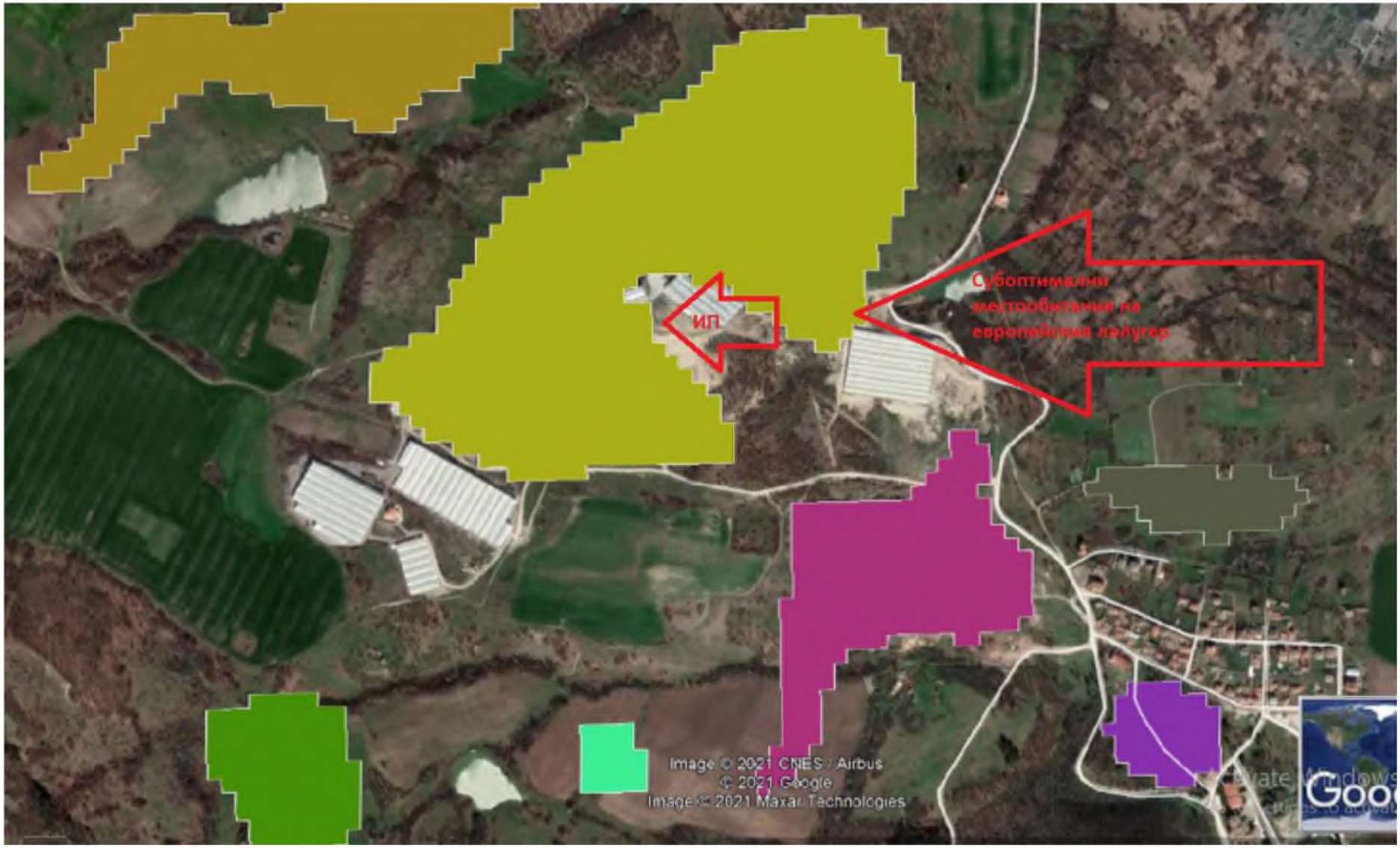

Разположение на ИП спрямо субоптималните местообитания на европейския лалугер